chali Istranin "

Nedostaju stranice

23061

vidio sunca Božjega: majstor bi ga pograbio i njime bi sebi omastio brke baš kako i treba.

No kum Flik se i ne miče iz svoje duplje. I ni čuti ga nije. A majstoru dosadilo to dugo čekanje.

U to opazi gavrana, gdje se visoko u zraku krili.

— Kvar! Kvar! Kvar! Šta radite vi tamo? — upita on Lisjaka.

— Čuvam večeru — odgovori lukavi majstor.

— Kvar! Kvar! Kvar! — zagrakta opet gavran.

— Kakav kvar! kvar! Kunić, kunić, moj dragane! Pun i debeo kunić. U ovoj je duplji. Pomozite mi, da ga odavlje istjeram, pa će sve kosti biti vaše.

— Dobro, odvrati gavran i spusti se na zemlju pa upita:

— Što treba činiti?

— Ostanite ovoje, na straži i čuvajte, da ne bi kunić pobjegao. Ja ću dotle potražiti sjekiru, kojom ću posjeći ovo stablo i izvući vam onoga nevaljalca Flika.

— To vam valja, reče gavran. Vi samo idite, ja ću već paziti na sužnja, da ne uteče.

Lisjak ode, a kunić, koji je bio čuo sav onaj razgovor, reče:

— Hej što vidim! Hej, da je ovdje moj prijatelj gavran, kakav bi to bio krasan zalogaj za njega!

Kunić je tako govorio, kao da tobože i ne zna, da je vani na straži gavran.

A gavranu rasle zazubice za vjevericom te će oponašajući glas majstora Lisjaka:

— Recite, kume, što biste vi uradili, kad bi slučajno ovdje bio vaš stari prijatelj gavran?

— Šta bih uradio? — javi se opet kunić. Pa rekao bih mu, neka poleti na vrh ovog stabla, gdje ima malen otvor. Ja bih onda digao silnu viku i buku, i vjeverica, koja se nalazi u ovom drvu, uzverala bi se do vrha, da uteče kroz onaj otvor i moj bi je stari prijatelj gavran ščepao i pojeo.

— Dobro, kume, a vi učinite kao da sam ja gavran, reče pohlepna ptičurina. Istjerajte vjevericu, da vidim, kako vi to znate udesiti...

— Poletite dakle u vis! — zapovijedi kunić.

— Evo! — reče gavran, i poleti na najvišu granu, a naš kum Flik u isti mah put pod noge, pa bjež glavom bez obzira. A bilo je i vrijeme. Upravo u taj čas vraćao se majstor Lisjak sa sjekirom na ramenu. Trčao je, pa se sav usopio.

Ne pitajte me, kako je planuo od gnjeva, kad je vidio, kako je naš kum nasamario onu grdu ptičurinu. A ne pitajte me ni za svadju, koja je iza toga nastala izmedju Lisjaka i gavrana. Znajte samo, da se je ta svadja okrenula u pravu tučnjavu i da je crni gavran ostavio na bojnom polju dobar dio svoga repa?

A kum Flik?

Ko sretniji od njega!

Barba Šime.

Duplja je ona rupa ili **škulja,** što ćete je naći osobito u starim stablima. **Gnjev** = srditost, jad.

❖❖❖❖

Mali učitelj

Mali Perić naučio je čitati i pisati iz italijanske Početnice. Recite vi njemu, neka napiše — **Katarina,** i vidjet ćete, da će to napisati ovako: — **Catarina.** Recite mu, neka napiše **Ika,** a on će napisati — **Ica.** Prema tome će i **Kuba** napisati — **Cuba.** Tako će i mjesto **kopati** napisati — **copati,** a to ne valja. Mali učitelj neka mu objasni, da mi Hrvati imamo za svaki glas svoje posebno slovo, a ne kako Italijani, koji čitaju **c** jedanput kao **k,** a drugi put kao **c.**

Ako je mali Perić naučio čitati italijanski, bez ikakve će muke pročitati i ove dvije pričice. Mali učitelj neka malo pripazi, dok čita, i gdje treba, neka mu pomogne.

Sveti Martin

Bio je studen zimski dan. Vjetar je duvao, snijeg je padao. Tri su mlada junaka jezdila putem. Na sebi su imali tople kaputе, pa nisu marili, ako ih vjetar bije, a snijeg vije.

Tako su oni doletjeli do gradskih vrata. Tu vide na tlu nekoga staroga prosjaka. Dizao je ruke i molio, da mu se smiluju. Prvi junak ni ne pogleda prosjaka, nego podbode svoga vranca i poleti naprijed. To isto uradi i drugi junak. Oni odu, ali jedan ostane. Stane pred prosjakom, koji se je sav tresao od zime pa mu kaza:

— Nemam ni srebra ni zlata, da te darujem. Imam samo ovaj kaput, pa ajde, da ga podijelimo.

I junak skine sa sebe kaput i raspara ga na dvije polovine. Jednu dade prosjaku, a drugom se sâm ogrne.

Taj rimski vojnik, koji se kasnije pokrstio, bio je sveti Martin.

List

Petar, sin staroga Tome, bio je mornar i putovao vazda po moru. Samo bi katkada dolazio doma, da vidi svoga dobroga tatu. Ali punu godinu dana nije se ni javio niti je dolazio doma.

Stari je Tomo tugovao jako. Bojao se je, da mu sin nije umro ili se utopio u moru. Najednom dobije list. Tomo pozove susjedova sina, maloga Milana i zamoli ga, da vidi, ima li u pismu kakav dobar glas od sina mu Petra.

Mali mu je Milan rekao nato:

— Samo vi meni dajte taj list.

Toma mu ga dade i dozna, da mu je sin u nekom dalekom gradu dugo bolovao, ali sada da je posve zdrav, pa se sprema, da se opet vrati u domovinu.

Nato je stari Tome proplakao od radosti.

* * *

Mali će učitelj protumačiti Periću neke manje poznate riječi. Reći će mu, da **jezditi** znači što i **jahati,** da je **prosjak** što i **pekljar.** Još će mu reći, da se **tata** kaže ocu mjesta **ćaća,** a **radost** da je što i **veselje.**

❖❖❖❖

Sokrat

Tako se zvao veliki mudrac, što je mnogo godina prije Isusova rodjenja živio i naučao u Grčkoj. Jednog dana išao je sa svojim učenicima ulicom. Tu srete nekog bogataša, pa ga lijepo pozdravi, no bogataš mu ne odzdravi. Učenici se Sokratovi nato vrlo razgnjeve. Sokrat ih stade miriti:

— Što se srdite? Zar možda zato, što onaj čovjek nije bio tako prijazan kao mi?

Pazite! Ulica = kuntrada.

Prijatelji

U gospodara Pere bijahu pas i mačka. Pas vjeran mu kao svaki pas, ali i mačka voljela svoga gospodara i mazila se oko gazde Pere kao prava maca. Tako bilo, dok je u kući gospodara Pere cvala sreća i pjevala kesa. Kolo sreće ide naokolo, pa je i na vratima gospodara Pere pokucala bijeda. Došao je crni dan, kad su gospodaru Peri prodali i kuću i kućište. Iz rodjena doma pod mrak išao je u crnu noć gospodar Pere. Za njim se vukao žalosni pas, a maca je prela mirno na krovu i čekala nove gospodare.

R. K. Jeretov.

Gazda što i gospodar. — **Bijeda** = nevolja, mizerija.

❖❖❖❖

Prostodušnost

Neka mala djevočica imala mačku i lutku. Jednom su je upitali, što više voli, dali mačku ili lutku. Isprva nije htjela da odgovori no napokon ipak kaže:

— Meni je milija mačka, ali molim vas, ne kažite to mojoj lutki.

Lutka = pupa.

❖❖❖❖

Kako je postala kamila

Stari neznabožački bog Zevs sjedio je na prijestolu sa svojom ženom, kad pred njega izidje konj.

— Tvorče zvjerinja i ljudi, reče konj, vele, da sam ja jedan od najljepših stvorova, što ih je sazdala tvoja moć. Ali bi se tvoje ime još više slavilo, kad bi me ti načinio ljepšim.

— A šta tebi nedostaje? upita silni bog bogova. Govori samo!

— Zar ja ne bih bio brži, da su mi noge više i vitkije? A zacijelo bih bio ljepši da mi je vrat kao u labuda, a snažniji, da su mi grudi šire. Osim toga, gospodaru, ti si me stvorio da nosim čovjeka, tvog ljubimca, a nisi mi načinio sedlo na ledjima.

— Stani, osmjehnu se Zevs, ti tražiš više i vitkije noge, tanji i duži vrat, šire grudi i sedlo na ledjima. Pritrpi se malo, odmah ćeš vidjet šta si htio:

Sad Zevs izgovori riječi stvaranja i odjednom se pred njegovim prijestolom stvori — kamila.

Konj ugleda tu rugobu i zadrhta od gnušanja.

— Eto visokih i vitkih nogu, kakve si želio; eto ti žudjena labudova vrata; a ovako izgledaju široke grudi, kakve si htio; pa ti je tu i sedlo za čovjeka. Reci, konju, hoćeš li da te pretvorim u takvu životinju?

Prilog „Istarske Riječi“ broj 7

Broj 3.	U Trstu, 18. februara 1926	God. V.

Februarsko sunce . . .

Februarsko sunce grije
I smiješka se danak čist,
Zova viče: — Je l' već vrijeme,
Da raspupim ja svoj list?

Sunce kliče: — Čekaj malo,
Dok oživi jače dan,
Dok pčelica prozuzuka,
I leptirak podje van.

Dobro došô onda prvi
Zelen-liste u moj sjaj!
Javljaj, reci da za tobom
Već i cvjetni ide maj!

Isaije Mitrović.

Pazi! Z o v a je što i b a z g o v o d r v o — b a z g o v i n a.

❖❖❖❖

Jadi vile Tijane

Mala vila Tijana doleti sva zaplakana svojoj majci, ponosnoj vili Svjetani.

— Jao, jao, mamice! — jecaše slatka, mala vila očajnički. Vila Svjetlana vidje svojim iskusnim materinskim okom, da je njena draga kćerkica zdrava i čitava, stoga mirno upita:

— Kaži mi, što se zbilo!

Majčin mirni glas umiri vilinsko dijete. Ono prestade jecati i odgovori majci suznim očima. Treba znati, da mala vila Tijana nije bila veća od kakve male lutkice. Bile su joj jedva dvije godine.

— Majčice, poče vila Tijana, da se tuži. Perunika, zla kći vile Gordane, iščupala je krilo mome konjicu Strjelinu.

I mala vila ponovo zajeca.

— To je surovo! — reče lijepa vila Svjetlana ozbiljno.

— Je li da je surovo, majčice? — kliknu Tijana srećna, što joj mati odobrava. — Moja krila još nisu ojačala za daleke pute, majčice. Ja mogu letjeti samo po našem cvjetnom vrtu; ali ja ne mogu ovako slabašna da letim do bakice Jagode, koja me kara, ako joj svaki dan ne dodje u goste. Jadni Strjelin, moj divni, vilinski konjic! Njegova su krila lijepa kao sunčeva zraka; ona blistaju nježno kao i oči naše vilinske kraljice Svemilje.

Dijete je pričalo žalosno upirući svoje mile očice u majku. Mati pomilova plave vlasi male vile i poljubi je u obraščiće svježe kao rosa.

— Hajdemo, reče ona kćerkici.

I mala vila, uvijek poslušna, podje za majkom.

Vani je bio divan jesenji dan. Vila Svjetlana podje onamo, otkuda se čulo prigušeno jecanje. To jecanje bilo je tako tiho, da ga ljudske uši ne bi bile mogle čuti, ali vile imadu oštar sluh. Ispod jednog lista nadje vila ranjenog konjica Strjelina. Ona klekne u travu i uze na ruku maloga siromaška.

I gle čuda! Od toplog, samilosnog pogleda dobre vile narasle namah krioce, lijepo i sjajno krioce Strjelinovo, kao da nikad nije bilo iščupano.

Strjelin oživje, a mala Tijana zaklikta:

— Hajdemo, Strjeline, bakici Jagodi. Majko, sjeti se ona, a što ćeš učiniti zloj Perunici?

— Ona ne će više biti zla, dušo moja, — tiho odgovori vila Svjetlana, — kad vidi, da je uzalud učinila zlo, jer je ipak dobro pobijedilo.

Mala Tijana, sva nasmijana, posla vrhom prstića poljubac majci i vinu se uvis na čilome konjicu Strjelinu.

Po teti Jasni.

❖❖❖❖

Koka i njeno jaje

Iz svega glasa zakokota koka zorom i probudi cio svijet. Skoči starica, za njom unučići, trče na sve strane, gore — dolje, traže razlog kokinoj radosti, ali ne nalaze ni jaja ni od jaja traga. U podne ista vika, isti metež. Koka kokodače, a kuća se sva uzbuni.

— Gdje je? Šta je? Sigurno su dva jajeta!

Opet skoče, opet jure, traže i sve prevrću. Ovog puta s djecom krenu i kučka. Ona vodi sa sobom svoje dvoje mladih. Za kučkom ide i mačka s mačićima...

Predveče se koka opet raskakodakala. Ista žurba, ista slika. Traže, premeću, ali ništa ne nalaze.

— Bože moj, šta li će to biti? — skrštenih ruku zavapi uplašena starica. — Raduje li se koka, jer je negdje prvo jaje snijela ili — ah, sačuvaj nas Bože i svi sveti, da nas štogod ne zadesi!

I starica brzo pograbi štap, hita, sapliće se, pada, koku hvata, grli je, miluje i govori joj tepajući:

— Moje slatko pile, reci svojoj staroj majci, zašto toliko vičeš? Gdje si jaje snijela?

— Dosad jaje jošte nisam snijela — odgovori gorko koka mašući glavom i mičući repom, ali se nadam, majko, da će jaje skoro na svijet doći, zato mu pohvalu i pripremam...

❖❖❖❖

Evo vam, djeco, jedne igre: kušajte i vi!

Lisica i gospodar.

Djeca se uhvate u kolo i drže se za ruke, tako da kolo bude sastavljeno. Jedno dijete je lisica, drugo je gospodar. Lisica stane posred kola, unutri, a gospodar je vani, izvan kola. Sad gospodar pita:

— Šta ćeš, lijo, u mene?

— Da ti uzmem grožđje! — odgovara lisica.

— Sa psom ću te loviti! — kaže gospodar.

— Ne bojim se nikoga — odgovara lisica.

Sad nastane trka. Gospodar gleda da ulovi lisicu. Lisica bježi čas van iz kola, što su ga druga djeca napravila, a čas se vraća opet unutar kola. Tako tri put, a gospodar za njom. Ako za tri put ne ulovi lisice, onda djeca biraju novoga gospodara, a lisica ostane ona stara. A kad gospodar ulovi lisicu, onda on postane lisica, a lisica — gospodar.

❖❖❖❖

Prvi ljudi i magarac

Kad je Gospod Bog radi neposluha protjerao iz raja zemaljskoga naše praroditelje, oca Adama i majku Evu, i kad im se od svih životinja samo pas pridružio, da ih i u nevolji prati, sve su životinje s prezivom gledale i na Adama i na Evu i nisu imale nikakove milosti prema njihovim nevoljama i borbama za život. Jednoga su dana sve životinje gledale, kako se Adam muči da ponese teško breme drva. Uzalud je bio Adamov trud, jer pod bremenom nije mogao ni da se makne, pa ga, tužan, morade

opet na zemlju baciti. Gledale su životinje Adamovu muku, ali nijedna ne požali nesrećnog prognanika.

Gledao je to i magarac. Smili mu se, i on podje lavu, gospodaru i kralju svih životinja, pokloni mu se do crne zemlje i ponizno zamoli:

— Dozvoli mi, o kralju svih životinja, da uprtim na svoja ledja čovjekova drva i da ih odnesem do njegove pećine.

— Zar bi ti učinio takovu ludost i pomogao onima, koje je i sâm Bog od sebe odbacio? — zapita ga srdito lav.

— A zašto ne? — usudi se zapitati magarac.

— Zato — odgovori lav, što su ljudi nezahvalni. Oni su se pokazali neposlušni i nezahvalni prema svome Stvoritelju, a kamo li ne će prema tebi, nesretni ludjače! Padneš li u njihove ruke, ne samo što će tebe i sve tvoje potomke tovariti najtežim bremenima, nego će te nemilosrdno tući i najkukavnije hraniti.

— Neka bude sve tako, kako ti veliš, o moćni kralju, ali ja ipak hoću, da im u nevolji pomognem, pa te molim, da me pustiš — zamoli još jednom magarac.

— Idi, kad hoćeš, nesrećniče, a ja proklinjem i tebe, kaošto sam prokleo i psa. Njemu sam dosudio da do vijeka glodje gole kosti, a tebi neka bude za sva vremena teško breme, ljuta batina i suho lišće! — prokune ga lav.

Radosno je otišao magarac i pomogao čovjeku. I dogodilo se sve onako, kako je lav rekao, te čovjek i dan današnji goni na magarcu teško breme, nemalo ga mlati i najkukavnije hrani. Ali ipak Gospodu se Bogu svidjelo magarčevo milosrdje, pa nakon nekoliko hiljada godina, kad je Njegov Sin Isus sišao na zemlju, jedino je magarca odabrao, da na njemu, kao dijete, bježi u Egipat, i da kao čovjek na njemu slavodobitno udje u Jerusolim.

❖❖❖❖

Magarac

Magarcu dosadi da nosi tovare,
Domisli se jedne no lude prevare:
Nadje lavsku kožu u nju se zamota,
Podje preko polja kao lav strahota.
Sva se životinja poplaši od njega:
Ovce, koze, konji, sve počne da bega.
Sve se selo digne, uzme oružije,
U poteru podje: ta lav šala nije!
Tad magarac rikne, silno se gordeći, —
Zalud lavska koža, glas je magareći:
A kad još pri tome i uši pokaže,
Tad mu lavska koža ništa ne pomaže;
Svi bace oružje, toljage dohvate,
Uzduž i popreko magarca izmlate.

Čika Ljuba Nenadović.

Mudri sudija

U nekoj kući živjeli pas i mačka. Spavali su pod istim krovom, jeli pod istim stolom. Da medju njima ne dodje do svadje, oni se sporazumješe ovako:

— Moje će biti kosti od ribe, reče mačak.

— A moje od ostalih životinja, nadoda pas.

— Dobro.

— Izvrsno.

Živjeli su u slozi, ali ne dugo. Nekoga dne dobaciše im jednu debelu bakalarevu kost.

— Moja je, reče mačak.

— Moja odvrati pas.

— Nije.

— Jest.

Da se ne počupaju, oni se, kao dobri i čestiti gradjani, utekoše sudu.

Sudačku je čast obnašala lija. Bila je u neprilici, jer nije ni sama znala, kome da dade pravo. Reče, da će stvar proučiti. Uzme kost i odgodi raspravu na neizvjesno vrijeme.

Mačak oblizne sebi brkove i sav radostan reče u sebi: — Ako stvar prouči, vidjet će, da je ono riblja kost, pa će meni dati pravo. Pas oblizne sebi nos i sav radostan reče u sebi: — Ako stvar prouči, vidjet će, da je ono kost, što po ugovoru pripada meni i dat će meni pravo.

Lija oblizne sebi gubicu i sva radosna reče: — Bit će bolje, da uklonim kamen smutnje.

To reče i pojede kost.

D. D.

❖❖❖❖

Mali učitelj

Mali Perić naučio čitati italijanski. Ali Perić može već odmah sada da pročita i ona dva hrvatska štiva «Sveti Martin» i «List», što ih je prije petnaest dana donio naš «Mladi Istranin». Sa malo muke naučit će čitati i sva druga hrvatska štiva. I on i svi drugi, koji danas polaze italijansku školu.

Najviše muke imat će sa slovom — c. Napišite mu riječi: **carica, cukar, cucak, cokule, Luco i Mico.**

Onda ga pustite, neka te riječi pročita i vidjet ćete, da će ih čitati ovako:

Karika, kukar, kukak, kokule, Luko i Miko.

A zašto to?

Zato, što je u italijanskoj školi naučio, da se **ca** čita kao **ka; cu** kao **ku** a **co** kao **ko.**

Tu mora mali učitelj da Periću kaže, da se hrvatski **c** čita uvijek kao **c** i nikada kao k.

Kada to Perić nauči onda neka nekoliko puta pročita ove riječi: **Milica, djeco!** — **babicu, oca** i **stricu, Ivica, ticu lastavicu.** Iz početka će Perić i te riječi čitati: **Milika, djeko, babiku, oku i striku,** ali treba ga popravljati, pa će već naučiti kako treba.

Zatim napišite ove riječi: **lovac, novac, jarac, borac, Primorac.** Pokažite ih Periću, da ih pročita i vidjet ćete: da će ih čitati ovako: **lovak, novak, jarak, borak i Primorak.** A vi njemu recite, da se i tu ono **c** na kraju čita samo kao **c**, pa ga pustite, neka one riječi opet nekoliko puta pročita, ali kako treba.

Kada i te nauči, a vi mu onda pokažite ova dva štiva i recite mu, neka ih pred vama na glas pročita.

DVA KOKOTA.

Neka bakica imala dva kokota. Jednoga dana li se kokoti potuku. Opaza ih dva jastreba, pa jedan drugomu rekne: — Pogledaj ona dva razbojnika na tratini. Ajde da ih umirimo. Ti pograbi jednoga, a ja drugoga.

Jastrebi se spuste na tle. Slabiji kokot prije ugleda jastreba, pa se sakrije za gredicu. Onaj se drugi kokot posili, pa poleti na vrh pojate i zapjeva onome dugome za prkos. Najednom doleti jastrijeb te ga pograbi i ponese u visine.

Okrene se, da vidi svoga druga, nosi li i on kokota, pa opazi, da leti prazan. Onaj reče — Borme, ti ugrabi silnijega, a ja ne mogoh slabijega. On se na vrijeme nekamo sakrio, pa meni uzalud i put i trud.

Pazi! K o k o t je što i p i j e t a o (peteh).

PREPELICE.

U nekom vinogradu stanovala prepelica sa svojim mladima. Maca, lasica i jastrijeb pojeli su joj davno troje mladih, ali je sada bila mirna. Djeca su joj odrasla, pa su se i sama branila. Majka im je samo govorila: — Ne letite daleko, da vas ne vidi lovac. Kad maca ili lasica napadne, lako se je braniti nama lakokrilim ticama ali kad lovac stane da puca, e onda jao i naopako!

Uzalud je majka ovako lijepo savjetovala male prepelice. One su rekle:

— Ajde, da vidimo toga lovca, pa da mu se narugamo!

I jednog dana poletjele van na livadu, a lovac ih opazi i ubije.

Neka mali Perić ova dva štiva pročita više puta. Neka ih i prepiše. Mali učitelj neka ispravi, što je Perić pogriješio, pa onda neka mu kaže: — Ajde, Periću, pripovijedi nam malo, kako je ono jastrijeb uhvatio kokota. A ti, Iviću, kazuj malo, što se dogodilo onim prepelicama, koje nisu htjele da slušaju majke!

Poštenje je bolje od bogatstva

Neki je ovčar bio tako siromah, da nije mogao da kupi sebi ni par opanaka. Bila je zima. On je išao po polju bos, a pomodrele mu noge upadale u smrznuto blato. Drhtao je kao prut od silne zime. Najedanput izadje pred njega iz šume jedan lopov. Pridje k ovčaru i reče mu: — Ovčaru, vidiš li, kako si siromah; ni opanaka nemaš. Hajde sa mnom, pa ćeš steći puno novaca. Moći ćeš onda kupiti sve što hoćeš.

Ovčar odgovori: — Ne, ne, prezreni čovječe! Bježi ti od mene! Volim ostati pošten siromah, nego biti bogat lopov. Iz francuskoga.

❖❖❖❖

Žaba i liječnik

Neku staru babu boljele su oči. Pozove liječnika i obeća, da će ga dobro platiti, ako je izliječi. No ako je ne izliječi, reče, da mu za njegov trud ne će dati ništa.

Liječnik poče babu da liječi. Namaže joj i poveza oči, pa joj zapovijedi, da ostane u tamnoj sobi, dok ne ozdravi.

A što je činio dotle liječnik? Svaki dan je dolazio u kuću bolesnice i svaki put bi nešto odnio iz njene sobe.

Kad je baba opet mogla gledati, bila joj je soba već malo ne sasvim prazna.

Kako je bilo dogovoreno, zaište sada liječnik svoju platu. Baba mu reče:

— Ja bih rada platila, da sam ozdravila. No prije, no što ste počeli liječiti, vidjela sam mnogo stvari u mojoj sobi, a sada, gdje vi velite, da sam izliječena, ne vidim ništa, pa vam i ne dam ništa. **Ezop.**

❖❖❖❖

Najskupocjenija lula

Najskuplju lulu ima perzijski vladar. Ta je lula pokrivena samim dragim kamenjem, a vrijedit će preko dvadeset milijuna lira. Nju čuva poseban činovnik, koji nosi naslov čuvara vladareve lule.

Lula = pipa. Skupa roba = draga roba. Skupoća = draginja.

❖❖❖❖

Narodne prislovice

Ko se hvali, sam se kvari.

Bez muke, nema nauke.

Dobra riječ željezna vrata otvara.

Iz moje torbice

Pitao učitelj u školi: — Što ima čovjek na nogama?
— Kurje oči — odgovori Jurić.

——«o»——

Učitelj je u školi kazivao djeci, da neke životinje spavaju čitavu zimu. Učitelj je tom zgodom i nabrojio nekoliko takovih životinja.

Sjutradan upitat će učitelj: — Ko bi mi znao navesti nekoliko životinja, koje spavaju čitavu zimu?

— Medvjed — reče Ivić.

— Dobro je. A sada još jednu.

Nato se diže Jurić i reče: — Pa još jedan medvjed.

——«o»——

Juriću, reći će u neke učitelj, čemu nam služi jezik?
— Da ga možemo isplaziti, odgovori Jurić.

——«o»——

Jurić je molio majku, da mu kupi bubanj. Mati nije htjela.

— Udarao bi po njemu cijeli dan, i ja ne bih nikada imala mira.

— Ne bih, mamice, odgovori Jurić. Ja bih bubnjao samo onda, dok ti spavaš...

——«o»——

Učitelj: Reci ti meni, Juriću, što vidimo nad nama, kad je vrijeme lijepo?

— Kad je vrijeme lijepo, vidimo nad sobom nebo — odgovori Jurić.

— A kad kiši?

— Kad kiši, vidimo nad sobom kišobran...

——«o»——

Danas je Jurić došao k majci pa će joj: — Mamice, što je veće zlo:

Dali onda, kada dijete pade s kruške, pa sebi prelomi ruku ili kada sebi samo podere hlače?

— Pa mnogo je gore, kad pade i sebi prelomi ruku — reći će mati.

— No, mamice, budi bez brige, ja sam pao s kruške, ali sam sebi samo poderao hlače, a ruke nisam prelomio.

Teta Luce.

——«o»——

Zagonetka: Čitaj mene, brate dragi, ili straga ili sprijeda,
Ostrvo sam našeg mora, što ga Učka vazda gleda.

Odgonetka zagonetke iz 2. br. Ml. Istranina: vrana — rana.

Prilog „Istarske Riječi" broj 15

Broj 6. | U Trstu, 15. aprila 1926 | God. V.

Nesrećna ptičica

Jecala je tužno ptica
Na tananoj grani,
Ko siroče, koje nema
Nikoga da ga brani.

Šta li joj je, Bože dragi?
Što je tako mori?
Je li gladna il' ranjena?
Čime li se bori?

Na prazno je gnijezdo došla,
Bez ptičića svojih,
Pa žalosno cvrkućući
Sad na grani stoji.

Ko li ih je to odnio?
Ta to djeca ne bi,
Jer imaju: razum, srce
I dušu u sebi.

Životinja to je neka,
Što joj mlade ote
Zvijeri nije baš nimalo
Stalo do grjehote.

A djeca su umna bića,
To su Božja čeda;
Da učini dobro, — samo
Dobro dijete gleda.

J. U.

Napoleon i vojnik

Jednog dana veliki je car Napoleon pregledavao svoju vojsku. Najednom izidje iz redova jedan vojnik, koji cara pozdravi s nekoliko lijepih riječi. Napoleon ga prepozna.

— Jesi li ti to, prijatelju? — upita ga car. Što želiš?

— Veličanstvo! Snašla me je velika nesreća.

— Je li ti učinjena kakva nepravda?

Nije Veličanstvo, ali ja imam dobru majku, koja je dosada srećno živjela od plate svojih pet sinova — sve samih vojnika,

kao i ja što sam. Ali je sad koliba, u kojo je ona stanovala, izgorjela, i njoj nije ništa ostalo osim njene starosti i suza, što ih svaki dan proljeva, a to nije mnogo, Veličanstvo!

Ti si dakle htio, da me zamoliš, da joj odredim penziju? To je lijepo i pravo! Mati jednog od mojih junaka može uvijek da računa na mene Ja ću već o tome govoriti s mojim ministrom.

Jesi li zadovoljan?

— Nisam, Veličanstvo!

— E pa s tobom nije lako izići na kraj! Šta želiš još? Da sâm izdam nalog državnoj blagajni, da isplati tvojoj majci mirovinu?

— Ne, Veličanstvo! Nemojte misliti, da ja ne vjerujem Vašem poštenju! Ali dok Vaš komesar napiše nalog za penziju, dok udari na nj pečat itd. — ja bih mogao da izgubim svoju majku.

Čujte me, moj care; ja sam došao, da Vas zamolim, da mi posudite nekoliko novaca, koje bih ja onda izručio mojoj majci. Da ne mislite, da bih Vas prevario, donio sam Vam evo ovu knjižicu. U ovoj knjižici stoji, da sam ja odlikovan krstom počasne Legije i da prema tome imam pravo na neku penziju. Tako će Vaše Veličanstvo moći da na ovu knjižicu diže moju penziju za slučaj, kad ja ne bih mogao na vrijeme da vratim moj dug.

— Zadrži ti samo svoju knjižicu, moj junače! — odgovori mu Napoleon. Medju starim znancima, kaošto smo nas dvojica, dovoljna je riječ. Evo ti za sada tisuću franaka, koje ćeš mi vratiti, kad postaneš pukovnik.

— Hvala Vam, Veličanstvo, ali bit će bolje, da me Vi već odmah sada imenujete kapralom, da ne budete morali dugo čekati na Vaš novac.

Poslije nekoliko dana taj je stari vojnik zaista postao — kapral.

Iz francuskoga.

❖❖❖❖

Priča o bogatašu i siromašnom Lazaru

Ima ljudi, koji radi pomažu siromahe. A ima ih, koji su i vrlo tvrda srca, baš nemilosrdni. Da takove nemilosrdne ljude pouči, Isus im je jednom ispričao priču o bogatašu i siromašnom Lazaru. Evo što je Isus pričao:

Neki čovjek bijaše veoma bogat. Na sebi je imao najfiniju robu: odijelo od samoga skerleta i najljepše svile. Živio je svaki dan gospodski i veselio se.

A bio je i jedan siromah čovjek, po imenu Lazar. On je ležao pred vratima onoga bogataša sav gnojav. Želio je, da se nasiti mrvicama, što su padale sa stola onoga bogataša. Još su i psi dolazili i lizali gnoj sa rana njegovih.

A kad onaj siromah umre, odnesu ga angjeli u naručje patrijarhe Abrama.

A umre i onaj bogati i zakopaše ga. I u paklu, kad je bio na mukama, podigao je oči svoje i ugledao izdaleka Abrama i Lazara u naručju njegovu, pa reče vičući iza svega glasa:

— Oče Abrame, smiluj mi se i pošalji mi Lazara, neka umoči u vodu vrh od prsta svoga, da mi rashladi jezik, jer se mučim u ovome plamenu.

Ali mu Abram odgovori:

— Sinko! Sjeti se, da si ti na onome svijetu primio bio samo dobro, a Lazar samo zlo. Sad se on tješi, a ti se mučiš. Osim toga izmedju nas i vas postavljena je takova propast, da oni, koji bi htjeli odovud k vama preći, ne mogu. A tako ne bi mogli preći k nama ni oni, koji su tu, s vama.

Tada reče bogataš:

— Onda te molim, oče, pošalji Lazara kući oca mojega, jer imam petero braće: neka im kaže, što je vidio, da ne bi i oni došli ovamo, u ovo mjesto mučenja.

Abram im reče:

— Tvoja braća znadu za Mojsiju i za proroke: neka njih slušaju.

❖❖❖❖

Sova, patuljak i pauk

Sprijateljili se sova i patuljak. Sova je bila jako mudra, i patuljak ju je silno poštovao. Zato je on sovi kazivao sve, što mu je na srcu bilo: svaku svoju tajnu. Tako joj je pripovijedao, kako je žaba prelomila nogu, kako se je crvić negdje izgubio u travi, kako je neka mala tičica usnila težak san.

I sve tako.

Jednog dana dotrči k sovi jedan jako maleni, maleni čovjek. Malo veći od prsta. To je bio patuljak.

— O sovo, slatka moja učiteljice, znaš li ti, da se je negdje izgubio moj dobri prijatelj pauk-muholovac? Kao da je u zemlju propao! Gdje da ga tražim?

Sova se duboko zamisli. Zažmiri očima pa reče vrlo, vrlo važno:

— Možda je odveć naglo jeo muhe, pa se zadavio? Ili se je gdjegod sakrio, da te preplaši? Ne brini se: naći ćemo mi njega već.

No čim se patuljak okrenu, reče sova sama sebi smijući se zlobno:

— Čekaj ti, patuljče, tvoga prijatelja pauka, čekaj, ali ga dočekati ne ćeš! Cijeli dan nije radio drugo, nego je lovio muhe i jeo ih, dok nije tako strašno odebljao, da sam ga najzada pojela.

I sova opet zažmiri onim svojim strašnim očima.

Mali učitelj

Veseo je naš mali Perić. Još malo, pa će i on umjeti da čita pričice i pjesmice napisane u našem milom i slatkom, hrvatskom jeziku. Još mu smeta po gdjekoje slovo, ali ima on svoga Maloga Učitelja, koji je uvijek spreman, da mu pokaže, što ne zna.

Tako je eto naš mali Perić čitajući naišao na jedno slovo koje nije odmah umio da pročita. To je slovo: **č.**

Evo kako ga je i u tome poučio njegov Mali Učitelj. Kazao mu je:

— Slušaj, Periću! Ti znaš već, kako se čita italijanska riječ: **cesta** (košara). Pa dobro! Sada pamti, što ću ti reći! Upravo onako, kao se čita **ce** u italijanskoj riječi **cesta** — — čita se i — **če** — u hrvatskoj riječi — **četa.**

Pa kad možeš da čitaš italijanske riječi: **cena — cera — cento** — znat ćeš kako se čitaju i naše riječi: **večera — učena — čelo — često — četiri — čep** — — i tako dalje.

Ako si pak naučio, kako se čitaju italijanske riječi: **cibo — cittadino — cima** — — znat ćeš da pročitaš i hrvatske riječi **čir — čibuk — učiti — čitati — čitanka** — — — jer se hrvatski **či** — čita upravo kao i italijansko **ci** u onim riječima.

I ako umiješ da čitaš italijanske riječi: **ciarlatano — caccia — braccio** — — **ciurma** — umjet ćeš da pročitaš i naše riječi **čuti — čutura — čamac — čamiti — čoban — čudo — čabar — čovjek — čuvati — čavao** i tako dalje.

Sad neka mali Perić pokuša da pročita ovu pričicu:

Dobro srce

Bila ciča zima. Juče padao je snijeg i pokrio čitavu Učku. Bura duvala, da su se i stakla tresla. Učitelj gledao neveselo kroz prozor. Boli ga srce, što učenici moraju po ovom vremenu ovamo. Uto se otvore vrata i u dvoranu unidje dječak, mali Ivo. Dječak je bio bos.

— Ivo, reče učitelj, kako si mogao ovako bos po snijegu? A gdje su ti čizme?

Ivo zaplače: — Nemam ih, gospodine! Jučer sam ostao doma, ali danas nisam mogao. Ovdje je tako lijepo i toplo!

Učitelju se orose oči. Milo pogladi dječaka po licu pa mu reče, neka pročita neku priču iz čitanke.

Zazvoni podne. Dječaci izmole s učiteljem običajnu molitvu. Onda izadju sve dva po dva. Mali Milan primi Iva za ruku pa mu reče:

— Ivo, hodi sa mnom k mojoj kući.

Ivo ode s Milanom.

— Mamice, reče Milan, Ivo je bos, a ja imam nekoliko cipela i čarapa. Smijem li mu dati jedne čarape i jedne postole?

Majka dopusti. Milan potrči i donese bječve i cipele. Ivo se obuje, lijepo zahvali i ode.

Učitelju su pričala djeca, kako je Milan bio milosrdan. Pozove k sebi dobroga dječaka i reče mu:

— Milane, u tebi je zlatno srce.

Barba Šime.

❖❖❖❖

Rana zora

Rana zora
Bijelom rukom zvijezde gasi.
Već se ruji povrh gora
I pijevac se zivom glasi,
Selo budi,
A za njime drugi krenu,
Da probude čeljad snenu...
Na posao ljudi.

R. Katalinić - Jeretov.

❖❖❖❖

Kum Flik i mala vjeverica

Kum Flik danas je vrlo dobre volje. Sjedi pod drvom i puši kao Turčin. Ama baš kao Turčin.

Malo podalje sjela mala vjeverica. Pred njom teče potočić. Rada bi na drugu stranu, ali se potočić razlio, a ona ne umije plivati.

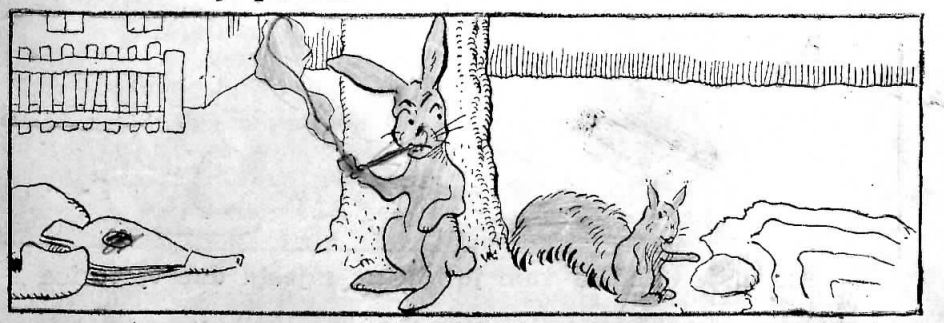

Kum Flik gleda je i gleda, pa kako je danas sav sretan i zadovoljan, reče joj:

— Zašto nisi naučila plivati? Svaka vrijedna i valjana zvjerka morala bi sve da zna. No, svejedno — pričekaj, ja ću ti pomoći.

I malo zatim dovuče Flik onamo jednu staru papuču i «mijeh», kojim se duva u oganj.

— Ajde, vjeverice mala, sjedni u ovu papuču.

Mala ga vjeverica pogleda u čudu, ali se kum Flik ponešto namršti i vikne:

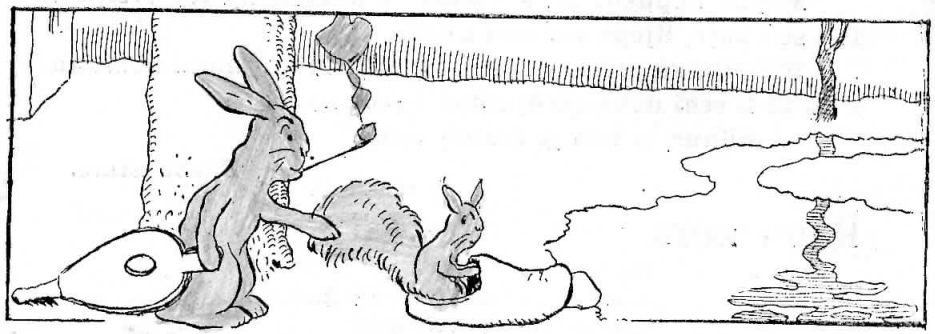

— De, žuri se!

Poboja se mala vjeverica, da je ne bi kum Flik izbio kamišem svoje lule, pa skoči u papuču i lijepo se u njoj namjesti, baš kao u čamcu.

— Dobro je, reče Flik, a sada ti lijepo raskrili svoj dugi rep.

Vjeverica učini, kako joj ono reče Flik, i u jedan mah njezin se rep raskrili kao jedro.

— Izvrsno! — odobri Flik i položi papuču u vodu. Onda uze «mijeh» i stade duvati u vjeveričin rep. A rep se naduo baš kao pravo jedro, te papuča otplovi i malo zatim pristade na drugoj strani. Pogledajte treću sliku i recite:

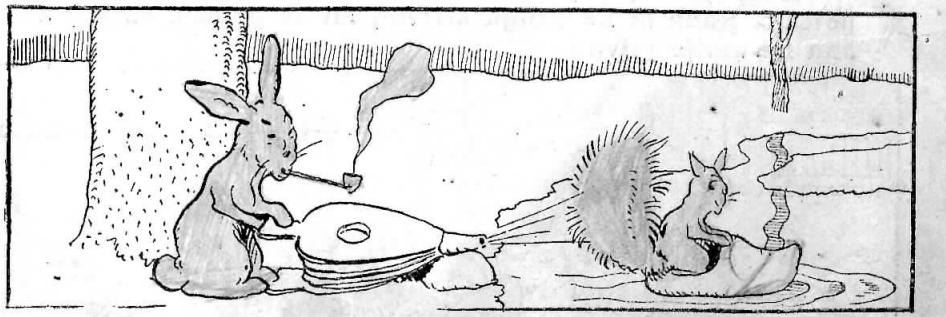

— Što biste dali, da vam je biti na mjestu one vjeverice male?

A pogledajte četvrtu, posljednju sliku! Ih, kako li je sada vjeverica sretna i vesela, što je opet došla na suho! Vidite li je kako pleše?

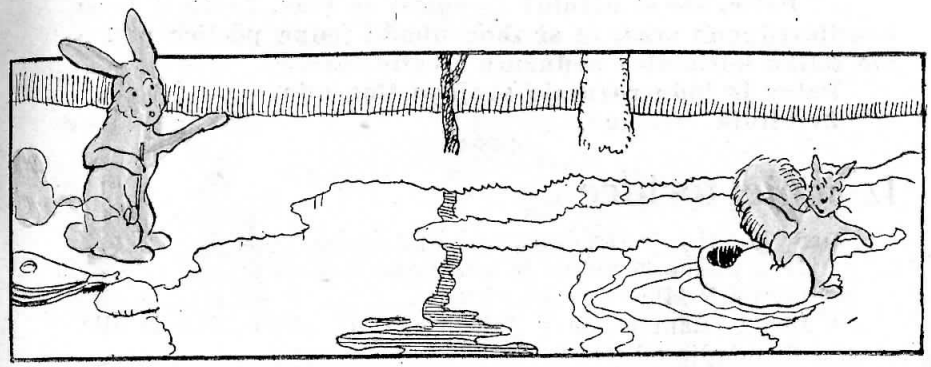

A naš kum Flik? Pogledajte ga, kako se ponosno ispriječio!

Pa kako i ne bi! Valjan je on mornar! Jest, zaista!

Barba Šime.

❖❖❖❖

Bog i sveti Petar

Isus i sveti Petar išli su po svijetu. Idući tako vidjeli su, da medju ljudima ima mnogo siromaštva, zla i nepravde. Bogataši mučili su siromahe, tjerali ih na teške radnje, kratili im teško zasluženu platu, tukli ih i u tamnice zatvarali. Mnoge su nedužne i poubijali.

Isus i sveti Petar nisu nikada dobili ni hrane ni prenoćišta kod bogataša, već jedino kod siromaha. Sveti Petar nije nikako mogao da razumije, zašto Bog pušta na siromahe toliku bijedu i nevolju. I sveti Petar bio je zbog toga vrlo ljut na bogate ljude.

Kad su jednoč sjedili u sjenici pokraj potoka, što je tiho žuborio, reče sveti Petar:

— Vidjeli smo mnogo zla, mnogo nepravda i suza sirotinjskih, i svemu su tome krivi bogataši. Gospode, kazni te bezdušne i nemilosrdne ljude!

On u riječi, a odnekud doletje čitav roj malih pčelica. Roj je htio da polegne na drvo, što je bilo iznad Isusove i Petrove glave, no Isus reče:

— Petre, de, pruži svoju ruku!

Petar učini, kako mu zapovijedi Gospod i sve one pčelice posjedaju na njegovu ruku. Petar se je divio marljivim životinjicama, što su mu se slegle na ruku, no najedanput ćuti ljut bol. Jedna ga je pčelica ubola u ruku.

Hitro skoči k vodi i turi u nju svoju ruku sa svim onim pčelicama na njoj. I dogodilo se, da su se sve one uboge životinjice u isti mah utopile.

— Petre, što si učinio? — oglasi se Isus. Zašto si tako nemilosrdnoga srca, te si zbog uboda jedne pčelice podavio toliko korisnih i nedužnih životinjica?

Petar je tada razumio svojega Gospoda.

Životinja = blago.

❖❖❖❖

Iz moje torbice

Jurić doleti jednoga dana majci pa će joj reći:

— Je li mamo, a kakva je bila tvoja mama?

— Lijepa je bila — odgovori mati.

A Jurić: Znam ja, da je bila lijepa, ali pitam, dali je bila starija ili mladja od tebe?

——«o»——

Neko je pripovijedao, kako ima u gradu nekakav magarac, koji da umije brojiti do deset. Svi su se tome čudili, svi, izim Jurića, koji najednom mahne rukom i reče:

— Pa i meni vele, da sam magarac, a znam brojiti i do dvadeset i tome se niko ne čudi.

——«o»——

Pitali Jurića, koliko mu je godina. Jurić odgovori: — Dvanaest.

Svi skočiše na nj: — Kako dvanaest, bolan ne bio, kad je juče tvoja mati pripovijedala, da ti je samo deset godina?

— E, reći će Jurić mudro, ja uvijek, kad me mati ne čuje, kažem, da mi je više godina, samo da brže porastem, pa da mi ne bude trebalo više ići u školu.

——«o»——

Stoji Jurić pod jednim velikim stablom. Čuo je, da će ga posjeći, pa sve misli i misli i ne zna, šta bi. Naposljetku se odluči, uzvere se na stablo i ostane na njemu sjedeći.

Došli drvari sa sjekirama i pilama, da obore stablo, i vide na njemu Jurića. — Šta radiš gore? Zar ne znaš, da ćemo ovo stablo posjeći.

— Pa zato sam se i popeo na nj, odgovori Jurić. Da sam ostao dolje, palo bi mi stablo na glavu. Ovako ne će....

Teta Luce.

——«o»——

Zagonetka: Suša kvari ljetinu. Suvola

U ovoj rečenici krije se ime jednoga grada. Pogodite!

——«o»——

Odgonetka zagonetke u 5. br. «Ml. Istranina»; godine, mjeseci i dani.

Prilog „Istarske Riječi“ broj 17

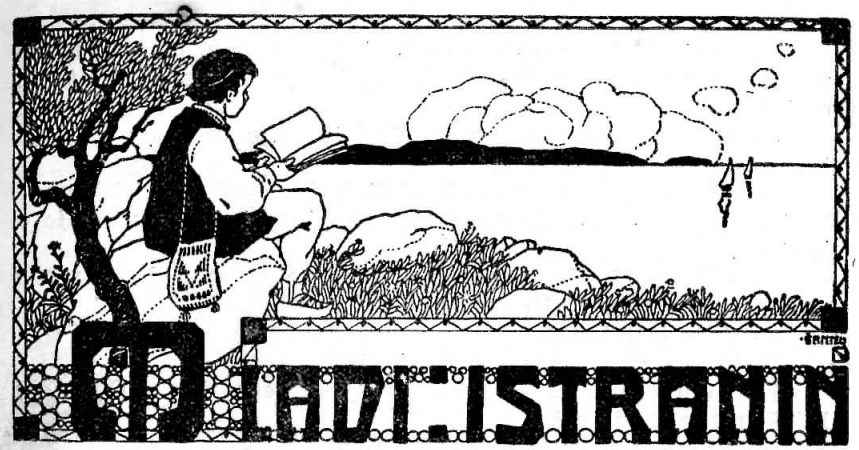

Broj 7.	U Trstu, 29. aprila 1926	God. V.

Tri kćeri

Bio jedan stari kralj i imao tri kćeri. Kad bjehu već ponarasle, te došlo vrijeme, da ih poudaje i podijeli, pozove ih kralj preda se, pa ih redom upita, koliko i kako ga koja od njih voli.

Najstarija mu se stane zaklinjati, da ga ljubi kao srebro i zlato. Otac je udade za mladog kraljevića, koji je bješe zaprosio, te joj pokloni jedno kraljevstvo.

Srednja reče, da ga voli više od same sebe. Tu udade za mlada kraljevića, koji je zaprosio bio i pokloni joj drugo kraljevstvo.

Najmladja kći bijaše dobrog srca, jer je ona najviše ljubila oca, i reče, da ga ljubi kao sô. Kralj na to plane — jer je najmladju najviše volio — i reče:

— Mislio sam, da me ti najviše voliš, ali sad vidim, da me nimalo ne ljubiš. Zato mi ne dolazi pred oči, i od mene nikakva djela ne čekaj, jer ti nisi moja kći.

Tad zapovijedi, da je odvedu u šumu, i da joj sagrade kolibu, gdje će živjeti. I dade joj dvorbu i hranu, ali joj pod očinskim prokletstvom zabrani ikada ostaviti kolibu. Tu je ona živjela više godina. Hranu joj je donosila vjerna služavka. I ona je rasla i bivala sve ljepšom.

Jednom dodje carev sin iz drugoga carstva u tu šumu, da lov lovi, pa se namjeri na onu kolibu i ugleda kraljevu kćer. Ne vidjevši tolike ljepote nikad, odmah zavoli kraljevu kćerku, i reče joj, da će je odvesti k svome ocu, i da ona mora da podje za njega. Tad mu ona ispripovijedi sve, kako je s njome bilo i zašto je ovdje, te kako joj je otac pod kletvom očinskom zapovijedio, da se odavde ne kreće do smrti.

Razumjevši to carev sin podje k svome ocu, pa mu pripovijedi sve, i kako ona djevojka ne smije pod očinskom kletvom otići iz šume, pa reče:

— Meni se bez nje ne će živjeti, nego valja da mi je ti izvojštiš od onoga kralja...

Ocu bijaše teško, ali se domisli, kako će nadmudriti onoga kralja, pa mu poruči, da će ženiti sina, i da mu dodje u svatove.

Kad dodje kralj u svatove, sjedoše za stô, ali — nema mlade. Tad upita kralj:

— Gdje je mlada?

Nato mu reče carev sin, da će doći.

Kad dodjoše jela, ne može kralj da jede, jer mu jelo ne bijaše slano. Tada reče:

— Gdje vam je sô, da osolim jelo?

Sluge mu rekoše, da nema soli. Sve što je jela više dolazilo, sve mu je bljutavije bilo, i ne mogaše već ničega okusiti, nego reče caru:

— Kako vi možete živjeti bez soli? U mojem kraljevstvu i najveći siromah ima u kući soli.

A car ga upita:

— Da li i vi jedete slano?

— Kako ne bih jeo slano? — odgovori kralj. Volio bih suh hljeb osoljen jesti, nego najbolju gozbu neslano.

Čuvši to car prihvati:

— Ako vam je sô toliko mila, kako ste mogli kćer prognati, koja vas ljubi kao sô?

Tad kralj vidje, kako je krivo učinio; veoma se ražali i pozove sluge, da podju tamo i tamo u onu šumu, pa da mu dovedu kćer. I udje carev sin i dovede je za ruku pa reče:

— Vi prije pitaste za mladu? Evo vaša je kći — moja mlada. Tad bijahu svi vrlo radosni. Kralj — opazivši da je nadmudren i vidjevši da ga najmladja kći od svih najviše voli — dade joj svoje kraljevstvo. I tako je carević uzme.

❖❖❖❖

Vuk, baba i dijete

Gladan vuk podje da traži sebi što za hranu. Uveče dodje nakraj sela, pred jednu kuću. Iz kuće čulo se, da dijete plače, a baba ga umiruje govoreći mu:

— Šuti! Spavaj — ako ne ćeš, dat ću te vuku, da te pojede! Vuk pomisli, da je to istina, pa čekaše, da mu baba dâ dijete. No dijete se poslije nekog vremena umiri i upita babu:

— Hoćeš li me i sad dati vuku?

— Ne boj se, dijete moje, odgovori baba. Ako vuk dodje, a mi ćemo nabosti njega na kolac.

Kad vuk to čuje, pobježe u šumu misleći u sebi:

— Ele, babe u ovom selu jedno govore, a drugo misle.

Vinova loza i vinogradar

Bilo je pod konac zime. Neki je vinogradar obrezao svoju vinsku lozu. Odrezao je sve nepotrebne grančice. Dok je to radio, vinova je loza neprestano uzdisala. Na koncu poliše je suze. Kad se više nije mogla svladati, vikne:

— Nemilosrdni vinogradaru, zašto me tako mučiš? Zašto odstranjuješ mladike, koje bi kasnije obrasle krasnim lišćem i tebi činile krasan hlad?

— To bi bilo u tvoju korist, odgovori vinogradar. Kad bih pustio, da bi na tebi raslo sve nepotrebno drvo, rodila bi rijedak i kiseo plod, dok ćeš se, hvala mojemu trudu, ove jeseni obložiti sa svježim i slatkim grožđjem.

❖❖❖❖

Milica i Dragica

Milica i Dragica dvije su drugarice. Obje idu u isti razred. I Milica i Dragica dobivale su od svojih rodjaka novac na dar. Davali su im i roditelji po koji put.

Milica bi, čim bi dobila novac, kupovala slatkiše, sličice i druge nepotrebne stvari.

Dragica je dobiven novac uvijek ostavljala u jednoj maloj kutijici. Kutijicu je dala majci, da joj je čuva.

Jednom pokaže učiteljica jednu lijepu knjigu sa slikama i reče:

— Eno jedne lijepe knjige za djecu. Nju treba svaka učenica da kupi!

Dragica se odmah javi:

— Molim, ja ću da kupim knjigu. Imam svoj novac zato.

Milica je šutjela. Kad nju upita učiteljica, ona odgovori:

— Ja ću da molim mamu, pa ako mi dâ novac, kupit ću i ja.

Dragica je prva donijela novac i kupila knjigu. A Milici je majka kazala:

— Ti si tvoju knjigu pojela!

Milici bi žao, što ne može da kupi knjigu, i briznu u plač. Dugo je plakala, a kad se umirila, obećala je, da će odsad i ona čuvati novac. Poslije nekoliko vremena kupila je i ona onu lijepu knjigu, i od toga doba uvijek je imala svoj novac.

Ko čuva taj ima!

Pazi! novac = beči; **slatkiši** = bomboni; **kutijica** = mala škatulja; **knjiga** = libar.

❖❖❖❖

Ilinka

Ilinka se rado
Po poljani šeće,
Pjeva naše pjesme,
Bere rosno cvijeće.

Kad nabere dosta,
Tad se kući vrati:
U školi je vidiš
Prije osam sati.

Drugarice skupi,
Pa im cvijeće dijeli,
I puna je sreće,
Kad ih razveseli.

Još dvije o kumu Fliku i majstoru Lisjaku

Vi se sjećate, kako je kum Flik osedlao majstora Lisjaka, uzjašio ga i poletio na njemu pokraj dvora gospodje Kunice.

Da vidimo sada, kako se sve to svršilo!

Leti, majstor, leti, i sve misli, kako bi se kumu osvetio. Najednom ugleda izdaleka nekakav veliki kamen.

— Sad ću njega stisnuti, pa da vidimo, što će biti! Majstor je naime htio udariti bokom o pećinu, pa raniti Flika i prisiliti ga, da ispusti uzdu. Al je Flik bio na oprezu i na vrijeme pogodio, što ono majstor snuje, te on ni pet ni šest, već skok! sa sedla, pa živo u bijeg. Majstor za njim.

— Čekaj! Sada mi lje ne utečeš!

Gonili se oni tako neko vrijeme. Flik mišljaše:

— Sad sam gotov! Niko me više ne spase!

No upravo uto ugleda nekakovo šuplje drvo. Koliko bi okom trenuo, već je naš kum bio unutri. I Lisjak bi htio za njim, ali on je predebeo, a otvor preuzak. I tako je naš majstor ostao i ovaj put duga nosa.

Nekoliko dana zatim srete majstor Lisjak vuka.

— Aoh, onaj Flik! — poče da se tuži majstor. Da mi ga je kako uhvatiti! Kume vuče, ne biste li mi kako pomogli, da ga ščepam?

— Evo vam jedan savjet, odgovori vuk. Vratite se kući, lezite u krevet i pričinite se, kao da ste mrtvi. No da se niste ni makli, čujete li? Onda će doći Flik i...

— Ne će htjeti, uzdahne Lisjak.

— To ću ja već udesiti, samo vi učinite, kako sam vam rekao.

Majstor Lisjak potrča kući, natakne noćnu kapicu na glavu, pruži se u krevet i učini se mrtvim, baš onako, kako ga je vidjeti na drugoj slici.

Medjutim vuk pokuca na vratima kunelićeva stana.

— Ko kuca? — javi se iznutra Flik.

— Prijatelj! — odgovori vuk.

— Prijatelj? — ja imadem stotinu prijatelja. Koji od njih?

— Vaš najvjerniji i najodaniji prijatelj: brat vuk.

— A pošto dolazi taj najvjerniji i najodaniji prijatelj?

— Da vam dojavi vijest, koja vas zacijelo ne će rastužiti: majstor Lisjak je mrtav!

Nato se vuk udalji, a kum se Flik nasmija i reče:

— Kum me vučina drži budalom i misli, da ću odmah povjerovati i uhvatiti se u stupicu. Ha! ha! ha!

Pošto se dobro ismija, nastavi kum u sebi da govori:

— No ako je brat vuk govorio istinu? Ako je majstor zaista mrtav?.. Oh, ne! ne! Sve su to oni lijepo isprepleli! Poznam ja njih!... Nego ipak — možda je baš onako, kako brat vujo kaže? Ma — što bilo da bilo — idem malo da pogledam... I Flik potrča k Lisjakovu domu.

Kad on tamo, opet se nasmija.

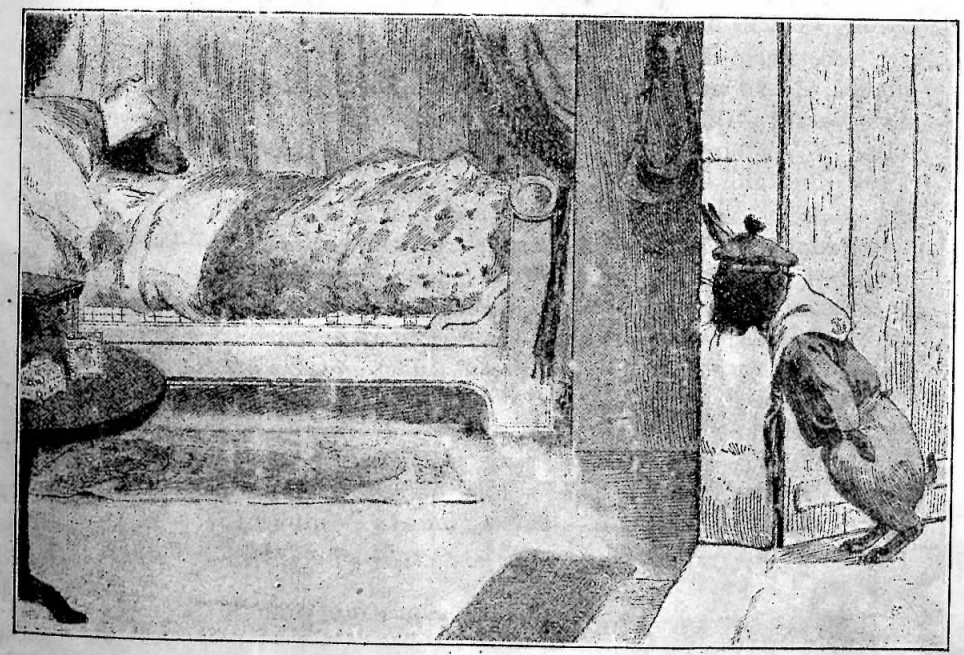

— Hm! — progovori u sebi, tu miriše po varci. Kuća zapuštena, vrata širom otvorena, unutri nikoga: ni gospe Lije ni malih Lisića. A on? Majstor? — Ha, eno ga, kako se pružio na postelji! Komedijaš jedan! Da vidimo!

Zatim nastavi glasno:

— Kako? Majstor mrtav, a nikoga nema, da ga čuva! Ja ću mu se približiti i ostat ću kraj njega sve do pogreba. Tek da mi je znati, dali je u istini mrtav? Čuo sam pripovijedati, da onaj, koji je zaista mrtav, običava dignuti desnu nogu i viknuti: Oj! Oj!

Oj! Oj! — vikne nato Lisjak i podigne nogu.

— Sluga pokoran! — pozdravi Flik i odletje glavom bez obzira napolje, a odovuda kući.

A Lisjak, zavučen onako pod svojim pokrivačem, nije mogao odmah da se za njim zaleti, već je morao u sebi da guši veliku srdžbu, što mu je onaj nevaljalac evo i ovaj put sretno izmakao.

Naš kunelić ima puno sreće,
Majstor njega uhvatiti ne će!

❖❖❖❖

Mali učitelj

Bit će dobro, ako naš mali Perić ponovi, što je dosad naučio. Neka uzme pločicu. Mali učitelj će kazivati, a Perić će pisati. Mali učitelj neka kaže:

— Periću, napiši: **kita.**

Ako Perić napiše — **chita** — treba mu još jedamput protumačiti, da se hrvatski tako ne piše. Italijanski **chi** i **che** piše se hrvatski — **ki** i **ke.** Zato mi ne ćemo napisati — **chita** nego — **kita.** Ne ćemo napisati — **chebar** — nego **kebar.** Baš onako kaošto pišemo — **kapa** — **kupa** — i **koza.**

Sada neka mali Perić napiše na pločici ove riječi:

Kropiti — klatiti — kotar — mekine — rakija — kefa — pokidati — pokajati — kupiti — dika — meket.

Zatim neka mali učitelj kaže: — Periću, napiši — **sreća!** Ako mali Perić napiše — **srechia** — treba ga ispraviti, i još mu jedanput pokazati, kako se hrvatski piše — **ć.** — To ne će biti teško, jer je Perić zacijelo naučio, kako se piše njegovo ime — **Perić.** Kad Perić napiše, kako treba — **sreća,** neka napiše još i ovo nekoliko riječi: — **treći, voće, kuća, Ćiril — ćorav — ćuk — ćud — leća — veće — peć — moć — noć — tić — ćaća.** Onda neka napiše — **car** i **čar — maca** i **mačak — muc** i **luč — čir — čabar — čun — čamac — ručak — tuča — čovjek — član — čekaj!**

Potom neka mali Perić najprije pročita, a onda neka prepiše ovo štivo:

DJEVOJČICA I MAČKICA.

Jedna djevojčica sjedila je u svome vrtu.

Na vrata udje jedna mačkica, vrlo mila i draga.

Djevojčica je sazove:

— Maco! Mačkice! Dodji, maco!

Mačkica dodje djevojčici. Poče da se igra s njom i umiljavala joj se je onom svojom pjesmicom: mr... mr... mr...

To je bilo dobro. Ali djevojčici to nije bilo dosta, nego povuče mačkicu za rep. Mačkica se naljuti, skoči, ogrebe noktima djevojčicu i pobjegne čineći: ff... ff... ff... Djevojčica ostade sama plačući.

Barba Šime.

❖❖❖❖

Otac, sin i magarac

Šaljiva narodna pripovijetka.

Jedan čovjek, idući iz grada kući, jahao je na magarcu; a njegov sin, momčić od desetak-petnaest godina, išao je pored njega pješice. Susrete ih jedan čovjek pa reče: «To nije pravo, brate, da ti jašeš, a dijete da ide pješice: tvoje su noge jače od njegovih!»

Onda otac sjaše s magarca, pa posadi na njega sina.

Malo dalje srete ih drugi čovjek pa reče: «To nije lijepo, momče, da ti jašeš, a otac da ti ide pješice: tvoje su noge mladje!»

Onda uzjašu obojica, da podju tako malo; ali ih srete treći čovjek pa reče: «Kakva je to budalaština: dva matora magarca na jednoj slaboj životinji! Pravo bi bilo da čovjek uzme batinu pa da obojicu stjera dolje!»

Tada sjašu obojica i podju pješice: otac s jedne strane, sin s druge, a magarac u sredini.

Sretne ih i četvrti čovjek pa reče: «Ala ste vi čudna tri druga! Zar nije dosta da dvojica idu pješice?! Ne bi li lakše bilo da jedan od vas jaše?!»

Tada otac reče sinu: «Mi smo obojica svakojako jahali na magarcu; sada valja da magarac jaše na nama.» Pák onda obale magarca na zemlju, te mu jedan sveže prednje noge, a drugi stražnje; pa ga onda uzmu na kolac medju se, i tako ga ponesu.

Kad se ljudi, koji su ih sretali i stizali, stanu sad još većma smijati i čuditi, onda otac na jedamput baci magarca na zemlju, poče ga driješiti i poviče: «Ta onaj je svaki čovjek ludji od ovoga magarca, koji hoće svemu svijetu da ugodi! Ja ću sa svojim magarcem da činim kako sam i najprije po svojoj volji činio, a ljudi neka govore što im drago!».

Pa onda uzjaše na magarca, a sin pored njega pješice; i tako otidu kući.

Skupio **Vuk S. Karadžić.**

Iz moje torbice

Jurić bi htio, da mu se sva djeca dive, kako je on vrlo pametan i duhovit. Tako će jednog dana:

— Pogledajte onoga čovjeka tamo! On nikako ne može da čuje grmljavinu.

— Ne, a zašto? Zar je siromah gluh?

— Nije gluh, ali ne može čuti grmljavine, jer sada ne grmi.

* * *

Vjeroučitelj je pričao u školi, kako su Izraelci bili jednom napravili jedno zlatno tele. I još je lijepo objasnio djeci, kako su Izraelci htjeli da se tome zlatnome teletu klanjaju kao Bogu. — No, Juriću, kaži ti meni, zašto su Izraelci napravili ono zlatno tele?

Jurić, koji je čitavo vrijeme, kao po običaju, spavao, reče:

— Gospodine, Izraelci su napravili zlatno tele za to, što nisu imali novaca, da kupe jednu cijelu kravu.

* * *

Majka je više puta upućivala Jurića: Ako ti kogod što ponudi, pa ako zatim pita, da li bi još želio dobiti one iste stvari, ti kaži: — Ne, hvala!

Jednog dana ode Jurić na objed jednoj gospodji. Kad se vrati kući, upita ga mati: — No, jesi li se vladao onako, kako sam ti toliko puta savjetovala?

— Jesam, odgovori Jurić. Kadgod bi mi gospodja kazala: — Imaš li dosta slatkiša? — ja bih rekao: — Ne, hvala!

* * *

Zdrava Marija. Jurić se uhvati za glavu: — Joj, teško meni! Ni večeras ne ću doći kući na vrijeme.

— Što ćeš kazati ocu? — upita ga neko.

— Reći ću mu: — Dobar veče! — a drugo će on sâm dodati. Znam ja, što me čeka!

* * *

— Znaj, Juriću, opominjaše ga mati, na ovom svijetu treba da se svi mučimo; niko ne dobiva ništa za ništa! — A ja ipak dobivam svaki dan batine, a za ništa-a-a... zaplače Jurić.

Teta Luce.

* * *

Zagonetke:

Sa «t» je životinja,
Što živi u vodi;
bez «t» je Bosne rijeka —
deder je pogodi!

Odgonetka zagonetke u 6. br. «Ml. Istranina»: Sušak.

Prilog „Istarske Riječi" broj 19

Broj 8.	U Trstu, 13. maja 1926	God. V.

Na rodjendan

Mala Mara dobila je
Za svoj rodjendan
Lijepu knjigu sa slikama,
Od tate na dar.

Kako svako dobro dijete
— Reče mala Mara: —
«Na tom milom, lijepom daru,
Tata, baš ti hvala!»

Kako li se sad raduje
Tome lijepom daru,
Jer je tata obradovo
Svoju malu Maru.

A na knjizi bjehu riječi
S napisom od zlata,
Blistahu se mile riječi:
«Svojoj Mari — tata!»

Rosiljka M. Nastićeva.

Pazite djeco! Da vas ko pita: — Što je u ovoj pjesmi? — vi biste rekli: — U ovoj se pjesmi govori o maloj Mari, koja je na svoj god (na svoj rodjendan) dobila jednu lijepu knjigu sa slikama ili figuricama. Tu joj je knjigu dao otac, i Mara je vesela što ju je dobila, pa kao svako dobro dijete i ona je rekla tati (ćaći): Tata, baš ti hvala! Ali i otac je na knjizi zlatnim slovima napisao: Ovu knjigu daruje **svojoj Mari — tata.** I mile se zlatne riječi blistaju i svijetle kao sunce.

Zar nije ova pjesmica mila? Naučite je, djeco, na pamet!

Druga majka

Toliko puta govorio je otac Milanu i Vladimiru:

— Čuvajte bijele novce za crne dane! — A oni nisu znali, koji su to i šta su crni dani.

Kad su ono godine 1915. mnogi Srbi morali da bježe, diže se i Milanov otac pa krenuo s njime i s Vladimirom put Alba-

nije. Do Prizrena imali su i kola i hrane. Odatle su morali pješke. U torbi su imali svega jednu pogaču. Kad su nju potrošili, kupili su drugu, ali što su dalje išli, to se kruh teže nalazio.

— Jesu li to sad crni dani? — upita Milan oca, kad su prolazili kroz puste gore divlje Albanije.

— Nisu još, reče otac. Ovo su teški dani. Oni crnji će već doći. Blizu su.

Na putu nadjoše jednog bjegunca mrtvog kraj puta.

— Od čega je umro onaj čovjek? — pitahu djeca oca.

— Od gladi i slabosti — odgovori otac.

Malo podalje bio neki gospodin s dvoje djece. Brojio je novce, da plati komad kruha, što mu ga donijela neka Crnogorka. Djeca upravo zagrizla, a mimo njih prolazili vojnici. I tada će jedan vojnik:

— Eto, ko ima novaca, ima i života, a ko nema, morat će uz put da umre.

— Eto, to su crni dani! — reče Milanov otac.

Djeca se pogledaše i zaplakaše...

Poslije tri dana stigli su u crnogorski gradić, Podgoricu. Ni tu nije više bilo hrane. Što se još moglo dobiti, trebalo je platiti za skupe novce. Mnogi su morali da gladuju i kod punih džepova. No ko je imao novaca, mogao se ipak nadati, da će dobiti komad kruha, ako ne danas, a ono sjutra. A ko nema — mora da pogine.

Jednoga jutra izidje otac s djecom na trg, da kupi mâ štogod. I kupi pola hljeba za dvadeset i pet dinara. Pet dinara plaćao je za sobu, u kojoj su noćivali, trebalo mu je dakle dnevno trideset dinara, da nekako održi na životu svoju djecu i sebe. Videći kako je tu sve skupo reći će Milan:

— Tata, mi ćemo ovdje svi da pomremo od gladi i to za kratko vrijeme, jer će doći dan, kad već ne ćeš imati ni jednoga novčića.

— Ne ćemo pomrijeti, Milane, reče otac. Ovako trošeći mi možemo živjeti ovdje još puna tri mjeseca. Ja sam, dok smo bili kod kuće, štedio bijele novce za crne dane. A sad su došli ti crni dani, kad treba imati novaca, da se o njima živi. Koliko je njih već umrlo ovuda samo zato, što nisu imali novaca? A koliki izmedju njih nisu imali novaca samo zato, što nisu umjeli da štede? Godine su prolazile, dok nisu evo došli ovi dani, da se vidi, koliko je važna štednja. Zato zapamtite: — Treba štedjeti uvijek, kad se god može, da se ne bi stradalo onda, kad dodje ovakovo teško vrijeme!

Vladimir briznu u plač i reče:

— Naši će pomrijeti kod kuće od gladi!

— Ne boj se, reče otac, naša druga majka, štednja, pobrinula se i za njih, da ih u nevolji spase od smrti.

Ne zna mu imena

Bio neki čovjek, koji još nije nikada vidio zrcala. Dodje u grad, u neku gospodsku kuću i zaviri u sobu, u kojoj je visjelo jedno veliko zrcalo. Pogleda onamo, i uvelike se začudi, kad u onom staklu vidi jednog drugog čovjeka. On nije znao da je u zrcalu njegova slika, već mišljaše, da je ono neki drugi čovjek iz njegova sela. Pozdravi ga i reče:

— Vidim, da si iz našega kraja, samo ne mogu imena da ti se sjetim.

❖❖❖❖

Ne pij!

— Jesi li vidio pijana čovjeka?

— Jesam. To je tako ružno vidjeti.

— Može li pijan čovjek lijepo i pravo da ide?

— Ne može! On posrće, tetura i pada.

— Može li pijan čovjek pravilno da govori?

— Ne može! Njemu se jezik neprestano zapliće.

— Može li pijan čovjek lijepo i pravilno da misli?

— Ne može! On samo bunca koješta.

— Pa da li je dobro biti pijan?

— Nije. To je vrlo ružno. Teško selu i narodu, koji se rado opija!

❖❖❖❖

Teško onome, koji ne nauči kakav zanat

Podje nekakav car sa svojom ženom i kćerju, da se šeta po moru na ladji. Kad malo odmaknu od obale, onda duhne vjetar i baci ga čak u nekakvu zemlju, gdje se o njegovom carstvu ništa i ne čuje (kao ni on o ovome što nije do sad ništa ni čuo ni znao). Kad izidje na suho, on nije smio ni kazati, da je car, a novaca nisu imali sa sobom ništa; pa ne znajući nikakva zanata, nisu se mogli drukčije hraniti, nego se on najmi, da čuva seoska goveda. Pošto tu prežive nekolike godine, ugleda sin cara od one zemlje njegovu kćer, koja je bila vrlo lijepa i već dorasla do udaje, pa kaže svomu ocu i majci, da se drugom nikakvom djevojkom ne će oženiti no kćerju govedara iz toga i toga sela.

Otac i mati i drugi dvorani stanu odvraćati carevića, da ne čini te sramote: kako bi on, carski sin, uzeo govedarevu kćer, kod tolikih drugih, carskih i kraljevskih kćeri? Ali sve zaludu; on kaže: — Ili nju ili nijednu!

Kad već vidje, da drukčije ne može biti, onda car pošalje jednog svog ministra, da javi govedaru, da će car da mu uzme kćer za sina. Kad ministar otide i javi to govedaru, a govedar ga zapita: — Kakav zanat zna carev sin?

Ministar se začudi: — Bog s tobom, čovječe! Kako će carev sin znati zanat?! Što će zanat carevu sinu?! Zanate uče ljudi, da se hrane njima, a carev sin ima zemlju i gradove.

Govedar kaže opet: — E, ako ne zna nikakva zanata, ja mu ne dam kćeri.

Ministar se vrati te kaže caru, šta govori govedar. Sad nastade čudo još veće. Oni su mislili, da će to za govedara biti najveća sreća i dika, što mu carski sin uzima kćer, a on pita kakav zanat zna carev sin! Car pošalje drugoga ministra, ali govedar kaže jedno te jedno: — Dok carev sin — veli — ne nauči kakavgod zanat, i ne donese mi ono, što je on vrijedan svojim rukama da napravi, dotle nema ništa od prijateljstva!

Kad se i ovaj ministar vrati te kaže, da govedar ne da djevojke, dok carev sin ne nauči kakavgod zanat, onda carev sin podje na trg, da gleda, kakav je žanat najlakše naučiti. Hodajući on od dućana do dućana i gledajući kako različni majstori rade, dodje u dućan, gdje se pletu rogožine (sture). To mu se učini najlakši zanat, pa ga počne učiti i nauči za nekoliko dana; pa onda oplete sâm jednu onakvu rogožinu ili sturu.

Ovu carevićevu sturu odnesu sada govedaru, i kažu mu, da je carev sin naučio zanat, i da je ovu sturu on sâm napravio. Govedar uze rogožinu u ruke te je razgleda sa svih strana i onda zapita: — Koliko to vrijedi?

— A oni mu kažu: — Četiri pare.

— E — veli — dobro! Četiri pare danas, četiri sjutra — to je osam; a četiri prekosjutra — to je dvanaest i tako dalje. Da sam ja taj zanat znao, ne bih danas čuvao seoska goveda.

Pa im onda kaže, ko je on i kako je tu došao; a ovi se onda obraduju još većma, što uzimaju djevojku od cara, a ne od govedara. S najvećim veseljem vjenčaju momka i djevojku i provedu veliki pir, a onda dadu onome caru ladje i vojsku, te otide preko mora i nadje svoju zemlju. **Narodna priča.**

❖❖❖❖

Dva pauka

Sastala se dva pauka. Grle se i ljube i pitaju za junačko zdravlje.

— Kako tebi, — upita jedan.

— Zlo — odgovori drugi. Nastanio sam se u ormariću, gdje se čuvaju kolači i druge slatke stvari. Ni čas nemam mira. Svaki hip provuče se unutra nečija ruka i kopa i kopa, te ja moram uvijek da pazim, da ne bi i mene iskopali. A kako je tebi, dragane?

— Meni je, odgovori drugi, mnogo bolje. Ja sam se nastanio u «Početnici» nekoga maloga derana, koji se zove Jurić. Taj deran Jurić nikada i ne pogleda svoje «Početnice», zato ti ja živim u njoj u najljepšem miru.

Mali učitelj

Mali Perić čini još po gdjekoje pogrješke u čitanju. Tako i juče mjesto **napisati,** kazao je **napizati,** mjesto **tesati** — rekao je **tezati,** a mjesto **Josip** čitao je **Jozip.**

Znate li, zašto to?

Zato, što je u školi naučio, da se italijanska riječ **Lisa** čita kao **Liza, spesa** kao **speza** a **Rosina** kao **Rozina.**

Kako vidite, u sve te tri riječi **s** se čita kao **z.**

Ni to nije sve. Mali Perić našao je u «Mladom Istraninu» riječ **Slaven,** pa je to čitao: **Zlaven.** A znate li zašto? Zato, što italijanski učitelj nikada ne kaže **Slavo** nego uvijek **Zlavo.** Tako je naš Perić i riječ **snaga** pročitao **znaga,** jer su ga u školi naučili, da se italijanska riječ **snello** čita kao **znelo.** A i riječ **smokva** čitao je Perić — **zmokva,** jer Italijani riječ **smergo** čitaju — **zmergo,** kaošto čitaju **sventato** — **zventato.**

Što će nato mali Učitelj? Neka kaže Periću ovo:

— Zapamti, Periću! Kad čitaš hrvatski, neka te ne boli glava, što ćeš sa slovom **s,** već ti uvijek čitaj **s** kao **s,** pa stajalo to **s** pred bilo kojim slovom ili izmedju mâ kojih drugih slova.

Ima li na svijetu što lakšega od toga? Nema! Hrvatsko **s** čitaj uvijek kao **s,** pa nikome ništa!

Sada može mali Učitelj napisati još nekoliko riječi, a Perić neka ih čita, da mu se ono pravilo što dublje zabije u glavu. Ja ću mu ih ovdje nabrojiti nekoliko:

rosa, smutiti, bosa, svaditi, nosovi, slava, prositi, sveta misa, slomiti, pjesma, svila, proso, misao.

Ako Perić kaže: **zmutiti** — mali Učitelj neka ga odmah popravi i neka kaže: Ne — **zmutiti,** nego **smutiti.** Ako kaže — **nozovi,** mali Učitelj treba da ga pouči, kako to ne valja, već da treba reći **nosovi.**

Italijani imadu dosta muke s onim svojim **s,** mi Hrvati nemamo baš nikakve. U nas se svako **s** čita kao **s,** pa Bog te veseli!

Ovoliko o tom slovu za danas. Drugi put reći ćemo o njemu još koju. Sada pak neka mali učitelj dade Periću ovo štivo, da ga lijepo pročita, prepiše i nauči na pamet:

❖❖❖❖

Naučimo i ovo

Godina je ono, što mi Istrani kažemo ljeto. Godina ima 365 dana, ako je prosta. Ako je prestupna godina, onda ima jedan dan više, — to jest — 366 dana.

Godina ima dvanaest mjeseci. Mjeseci se zovu:

Januar, februar, mart, april, maj, jun, jul, august, septembar, oktobar, novembar, decembar.

Koliko dana imadu pojedini mjeseci? Januar, mart, maj, jul, august, oktobar, decembar imadu svaki po 31 dan.

April, jun, septembar i novembar imadu svaki po 30 dana.

Februar ima 28 dana, ako je godina prosta. Ako je godina prestupna, ima 29. dana.

Od jedne nedjelje do druge ima sedam dana. To je jedna sedmica ili nedjelja. Neki kažu i tjedan, a neki čak i šetimana, što je italijanski. Vi kažite — sedmica!

❖❖❖❖

Mala Slavica i pas Sivko

Malој je Slavici danas imendan, pa joj je tetka Stanislava darovala komad slatke pogačice. Mala Slavica ima i dva brata: Stanka i Stojana i jednu sestru — Krunoslavu. Da joj ne treba dijeliti s njima pogačicu, ode Slavica iza kuće, sjedne na zidić i poče da se sama gosti. Ali eto jada iznenada!

Pas Sivko ima dobar nos, pa namirisao onu pogačicu i eno ga, kako je najednom stao pred Slavicu.

Pogledajte sliku, da vidite, kako je ono protegnuo gubicu! A pogledajte mu i oči, kako neprestano bulje u malu Slavicu!

Vidi se, htio bi joj reći riječ ili dvije, ali ne umije jadan. A da umije Sivko besjediti, on bi Slavici rekao ovo:

— Nemoj, Slavice, jesti odveć te slatke pogačice, jer se od slatkih stvari kvare zubići i dobivaju neke druge bolesti.

No to je mala Slavica znala i otprije. Njezina dobra mamica govorila joj je često puta, neka ne bude lakoma, jer Bog ne voli lakomu djecu. Zato je ona i sada stiskajući k sebi tanjur s pogačicom govorila Sivku:

— Jest, Sivko — ja znam, ti bi rad, da ti dadem malo ove pogačice, ali vjeruj mi, mogla bi ti nauditi. Od slatkih stvari kvare se zubići i dobivaju neke druge bolesti.

I tako će oni ostati dugo, a da se ne će pravo razumjeti. Poslije će doći mamica, pa da se ne kvare zubići i ne dobivaju neke druge bolesti, izrezat će pogačicu na jednake dijelove, od kojih će Slavica dobiti jedan a Stanko, Stojan i Krunoslava takodjer po jedan komad. Ostane li pak na tanjuru komadićak slatke pogačice, dobit će ga — kako i valja — dobri i umni pas Sivko.

I svi će biti sretni i zadovoljni.

Pa i vaš stari

Barba Šime.

❖❖❖❖

Ako u selo - Turci, ako u goru - vuci!

Učitelj je u školi tumačio poslovicu: «Ako u selo — Turci, ako u goru — vuci». Turci su, pripovijedao je učitelj, s kršćanima vrlo zlo postupali, tako da se nevoljan svijet, jadna raja, nije više puta znala, kamo da se zakloni. Ostane li u selu — utući će je Turci, uteče li u gore, naći će tamo hajduke. I tako od zla u gore. Tako je eto nastala ta poslovica, koja se govori, kad čovjeka stane progoniti zlo sa svih strana, te već ne zna kud bi ni kako li bi.

Zatim je učitelj naložio učenicima, da poslovicu razviju u školskoj zadaći.

Jurić je to učinio ovako:

«Ako u selo — Turci, ako u goru — vuci.

Neki je dječak otišao u selo. Tu su ga ubili Turci. Onda je otišao u goru. Ondje su ga izjeli vuci. Na to je onaj dječak rekao, da ne će nikada više otići ni u selo ni u goru.»

Zagonetka

❖❖❖❖

— Najprije ajde, da naučimo ovu zagonetku na pamet!

Nosi vunu, a ne bleji;
Ima noge, a ne ide;
A traže ga stari, mladi, —
Svi koji su mira radi.

Kad je naučimo, pa kad k nama dodju ljudi, a mi im je kažimo, pa zapitajmo: — Što je to?

— To je — postelja!

Iz moje torbice

Koja je ona zvijezda, što zalazi odmah iza sunca? — upita Jurić svoga oca.

— Danica — odgovori otac.

— Zar ne, zvijezda Danica svijetli suncu?

— Ali što to govoriš, glupane! Zar možda treba suncu Daničina svijetla?

— Po danu — ne, ali noću?...

* * *

Jurić plače. Dodje mati pa ga pita: Što ti je, da plačeš?

— E-e-e-e — u kutijici nemam više nijednog novčića.

— Potraži bolje, bit će, da su ispali van, reče mati.

— E-e-e-e — plakaše Jurić, nisu novci ispali ne-e-e-e.

— Možda su ti u kojem džepu. Pogledaj!

— Nisu... Nemam ih više-e-e-e.

— Ali zar se ne sjećaš, kamo si ih spremio?

— Dao sam ih Periću; Perić je kupio bombona, i mi smo izjeli bombone... i sada nemam ni novaca ni bombona-a-a-a-a.

* * *

Mati: Koliko je sati?

Otac: Pet i dvadeset i pet.

Jurić: Čudnih li ljudi! Kako da ne mogu odmah reći, da je trideset sati!

* * *

Jednoga dana srete Jurić na ulici nekog Crnca. Jurić se izdere na nj:

— Šta je to? Zar te nije stid, da ideš tako zamazan po ulicama?

— Pa ja nisam zamazan. Ja sam Crnac iz Afrike?

— Pa zar ti misliš, ako si iz Afrike, da ne treba da se umivaš?

* * *

Jurić ne će da uči. Kori ga otac, kori ga mati, kore ga svi. — ne pomaže! Nekoga dana prije negoli će u školu, zamoli majku, da mu dade kruha. Dobra mati ode smjesta k ormaru, odreže krišku hljeba, pruži mu je i reče: — Evo ti, Juriću, ali znaj, da se ne živi samo o kruhu?

— E pa dajte mi još malo sira... reče mali nevaljalac.

Teta Luce.

* * *

Zagonetke:

ptica pjevica

životinjica, koja bode

dolazi obično poslije večere

Odgonetka zagonetke u 7. br. «Ml. Istranina»: Tuna — Una.

Priloga „Istrske Riječi“ broj 21

Broj 9. | U Trstu, 27. maja 1926 | God. V.

Príča o Blatnom Jezeru

U Madžarskoj ima jedno jezero, koje se zove Blatno. U staro su vrijeme svuda naokolo stanovali Slaveni, kojih ima i danas u onim krajevima nekoliko.

Narod priča, da je u zemlji, u kojoj se danas nalazi jezero, živjela neka starica, koja je imala najljepših i najboljih koza na svijetu, jer im je dlaka bila sva od svile, a i davale su mnogo mlijeka. Bogme se je starica i ponosila svojim kozama i svima se hvalila, da na cijelom svijetu nema tako lijepih koza, kao u nje. A da se o tome uvjeri, ode do neke vračare i zapita je, da li ima na svijetu ljepših koza od njenih. Vračara joj odgovori:

— Samo jedno jedino stado ima na svijetu, koje je bolje i ljepše od tvoga. Koze onoga stada imaju osim toga i zlatne papke. Te su koze jedne djevojke, koja će ih na tvoju livadu natjerati.

Starica se na to naljuti i odluči, da djevojku ubije i da joj oduzme koze. Poslije toga izidje starica na livadu, kad tamo, a ona vidje stado koza, što su imale zlatne papke, a malo podalje pastiricu, koja ih čuvaše.

Nato se ona rasrdi, ode kući, dovede plug na četiri vola, te izmedju djevojke i njezina stada uzore dugačke brazde. Nije dugo potrajalo i dunuo strašan vjetar. Djevojka podje svome stadu, ali dok je išla, digoše se ogromni vali, što su u brazde ušli i čitavu livadu poplavili, tako da se djevojka utopila.

Kad su to koze vidjele, sve su potrčale za djevojkom u jezero i sve se utopile. Starica ih htjede zadržati, ali su vali

bili takovi, da su se i preko njene glave prelijevali, tako da se i ona utopila.

I danas se vide na obali Blatnog Jezera male školjke, nalik na papke koza. To su vele, papci onih utopljenih koza. A za burnih noći, pričaju, da se vidja i ona zločesta starica, kako ore na četiri vola talase Blatnoga Jezera. To da joj je kazna za njeno grozno djelo.

Narodna priča.

✧✧✧✧

Sveti Ivan i mladi razbojnik

Apoštol, sveti Ivan, živio je i učio narod u Aziji i upravljao je onom općinom, što ju je bio osnovao sveti Pavao. Stanovao je pak u gradu Efesu.

Kad su Rimljani, za vrijeme cara Domicijana, počeli opet progoniti kršćane, tada se sv. Ivan skloni na otok Patmos. Vraćajući se otuda naidje na nekog mladića, koji je bio iz obližnje crkvene općine. Taj isti mladić bio je visoka uzrasta, bistra pogleda i vedra čela; on se dopadne sv. Ivanu i on ga predade svom prijatelju, biskupu, da ga ovaj odgoji i izobrazi.

— Uzmi ga pod svoju zaštitu — reče sv. Ivan onome biskupu — jer ćeš jednom odgovarati za nj.

Biskup uze k sebi mladića i poče da ga uči dobrome i korisnome. Mladi se učenik trudio i učio, te naskoro zadobije veliko povjerenje biskupa, koji držaše, da nije više bilo od potrebe da pazi na nj.

Velika sloboda naškodi mladiću. U neradu provadjaše on svoje dane te je sve više i više griješio.

Zlo društvo pokvari njegovo dobro srce. S tim nevaljalim društvom pobježe on naposljetku u goru, u šumu, gdje postade vodja razbojnika.

Poslije više vremena opet je onuda prolazio apoštol sveti Ivan. Prvo njegovo pitanje, kad se sastao s biskupom, bilo je ovo:

— Gdje je mladić?

— Umro je — reče stari biskup.

— Kada? Gdje? — upita Ivan.

Biskup suznim očima odgovori:

— Umro je za nas, jer je postao razbojnik...

Ivan se na ovo rasrdi, ali naposljetku ublaži svoju srdžbu.

— Gdje je? — zapita tiho.

— Tamo na onom brežuljku, u onoj šumi stanuje! — uzdahne stari biskup.

— Hoću da ga vidim — reče Ivan i ode da potraži mladića.

Tek što udje u šumu, uhvatiše ga razbojnici, što je uostalom i htio.

— Odvedite me k vašem vodji — reče im sv. Ivan.

Razbojnici tako i učiniše. Mladić već izdaleka prepozna svoga dobrotvora. Sakri svoje lice, a apoštol Ivan ne mogaše se uzdržati već poče ovako da govori:

— Sine, ne boj se mene, slabog i neoružanog čovjeka! Ja sam htio da od tebe učinim Božjega slugu, a nažalost vidim, da si stranputicom udario. Evo, ako hoćeš, a ti išti i život moj, dat ću ti ga rad, ali na ovome mjestu ne mogu da te ostavim.

Mladić se približi k njemu laganim koracima i plačući pade pred njime na koljena. Ivan ga nježno podiže i poče ga tješiti.

Izgubljenog mladića opet zadobije i do smrti življaše s njime. Onaj mladić postao je kasnije najžešći borac za crkvu i vjeru Isusovu.

✧✧✧✧

Odakle si?

Odakle si, mala?
Iz daleka l' svijeta?
— Ja sam sestra vaša,
Tamo iz Buzeta.

Ovo moje ruho
Tople grudi grije,
A u grudma ovim
Toplo srce bije.

I to malo srce
Slavsku pjesmu pjeva,
Ma da sam daleko
Od vaših krajeva.

Jedna krv je naša,
Jedne su nam želje,
Jedna nam je tuga,
Jedno nam veselje.

Svoji nek se znaju —
Ma i na kraj svijeta;
Ja sam sestra vaša
Tamo iz Buzeta. —

Odakle mjesto otkuda. — **Grudi** — prsa. — **Ruho** — roba, što je na sebi nosimo.

Po **Č. J.**

✧✧✧✧

Jaje ili kokoš?

Dva dječaka, Ivan i Nikola, gledali su kokoš, kako sjedi na jajima. Medju njima raspreo se ovaj razgovor:

Ivan: Šta misliš, Nikola, šta je bilo prije na svijetu: kokoš ili jaje?

Nikola: Svakako je prije bilo jaje, jer iz čega bi se izleglo pile, da postane kokoš?

Ivan: E, ali i to jaje morala je kokoš snijeti. Kokoš je dakle morala biti prije jajeta.

Nikola: E, ali iz čega bi se izlegla ta kokoš! Jaje je dakle moralo biti prvo.

I tako su se oni prepirali čitav sat. I tako riječ po riječ, dobri se prijatelji zapališe i malo što se ne počupaše.

To bi se bilo dogodilo, da nije Nikola bio pametniji. On uhvati Ivana za ruku, pa mu reče:

— A što smo mi ludi! Vidimo, da jedan drugome ne možemo dokazati, — pa hoće li se stvar razbistriti, ako se mi sada počupamo?

— Tako je — odgovori Ivan — kad ne možemo mirno doći do istine, bolje i da ne govorimo o tome.

I oni se više o tome ne prepirahu, ma da je svaki od njih ostao pri svome uvjerenju. **Č. Jov.**

❖❖❖❖

Čovjek i ptičica

Jednom bila ptičica, koja je vrlo lijepo pjevala. Neki je čovjek uhvati, a ona mu reče:

— Šta ću ti ja? U kávezu ti ne ću pjevati, a odviše sam malena, da me pojedeš. Pusti me, da slobodno poletim, a ja ću ti dati tri savjeta, koji će ti biti silno korisni.

— Reci ih, pa ću te pustiti, reče joj čovjek.

— Evo ti prvi savjet: **Ne želi da dobiješ nešto, što ne možeš dobiti.** Pa evo ti i drugi savjet: **Neka ti nije žao za onim, što ne možeš povratiti.** A ovo ti je posljednji savjet: **Ne vjeruj u ono, što je ne moguće!**

Čovjek je pusti govoreći mrzovoljno, da je on ovo znao i bez nje.

— Vidiš, reče ptica, veoma si pogriješio, što si me pustio, jer ja imam u utrobi zrno bisera kao jaje, koje bi te za uvijek obogatilo.

Čovjek se naljuti, pokuša svim mogućim sredstvima da opet uhvati pticu, ali ona mu lako pobježe, i kad ga vidje umorena, reče mu:

— Eto, vidiš, da ti je bio potreban moj prvi savjet: ne možeš, da me uhvatiš, nemoj me dakle ni hvatati!

Čovjek sjede ispod drveta, na kome je bila ptica i poče od žalosti plakati i sebi čupati kosu.

— Eto, vidiš, da ti je moj drugi savjet koristan, reče ptica. Uzalud jadikuješ, žaleći za onim, što ne možeš da dohvatiš. Što se pak tiče onog mog trećeg savjeta, da si ga razumio, ne bi pretrpio tolik umor i tugu. Kako mogu ja, čovječe, da imam u utrobi zrno bisera kao jaje veliko, kad ja cijela nisam tolika?

Rekavši ovo ptica odleti ostavivši čovjeka sasvim posramljena. Iz franceskog.

❖❖❖❖

Pametan konj

Veliki poljski rodoljub i junak, Tadej Košćuško, bio je vrlo milostiva srca. Jednom posla nekoga svoga prijatelja, da izvrši nekakvu prešnu naredbu. Da bude što prije gotov, pozajmi mu svoga dobroga konja. Kad se prijatelj povrati, reče Košćušku, da više ne će nikada nikud na njegovu konju. — A zašto? — upita Košćuško. — Zato, što mi je konj uvijek stao, kadgod bih sreo kakvog prosjaka, te ne bi se htio ni maći, dok ne bih udijelio štogod siromahu. A kad mi je nestalo novaca, morao sam prema svakome prosjaku da pružim ruku, kao da mu tobože dijelim milostinju, inače ne bih se bio ni za korak pomakao naprijed.

❖❖❖❖

Mali učitelj

Juče je Mali Učitelj napisao na pločici ovu riječ:

rascijepati.

Zatim je pozvao Perića, da tu riječ pročita. I Perić pročita:

rašijepati.

A zašto to? — Zato, što su mu u italijanskoj školi rekli, da se **sci** i **sce** čitaju kao **ši** i **še**. Otuda **rašijepati** mjesto **rascijepati.**

I rekao je Mali Učitelj Periću: — Istina je, da Italijani čitaju svoje **sci** kao **ši** a svoje **sce** kao **še**, ali kad čitaš hrvatski, moraš da sva ona tri slova pročitaš kako su i napisana: **sce** i **sci, rasceriti se, scijeniti** i tako dalje.

Onda mu je odmah protumačio, da ni naše **s** nije uvijek jednako. I mi kažemo dva **časa** (dvije minute) i dvije **čaše.** Mi kažemo **sto** lira i **što** si učinio? I još kažemo: mi smo vidjeli **vas**, i ovaj je klobuk **vaš.**

Prema tome riječi: **sova — slovo — starac** — pišemo sa čistim **s.** A riječi **škola — šiba — šepav — šilo** — pišemo sa **š,** na kome ima jedan mali roščić: **š.** Taj znak ˇ mi već poznamo otprije. Trebali smo ga kod slova **č.** Kod riječi: **cesar** i **cokule** mi nismo trebali onog znaka, ali smo ga trebali kod riječi **čast, čir, čun.**

Da mali Perić bolje upamti ovo slovo **š,** Mali će mu Učitelj kazati nekoliko riječi, u kojima to slovo dolazi, a Perić će ih napisati na pločici. Evo nekoliko takovih riječi:

šator — šala — uš — šuma — štala — šapa — kaša — šaka — šiti — šojka — štap — šteta — štrcati — šest — šešir — šaptati — Šarac.

A sada neka Perić pazljivo pročita ova laka štiva:

NEVALJALI JURIĆ.

Učitelj govoraše u školi: — Svaki čovjek treba da poštuje tudje stvari. Ko krade, čini nepošteno djelo. Za njega nema mjesta ni u kojem poštenom društvu. — Reci ti meni, Šašo, da ti vidiš svoga prijatelja Jurića, gdje krade tudje kruške, što bi mu ti kazao i kako bi ga odvratio od nepoštenog čina?

Šaša odgovori: — Rekao bih mu: Pazi Juriću, šta radiš! Mogao bi doći stari Šimun i dobro te isprašiti. — Nato će učitelj:

— Ali ti mu, Šašo, nisi ništa govorio o kradji i nepoštenju! — Poznam ja Jurića, reče Šaša. On se boji samo batina.

— E pa dobit će ih, reče Jurićev otac, kome je to učitelj pripovijedio još istoga dana.

I dobio ih je, baš vrućih.

DOBRO DIJETE.

Pogledajte ovo milo dijete! Ovo vam je mali Pave. A znate li, što on sada čini?

Misli.

Jest, mali Pave misli. De, pogodite, što misli mali Pave! Ja ću vam reći.

Mali Pave uvijek sluša svoju dobru mamu. Samo danas bio je malo neposlušan. Mama mu je rekla, neka ne ide iz kuće nikuda, jer da će kiša; no mali Pave ovaj put kao i da ne čuje, što mu mama govori, te on kapu na glavu i — ode.

Ide Pave, ide on za drugom djecom, a to počelo da kiši.

Kad se vratio kući, bio je do kože mokar. Kad ga je mama vidjela onakova, od tuge je proplakala. A zaplakao i on, i bude mu vrlo žao, što nije poslušao svoju dobru mamu.

I sad mu je u posteljici teško. I sve misli, kako bi ono popravio... I eto: upravo sada se lijepo dosjetio. Pričekat će, dok mama dodje, da ga još jedanput prekriži, a onda će joj on živo obaviti ruke oko vrata, milo će je poljubiti i reći će joj:

— Mamice, oprosti!

A kako je mamica vrlo dobra, ona će odmah oprostiti, i mali će se angjeo sagnuti nad maloga Pava i svojim će mu angjeoskim glasom šanuti:

— Mali Pave — laka noć!

Kako mala Milka umije da računa

Gospodja Stana otišla je k svome starome ocu, da ga posjeti. S njom su išla i njezina djeca; njih četvero. Starca nadjoše u vrtu.

Starac uzabra četiri najljepše šljive, žute kao zlato a krupne kao golublja jaja, položi ih na vinov list i pruži im ih veleći:

— Djeco, ovo su prve, potpuno zrele šljive. Žao mi je, što ih nema više no samo ove četiri, a vas je, s vašom mamom — petero. Sad gledajte, kako ćete ove četiri, šljive podijeliti medju vas petoro, da svak dobije svoj dio.

— Djede, ja ću izvršiti diobu, reče Milka, najstarija mu unuka. Ona uze one četiri šljive i otpoče:

— Pazite! nas dvije sestre i ova jedna šljiva čini — **tri.** Je l' te?

— Tako je! — odgovoriše svi.

— Moja dva brata i ova jedna šljiva čine opet **tri** — je l'te?

I to je istina; — odgovoriše joj.

— E, a ove ostale dvije šljive, i naša mati čine i opet **tri.** I tako je izvršena dioba, a da neće trebati nožićem rezati šljive.

— Vrlo dobro, vrlo dobro! — zaori sa svih strana. No mati sva sretna, što je mala Milka izvršila onu lijepu diobu, odreče se onih svojih dviju šljiva, tako da je svako dijete dobilo po jednu.

A djed ubra kitu cvijeća, pokloni je Milki veleći joj:

— Tvoja lijepa šala pokazuje, da si pametna djevojčica!

❖❖❖❖

Gavran i golub

Sastali se gavran i golub. Gavran se je čudio, što je golub onako bijel, a golub se opet čudio, što je gavran onako crn. Nato će golub:

— Mi golubovi nesamo što imamo čisto i bijelo perje, već uživamo i dobar i pošten glas medju ljudima.

A gavran odgovori:

— Pa vi golubovi i stradavate najviše zbog toga, što ste bijeli i što vam se meso jede. Premda se vi svakoga mjeseca ležete, ima vas manje negoli nas gavrana, koji se ležemo tek jedamput na godinu.

❖❖❖❖

Medvjed i dva pobratima

Dva pobratima Hercegovca: jedan Turčin a drugi kršćanin, išli su šumom i sreli medvjeda. Turčin se brže bolje pope na drvo, a kršćanin se baci na zemlju i pričini se mrtav, jer je znao, da medvjed ne dira u mrtve. Kad su se tako oba spasla,

upita Turčin kršćanina, što mu je ono medvjed šaptao na uho. Kršćanin mu reče, da ga je medvjed karao, što se s Turčinom bratimi.

Ova nas lijepa priča uči, da ne može biti prijateljstva medju ljudima, koji jedni drugima zlo žele.

❖❖❖❖

Iz moje torbice

Bilo je vrijeme, kad smo i mi imali posvuda naše škole i naše učitelje. Ali Jurić je i onda bio veliki lijenčina pa nije ni onda volio ni škole ni knjige.

Jednoga dana reče učitelj: — Napišite, kako je neki dječak išao u školu i kako mu se putem dogodila nezgoda. Na kraju spomenite, što možemo iz toga primjera da naučimo.

Jurić je to izvršio ovako:

«Bio neki dječak. Taj dječak išao je u školu. Prolazio je kraj jednog vrta. U vrtu je bilo mnogo lijepih krušaka. On se je popeo na drvo i uzeo nekoliko krušaka. Došao gospodar pa ga je jako izmlatio. Da je onaj dječak ostao kod kuće, ne bi mu se bilo dogodilo ono, zato je najbolje ne ići u školu. To je što možemo iz onoga da naučimo.

——«o»——

Jurić htjede da se našali s nekim liječnikom pa će mu:

— Gospodine doktore, ja sam jako bolestan.

— Da čujemo — gdje te boli?

— U želucu. Pojeo sam miša, pa me strašno grize.

— Ništa zato, reče liječnik, potrči odmah kući, uzmi mačka, progutaj ga, a on će već u želucu naći i pojesti onog miša, što te toliko grize.

I Jurić ode s dugim nosom.

——«o»——

Mati je dala Juriću dvije lire, da kupi kutijicu žigica. Kutijica žigica stoji pedeset centezima, te Jurić uze da broji sitni novac, što mu ga je trgovac povratio. Broji Jurić: 10 — 20 — 30 — 40 — 50 — 60 — 70 —.... pa mu dosadi i reče: — Dovle je sve u redu. Ne treba više da brojim. **Teta Luce.**

——«o»——

Zagonetka:

a	a	c
c	nj	p
p	r	v

dio životinjskog tijela

žensko ime

komad drva

Odgonetka zagonetke 8. br. «Mlad. Istranina»: Kos — osa — sat.

Prva sveta pričest

Vjera je bila još sasvim malena, kad joj je ono umrla majka.

Od velike žalosti otide i otac u daleki svijet, i tako mala Vjera ostade sama sa svojom babom. Starica je bila vrlo dobra. Trudila se, da maloj Vjerici u svemu ugodi. I tako se je mala djevojčica brzo utješila; bila je vesela i zadovoljno je gledala u taj bijeli svijet.

Ali jednoga se je dana, na njeno inače vedro čelo navukao oblačić tuge. Evo zašto! Sjutradan će ona s ostalom seoskom djecom da pristupi prvoj svetoj pričesti. To bi za nju bila prava sreća, da nije danas gospodin župnik izrekao jednu čudnu riječ.

Što je to kazao gospodin župnik?

Rekao je, da bi sjutradan, prigodom svete pričesti, svaka djevojčica imala da pridonese dobrome Bogu jednu žrtvu. I eto — Vjera nije znala, što bi pridonijela, i zato je i bila tužna i žalostna.

Ali kad je mala djevojčica nekoliko ura zatim sjela za večeru, nije više bila ni tužna ni žalosna. Bila je pače vesela, jer je znala, koju će žrtvu pridonijeti.

Iza večere ustade sa stola, nazove dobroj babi laku noć, i ode u svoju sobicu. Na stolici bila je složena sjajna, svilena oprava, što ju je Vjera imala sjutradan na sebe da navuče. Krunica od bjelokosti, molitvenik sa zlatnim zaklopcem — sve, sve bijaše, da ljepše ne može da bude.

I kad je Vjera juče gledala onu bogatu opravu, onu svijetlu krunicu i molitvenik onaj prelijepi, njezino je srce igralo od pomisli, kako će joj druge, seoske djevojčice zavidjeti. Vjera je naime imala dobro srce, ali je to srce bilo nažalost kadgod i malo oholo.

Kad je večeras opet ugledala one svoje prekrasne nakite, srce joj se stislo od boli. Jecajući bacila se pred raspelo, što je njezinoj majci pomoglo na smrtnoj uri i pred licem Isusovim odala je, što će njeno mlado srce sjutra prinijeti.

Što će žrtvovati? Žrtvovat će onu svilenu, gospodsku opravu, sve one skupocjene nakite a navući na sebe priprosto, jednostavno odijelo male Katice, kuharičine kćeri, koja je danas nešto oboljela, te ne će moći sjutra k sv. pričesti.

Pozove kuharicu, reče joj, neka sve one nakite spremi medju, ostalo rublje i neka joj donese opravu bolesne Katice. Začudjena kuharica učini po zapovjedi, a Vjera potraži u svojem stolu i nadje jednostavnu krunicu, što je njezinom ocu poslužila, kad se prvi put pričešćivao. Dragi, dobri otac! On će sjutra biti daleko, pa je ne će moći blagosloviti. Vjera prinese staro čislo*) k svojim usnama i vruće ga poljubi.

Uzet će sa sobom očev molitvenik i bijeli jednostavni križić, što joj ga je uboga mati pohranila medju vrpce, u kojima su je krstili.

Vjera ne plače više: te mile uspomene umirile joj srce Ona zna, da će dobri Bog biti s njom zadovoljan, ona zna da će joj dati ono, što će ga sjutra iz sve duše zamoliti. A što će zamoliti? Zamolit će, da joj se mili otac što prije vrati... Ah! kako ga ona nestrpivo očekuje, kako bi ga ona rada utješila i obradovala!

Kad je te iste večeri došla u sobu dobra stara baba, da kao po običaju svojim cjelovima zaklopi očice svoje male unuke, nemalo se začudi videći, da na naslonjaču nema više onih krasnih stvari, što ih je pripravila za sutrašnju svečanost. Tada dijete, porumenivši od zabune, zagrli svoju babu i znajući da će u onom dobrom, starom srcu naći odziva, reče:

— To je radi tate... da se vrati... Moja je najveća želja bila, da budem lijepa. Ali ja sada za to ne marim. Ja mislim, da će se dobri Bog sklonuti i vratiti nam za uvijek dragoga oca.

Starica odviše ganuta, nije mogla odgovoriti, ali njezin je zagrljaj bio topliji a cjelov sladji, jer je i njezino staro srce povjerovalo, da će se Bog na tu žrtvu smilovati i vratiti djetetu oca, a njoj, starici, ljubljenoga sina.

Sjutradan je sunce ogranulo sjajno. Bog je htio da pozlati lijepu i veliku svečanost. Vjera metne na sebe Katičino odijelo i sadje niza mramorne stube u vežu. Ali gle čuda!

Ujedared se sva ustrese, bilo joj je kao da joj pod nogama nestalo tla — te ona se zanjiše i padne — u naručaj miloga i željkovanog oca.

Ja vam, moja djeco, ne mogu izreći, što je onaj blagosovljeni dan donio našoj Vjeri. Velika se i prava i istinita sreća ne da opisati....

D. De Ilyp.

*) čislo = krunica.

❖❖❖❖

Vezir Abdul

U Aziji, u blizini Indije, ima jedna zemlja, koja se zove Perzija. U toj zemlji Perziji bio car, koji je imao jednog vezira ili ministra. Taj vezir bijaše vrlo pravedan, a zvao se Abdul.

Jednog dana uputi se vezir Abdul u carev dvor. Prolazeći kroz grad, čuje nekakvu strašnu buku. To je bila buna. Ljudi se skupljali i vikali protiv cara i vezira. Kad opaze vezira, svi navale na njega, okruže ga, zadržaše mu konja i već učiniše kao da će ga ubiti, ako im ne ispuni neke želje. Jedan čovjek bio je tako drzovit, da ga je uhvatio za bradu i počeo mu je čupati.

Kad pustiše vezira, on ode ravno u dvor k caru. On lijepo zamoli cara, da pomogne narodu i da ne kazni nijednoga od onih, koji su njemu, veziru, učinili onoliku nepravdu.

Drugo jutro dodje k onom veziru neki trgovac. Vezir ga zapita, šta želi? Trgovac mu reče:

— Ja sam došao, da ti kažem ime onoga čovjeka, koji te je juče uhvatio za bradu, da ti je iščupa. Ja ga znam: to je moj susjed. Zove se Nahim. Pošalji po njega i ubij ga!

Vezir otpusti trgovca i pošalje po Nahima. Nahim se sjeti, da ga je neko morao da izda. On dodje ni živ ni mrtav k veziru i klekne pred njega.

Vezir ga podiže i reče:

— Ja te nisam zvao za to, da te kaznim, nego sam te zvao, da ti kažem, da je tvoj susjed vrlo nevaljao čovjek. On te je izdao: čuvaj ga se! A sad idi s Bogom!

Iz ruskoga.

❖❖❖❖

Trgovac, sluga, kraljev sin i seljak

Trgovac, sluga, kraljev sin i seljak putovali su brodom po moru. Najedanput uhvati ih strahovito nevrijeme. Brod se razbi i propade na dno mora. Bog je htio, te su se ona četvorica spasili. Valovi morski bacili ih na kraj i oni počeše misliti, kako će živjeli u onoj tudjoj zemlji.

Trgovac reče:

— Ja znam trgovati.

Kraljev sin reče:

— A ja znam kraljevati.

A sluga reče:

— Ja znam služiti.

Nato reče seljak: Dok vi nadjete, čime ćete trgovati, čime vladati i koga služiti, ja idem da vam potražim, što ćete jesti.

On ode u šumu, pokupi nekoliko drva, proda ih u gradu i nahrani ih sve.

❖❖❖❖

Ko je ovo?

Mi ga zovemo Drvenko, jer je, kako vidite, sav od drva. Nemiran, neposlušan, bez pameti, takav je taj Drvenko. Pravi Jurić. Evo što mu se dogodilo jednog dana:

Barba Bradonja dao mu je pet zlatnih cekina, da ih ponese bolesnome ocu. Drvenko ode, i putem se namjeri na nekog mačka i na liju neku. Mačak i lisica dva velika lukavca rekoše mu, da će ga povesti na neko «čudotvorno polje». Tu neka posije one cekine, pa će mu iz njih niknuti sva sila drugih cekina. Ama baš kao pšenica.

Drvenko učini onako: posije novac, a mačak mu ga i lija noću odnesu.

Što će sada jadan Drvenko? Htio bi kući, ali eno dvojice razbojnika, koji za njim trče. Bježi Drvenko, ali im uteći ne može.

Razbojnici ga uhvate i objese o obližnje drvo. Konop ga nije udavio, jer je Drvenko, kako već znate, bio sadjelan od drva.

Ipak je trpio mnogo, jer ga je vjetar bacao amo tamo, pa je svaki čas udarao tijelom o stablo.

Pogledajte sliku i vidjet ćete, kako mu je moralo biti teško!

Sa svoga dvorca, onkraj šume, vidjela to modrokosa Vila. Bilo joj je žao jadnoga Drvenka, pa se pope na drvo, otkine konopac i Drvenko bio je opet slobodan. Vila ga uze k sebi i lijepo ga je čuvala i njegovala, dok nije sasvim ozdravio.

Jednoga dana reče mu, da mu do koji čas dolazi otac. Sav veseo zamoli je, neka ga pusti, da mu ide u susret. Vila dopusti i Drvenko izidje. Učini nekoliko koraka, i eto ti opet onog mačka i lisice.

— Dobar dan!

Prilog „Istrske Riječi" broj 27 Conto corrente con la Posta.

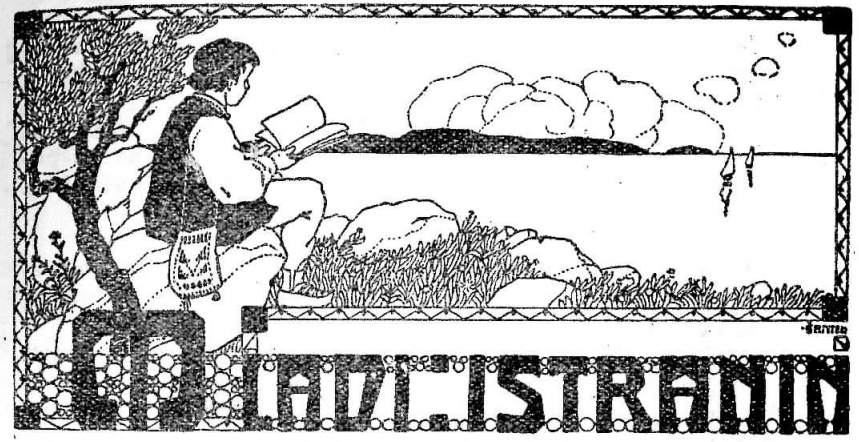

Broj 12.	U Trstu, 15. julija 1926	God. V.

Nevaljali sin

Jednoga dana pričao je Isus narodu ovu priču:

Neki čovjek imao je dva sina. Mladji sin reče jednoga dana ocu:

— Oče! Daj mi od imanja ono, što pripada meni.

I otac mu dade njegov dio.

Malo po malo mladji sin rasproda sve svoje imanje, ode u tudju zemlju i ubrzo potroši sve, što je imao. Poslije toga nije više imao što da jede, pa se vrlo mučio. Najposlije primi ga neki čovjek, da mu čuva svinje. No i kod ovoga čovjeka bio je gladan. Da ublaži glad, jeo je žir (želud) i korijenje, što ga svinje jedu.

Sada je on onako gladan često mislio, kako sluge kod njegova oca imadu i suviše kruha, a on se ovdje muči od gladi. Poče se kajati zbog svega, što je učinio i odluči, da će se vratiti k ocu i umoliti ga za oproštenje.

Tako i učini.

Kad je već bio blizu očeve kuće, otac mu potrči u susret. Videći ga onako poderana i slaba, smiluje mu se, zagrli ga i poljubi. A sin mu reče:

— Oče! sagriješih nebu i tebi, i već nisam dostojan, da se zovem sin tvoj. Kajem se za sve, što sam učinio i molim te, da mi oprostiš i da me primiš za svoga slugu.

Otac mu oprosti i reče slugama:

— Donesite najbolju haljinu[1]) i obucite ga i postavite mu prsten na ruku i obuću na noge. Dovedite ugojeno[2]) tele, zakoljite ga, da jedemo i da se veselimo. Jer je ovaj moj sin bio mrtav i evo sad je oživio; bio je izgubljen, a sad se našao.

Kad za ovo sazna najstariji sin, koji je bio negdje vani, rasrdi se i ne htjede ući u kuću. Otac mu govoraše da udje, a on mu odgovori:

— Evo te služim već toliko godina i nikada ne prestupih tvoje zapovijedi, pa meni nisi nikada dao ni jareta, da se poveselim sa svojim društvom. A kad ti je došao taj tvoj sin, koji ti je imanje upropastio, zaklao si mu ugojeno tele.

A otac mu odgovori:

— Sine, ti si uvijek sa mnom. I sve je moje i tvoje. No trebalo je sada, da se poveselimo, jer ovaj tvoj brat bijaše mrtav, a sad je evo oživio, bio je izgubljen i evo našao se.

I stariji brat udje u kuću i zagrli se sa svojim bratom. Otada su oba brata živjela i radila kao prava braća.

Kaošto je otac oprostio sinu, kad se pokajao i popravio, tako i Bog oprašta griješnicima, koji se pokaju i poprave.

[1]) Haljina = odijelo, roba; [2]) ugojeno tele = tusto tele.

❖❖❖❖

Maćeha i pastorka

Bila je jedna djevojka i imala maćehu. Maćeha ju je jako mrzila, jer je bila ljepša od njene kćeri. Kao i maćeha zamrzi je i otac, pa samo da bi ženi ugodio, poče je grditi i tući. Jedan put reče žena mužu svomu:

— Hajde, da mi ovu tvoju kćer pošaljemo u svijet, neka sebi sreću traži.

Njemu se ipak to na žao dalo pa će ženi:

— Kuda ćeš, da je pošaljemo ovako samu?

A žena njemu:

— Čuj, čovječe, ako ne ćeš to učiniti, ja ne ću s tobom živjeti. Sjutra je, dakle, povedi u šumu, do mjesta, gdje ne će moći da nadje puta. Tu je ostavi i onda se mahom vrati kući.

On, siromah, pristane na to i rekne ženi:

— Barem joj spremi štogod na put, da ne umre već prvi dan od gladi.

Maćeha joj umijesi i ispeče pogaču, pa sjutradan, čim svane, povede je otac daleko u šumu, ondje je ostavi i brzo se vrati kući. Ona sirota ostavši sama čitav je dan trčala amo tamo po šumi, ali iz nje nije nikako mogla izići. U tome pade noć, i ona se pope na jedno drvo, da na njemu prenoći, jer se je bojala, da bi je na zemlji mogla razderati kakova zvijer.

I cijelu noć su vuci ispod nje urlikali, da je sirota od straha jedva živa ostala.

Kad ujutru ograne sunce, ona sidje s drveta i podje opet po šumi, ne bi li kako iz nje izišla, ali šuma sve gušća, a kraja joj se nikako ne vidi. Kad opet zadje sunce, ona stane opet tražiti kakvo drvo, na kome će da prenoći. Kad ujedamput vidi, kako se kroz mrak nešto bjelasa. Pomisli, ne će li to biti

srećom kakva kuća, pa podje onamo. I zaista nadje kuću lijepu i veliku. Vrata su joj bila otvorena. Udje unutra — i kad tamo — sobe jedna ljepša od druge, a u jednoj na stolu gori svijeća. Ona pomisli, da je to kuća kakvih razbojnika, ali se nije strašila misleći u sebi:

— Razbojnika se boje samo bogati ljudi, a ja ih se nemam zašto da bojim. Kazat ću im, da ću ih slušati i da ću raditi za onu koru kruha, što mi je budu davali.

Onda izvadi iz torbe pogaču, što joj ju je maćeha dala, prekriži se i počne jesti. Tek je jedamput zagrizla, ali eto ti jednoga pijetla, koji poče oko nje skakati, a ona mu stane po malo mrviti pogaču. Ne potraja dugo, dodje i jedno maleno pseto, stane se oko nje umiljavati, a ona mu odlomi komadić pogače, pa ga uzme na krilo, poče ga milovati i hraniti iz ruke. Zatim dodje i mačka: ona i mački odlomi komadić pogače. Na jedamput začuje se strašno mumljanje. Ona sva protrne od straha videći lava gdje ulazi u sobu. No lav stane odmah mahati repom i oko nje se umiljavati. Ona se malo osokoli pa i njemu pruži pogače. Lav uze i odmah joj stade lizati ruku. Sad postane još odvažnija i poče i lava milovati i hraniti pogačom.

Ujedamput čuje zveku od oružja. Ona se sva uprepasti, dok eto ti u sobu udje nekakvo stvorenje u medvjedjoj koži. Pijetao, pseto, mačka i lav otrče odmah preda nj i stanu se oko njega umiljavati i poskakivati od radosti. Ona sirota mislila je, da je ono Bog zna kakova strahovita zvijerka i čekala je samo, kad će je spopasti i rastrgati . Ali ono strašno stvorenje skide sa sebe medvjedju kožu i sva se soba zasjaji od njegovih zlatnih haljina. Djevojka se čisto obeznani, kad vidje u gospodskim haljinama prekrasnoga mladića. Ali on pristupi k njoj i reče joj:

— Ne boj se, draga dušo, ništa. Ja nisam nikakav zločest čovjek. Ja sam carski sin, pa kad hoću lov da lovim, dodjem ovamo, a ovu medvjedju kožu nosim, da me ne bi ko prepoznao. I tako niko ne zna, da sam ja čovjek, nego ti sada, i ko me god vidi, misli, da sam kakvo strašilo i bježi od mene. Ni u ovu kuću ne smije niko da udje, ni blizu nje da prodje, jer svak zna, da ja ovdje boravim, a ti jedina se nisi plašila ovamo doći. Valjda si znala, da ja nisam nikakvo strašilo.

Ona mu stade pričati, da ona o njemu i njegovoj kući ništa znala nije, već da ju je maćeha otjerala. I sve redom iskaže, kako je bilo.

Kad on sve čuje, smiluje se veoma pa joj reče:

— Maćeha na tebe mrzi, a Bog te voli i ljubi. Ja hoću da te uzmem za ženu. Hoćeš li poći za me?

— Hoću! — odgovori ona.

Sjutradan on je odvede svome ocu u dvor i vjenča se s njome.

Drugi put pričat ću vam, što se dogodilo s maćehom i njenom kćerkom.

Mali dimnjačar

Pogledajte ih! Jedan je od njih gotovo sav u bijelini. U rukama mu je tanjur. A znate li, što je ono na tanjuru? Pa kako da ne znate, kad vam za onim zazubice rastu. Ih, da vam je malo zagristi u ono slatko!

Ali dečko ne da, jer ono nije njegovo. On služi u slastičarni, i ono slatko nosi onamo, kamo ga je poslao njegov gospodar.

Pogledajte ga, kako mu se lice pod onom njegovom bijelom kapom smijucka. A znate li zašto? Zato, što se baš u taj mah sreo s jednim drugim dečkom, crnim, crnim, kao da je od ugljena. Taj drugi dečko gradski je dimnjačar. Pogledajte ga: na njemu su sve one stvari, što mu trebaju, kad čisti ljudima dimnjake.

Stao je, i nekako se čudno zagledao u maloga, bijeloga slastičara, što mu se onako podsmijehuje. Pa će mu reći:

— Ha, ha, ha! Ti se smiješ? E pa de, de! Smij se! Smijem se evo i ja. A čemu se smiješ? Znam ja već: ti se smiješ, što sam ja ovako crn. Jest, moj je posao crn, ali ja ga volim, jer me on bijelim hljebom hrani. Moje lice često je crno, ali ja hranim cijelu jednu kuću: majku, sestricu i maloga brata. Istina, nisam ja bijel kao ti, ali podaj ti meni malo vode, pa da se umijem i uredim, i evo moje glave, ako ćeš me onda prepoznati ni ti, što se sada smiješiš, ni iko drugi. Sluga pokoran, pozdravi mali dimnjačar i ode.

❖❖❖❖

Dva draga kamena

Dva su draga kamena iste veličine ležala na zlatarevoj polici. Tkogod bi došao da što kupi, promatrao bi samo jednoga i divio mu se, dok je drugoga prezirao.

Nekoga dne reče omalovaženi dijamant svojemu drugu: Oba smo izašli iz istoga kamenoloma, jednako smo teški i jednaka su nam svojstva. Zašto pak ljudi ne gledaju mene, već samo tebe cijene i tebi se dive?

Uzrok je taj, odgovori drugi dijamant, što su mene obrezali i isbrusili, dok si ti još neobradjen i taman. Otuda i sva razlika medju nama.

❖❖❖❖

Šta volim?

Volim zvijezdu, kad zablista;
Volim vodu, kad je čista.
Volim nebo, kad se plavi,
Volim cvijetak mirisavi.
Volim šumu, volim goru;
Volim jutrom rujnu zoru.
Volim baštu, volim polje,
Volim ljude dobre volje.
I slavuja kad izvija,
I pupoljak, kad izbija.
Volim oca, majku, strinu,
Braću, sestre, svu rodbinu
Volim, štujem starijega,
A svoj narod iznad svega.

❖❖❖❖

Mudra riječ

Četiri stotine godina prije nego što se rodio Isus, živio je u Grčkoj mudrac, imenom Fokion. Bio je to vrlo uman čovjek, velik vojskovodja i dobar govornik. Uza sve to dogodi mu se, da su ga njegovi zemljaci nedužna na smrt odsudili.

Fokion je imao jednoga sina, i malo prije nego će umrijeti, upita ga neko, šta će poručiti tome svome sinu. A Fokion odgovori:

— Recite mu, odgovori junak, neka zaboravi nepravdu, što su je meni uničili.

Mali učitelj

Mali Perić neka najprije pročita ovo štivo:

KOZA I SEDAM JARIĆA.

Bila je jedna koza pa imala sedam jarića. Jedamput podje ona u grad, da kupi djeci postole. Koza pozove djecu, svoje jariće, pa im kaže:

— Ja idem u grad, da vam kupim postole, a vi čuvajte kuću. Nemojte nikome otvarati vrata, dok ja ne dodjem. Mogao bi da dodje vuk, da vas pojede.

Djeca obećaju majci, da će je slušati.

Koza ode.

Malo poslije dodje vuk i počne lupati na vratima. Djeca poviču:

— Ko je to?

— Vuk kaže:

— Otvorite! Ja sam vaš stric. Donio sam vam kolača.

Jarići se polakome i podju da otvore vrata. Najmladji jarić reče:

— Nemojte otvarati! Možda ono nije stric. Može biti da je ono vuk?!

Ali njega niko ne slušaše. Otvore vrata i gle! — pred njima stao — vuk. Sva djeca vrisnu i pobjegnu neko ovamo neko onamo.

— Vuk udje u kuću i poče hvatati jariće, jedne za drugima. Samo najmladjega nije mogao uhvatiti, jer se sakrio u dimnjak.

Kad vuk požđere svih šest jarića, ode u hlad kraj potoka i tu zaspi.

Malo zatim vrati se koza. Kad vidi praznu kuću, ona odmah razumije, što se je dogodilo, pa poče kukati za svojom djecom.

U taj čas javi se ono jare, što je bilo u dimnjaku.

Jare izidje iz dimnjaka i ispriča sve, kako je bilo. Materi je bilo vrlo žao svoje djece, pa podje, da potraži vuka pa da ga ubije, da ga tako kazni za ono, što je učinio njenoj djeci.

Podje prema potoku i nadje vuka, gdje spava. Polako mu pridje bliže i rogovima mu raspori trbuh. U trbuhu su djeca bila još sasvim živa. Ona ih izvadi, a mjesto njih metnu vuku u trbuh šest teških kamenova, pa sve dobro zašije.

Vuk je još spavao, a koza ode s djecom kući.

Kad se vuk dobro naspavao, podiže se i ode na potok, da se napije vode. Ali kako mu je ono kamenje u trbuhu bilo teško, ono ga povuče u vodu i on se utopi.

Pošto je Perić dva ili tri puta pročitao ovo štivo, neka ga Mali Učitelj pita: — Koliko je jarića imala koza? —

A Perić neka odgovara: — Koza je imala sedam jarića.

Mali Učitelj neka dalje pita, a Perić neka odgovara:

— Kamo je otišla koza? — Zašto je otišla onamo? — Što je kazala djeci prije nego je otišla? — Što se dogodilo zatim? — Što je kazao vuk? — Što su učinila djeca? — Zašto su djeca otvorila vuku vrata? — Što je učinio vuk, kad je ušao u kuću? — Koliko je jarića pojeo? — Što se dogodilo, kad se koza vratila? — Ko je rekao kozi, da joj je vuk pojeo djecu? — Gdje se sakrilo najmladje jare? — Što je koza učinila, kad je doznala, što se je dogodilo? — Gdje je našla vuka? — Je li našla svoju djecu? — Gdje ju je našla? — Dali je vuk ostao živ? — Kako je poginuo? — Zašto se je utopio u potoku? — Ko je kriv, da je vuk ušao u kuću i pojeo jariće?

Još prije, nego li počne pitati, neka Mali Učitelj protumači Periću sve one riječi, koje mališan ne zna.

Tako — **lupati** znači — **tući; stric — barba; hvatati — loviti; pričati — povedat; rasporiti — rasparati.**

Ovo će štivo moći da pročita s malom pomoći našega Malog Učitelja svako dijete, koje je naučilo italijanska slova.

MIRKO I MARKO

Mirko i Marko zamole svoju mater, da ih pusti na livadu. Mati ih pusti ali im reče, da nikako ne smiju jesti jabuka, jer su još zelene, pa bi mogli oboljeti.

Oni odu. Mali Marko nije poslušao mater, nego se je najeo zelenih jabuka. Mirko mu je govorio, da ne jede i da treba da sluša mamu, no Marko ne posluša.

Kad su došli doma, Marko oboli i morao je zahvaliti Bogu i svojoj dobroj materi, da je ostao živ.

Još nešto: Ako koje dijete ne umije da pročita slovo **ć,** a vi mu napišite ovo: **Ćiju - ćiju - ćiju -** i recite mu, da tako ševa pjeva. Videt ćete, kako će on upamtiti i **ćiju** i slovo **ć.**

Barba Šime.

❖❖❖❖

Pozdrav rodjenome kraju

Zdravo da si, divna goro,
Zdravo da si, mili kraju,
Zdravo da si, krasna zemljo,
Zdravo da si, zavičaju!

Prošao sam mnoge kraje,
Mnoge tudje zavičaje,
Ali samo za tobome
Mladjana mi duša haje.

Samo tebe, samo tebe,
Volim mladjan, mili kraju,
Zdravo da si, zavičaju!

B. V.

❖❖❖❖

Ciganin i podne

Pitali ciganina, po čemu zna, da je podne, kad nema sata?
— Po trbuhu — odgovori ciganin.

Iz moje torbice

Karala mati Jurića: — Nesrećo jedna, u novom si odijelu pao u vodu! Ma što li će to biti od tebe?

— Mama, ja nisam kriv, branio se Jurić. Baš kad sam padao u vodu, pomislio sam: Bože moj, da se mogu zaustaviti samo toliko, koliko bi trebalo, da se presvučem. Ali nisam mogao!

——«o»——

Majka je kupila Juriću četkicu (škoveticu) za čišćenje zubi. Dva ili tri dana poslije zove mati Jurića, pa će mu:

— Nesretni sine, što si učinio od ove četke? Sva je blatna i crna, kao ugljen.

— Mamice, reče Jurić, mora biti blatna i crna, kad ja njome čistim zube i — postole...

——«o»——

Kako znate, Jurić se vrlo nerado umiva. Jednom ga je mati poslala u sobu, da se umije, a on uzeo mačku, pa mjesto sebe umio nju.

Majka je to gledala pa će:

O ti zločesti derane! Zašto mučiš mačku? Ta znaš, da joj voda nije mila...

— A zašto pak vi mučite mene, kad znate, da voda nije ni meni draga — zacvili mali praščić.

——«o»——

Učitelj će Juriću:

— Ajde, Juriću, da vidim tvoju zadaću.

Jurić, crven kao rak, odgovori mucajući:

— Gospodine — gospodine učitelju, za-za-zaboravio sam je kod kuće.

— Ne govoriš istinu, mali lažnjivče. Radije priznaj, da je nisi učinio.

— Jesam, go-go-gospodine učitelju, evo još su mi i sada ruke prljave od crnila.

— E pa dobro, reče učitelj. Kad je tako, ti ćeš ostat danas jedan sat u školi više, i to za to, što nisi umio ruke.

——«o»——

Ljudi razgovarali o cijepljenju kozica. Svi su govorili, da je takovo cijepljenje vrlo korisno zdravlju. A Jurić:

— Ajte s Bogom, vi i te vaše kozice. Ja sam se cijepio već dva puta, pak sam sasvim tim pao u jarak i razbio sebi — nos.

Teta Luce.

——«o»——

Zagonetka: Sa «m» svuda lijeta,
Sa «b» noću smeta. — Što je to?

Odgonetka zagonetke u 11. br. «Ml. Istranina»: — **Bosna.**

Vlasnik i urednik: Ivan Stari. Tiskara: „Edinost“ u Trstu.

Prilog „Istrske Riječi“ broj 27 Conto corrente con la Posta.

Broj 13. | U Trstu, 29. julija 1926 | God. V.

Ševe

Kud odoše u vis ševe,
Zar ne vole njivu svoju?
Otišle su prisluškovat',
Što andjeli gore poju.

Evo ševe, vraćaju se, —
Već ih čujem — milina je;
Oh, divna je njina pjesma;
Jest, zaista, andjelska je.

Ševe su mile ptice. Pjesnik ih rado gleda, kako lete uvis. Gleda ih pjesnik i pita se: — Kamo su ono otišle ševe, onako visoko? Zar im već nije draga njiva, na kojoj su do sada pjevale?

Ali pjesnik zna, zašto su ševe otišle onako visoko. Otišle su onamo, da čuju, što andjeli na nebu pjevaju.

Eno ih: sad se vraćaju. Gle, kako milo pjevaju! Pjesma im zaista andjelska. Zašto? Zato, što su je naučile od andjela.

❖❖❖❖

Maćeha i pastorka

I tako se kraljević vjenčao s pastorkom one zločeste maćehe.

Poslije nekoliko vremena zamoli ona svoga muža, da je pusti kući, jer da želi vidjeti oca. Muž je pusti, i ona se obuče sva u zlato, pa ode k ocu. Otac joj nije bio kuće, ali je bila maćeha. Kad je ta zločesta žena vidi, uplaši se, jer je mislila, da je došla, da joj se osveti. Brzo istrči preda nju i reče joj:

— Vidiš, da nije bilo mene, ti ne bi imala sreće. Ja sam te na nju uputila.

Pastorka čuvši to zagrli je i izljubi se s njom i s njenom kćerju. Bilo joj je vrlo žao, što nije kod kuće našla oca, no čekati nije mogla. Dade maćesi nešto novaca i ode.

Kad je već bila malo poodmakla, maćeha joj se zaprijeti desnicom govoreći:

— Čekaj, nesrećo, ne ćeš ti sama tako ići. Sjutra će i moja kći biti kraljica, kao i ti.

Kad joj uveče dodje muž, stade mu ona govoriti:

— Slušaj, čovječe! Ja velim, neka ide i ova moja kći u svijet, da traži sreću. Vidiš, onu smo poslali, pa se ne vraća. Možda se sada suho zlato na njoj blista!

Muž uzdahne pa pristane i na to. Sjutradan ona opremi svojoj kćeri kolača i pečenja, pa je otpravi s ocem u šumu. Otac je ostavi samu u šumi i vrati se kući.

I tako dodje i ona u onu kuću u šumi. Udje unutar, pa kad vidje, da nigdje nikog nema, zaključa vrata govoreći:

— Sâm Bog da dodje, ne ću mu otvoriti.

Izvadi iz torbe pečenje i kolače, pa metne na stô i uze da večera. Kadli eto ti pijetla, mačke i psa, i oni se stanu oko nje umiljavati, da bi im što dala, a ona kao bijesna:

— Do djavola, nemam ni ja koliko mi treba, pa da dam vama!

I stade ih tući. Pas poče da laje, a kad to ču lav, doleti u sobu, zgrabi djevojku i svu je rastrgne.

Sjutradan dodje kraljević sa svojom ženom u šumu u lov. Ona odmah pozna po haljini, da je tu bila njezina sestra. Pokupi kosti, što su lavu ostale i ponese ih maćesi. Tu nadje i oca. On se vrlo obradjuje, kad vidi svoju kćer udatu za kraljevića. A kad ću, što se je dogodilo sa ženinom kćeri, bude mu vrlo žao, ali reče, da joj je to mati zaslužila kod Boga. I odmah ode na vodu, gdje je ona bila. Kad žena sazna, što se je dogodilo njenoj kćeri, reče mužu:

— Ja ne mogu one tvoje kćeri očima gledati. Ajdemo, da ubijemo i nju i kraljevića. Ako ne ćeš, ja ću sada skočiti u vodu, i više me ne će biti!

— A ti skoči! — reče muž. Ja svoga djeteta ubiti ne ću.

— Dobro, kad ne ćeš — ni ja je gledati ne mogu.

I skoči u vodu i utopi se.

❖❖❖

Narodne poslovice

Ko se hvali, sâm se kvari.
Ko jedamput slaže, drugi put mu se ne vjeruje.
Tudjinu se pohvali, a svomu pravo reci.
Kâmen po kamen palača, zrno po zrno — pogača.
U težaka su crne ruke, ali je bijela pogača.
Ako je ko lud, ne budi mu drug!
Dug je zao drug.

Zločesti Grga in njegov magarac

Bio čovjek, koji se zvao Grga. Bio veliki lakomac i pijančina. Što bi zaslužio, sve bi izio i popio.

Imao i magarca (tovara). Mnogo ga je mučio i vrlo slabo hranio.

U susjedstvu živio mladić, koji se je zvao Blaško. Bio je dobra i meka srca, pa nije mogao da gleda, kako Grga muči onu jadnu životinju.

I evo što je učinio jednog dana.

Kod kuće je imao nekakvu magareću kožu. Zavuče se u nju, pa pošto je ono Grgino magare sakrio u jednu odaljenu staju, postavi se na njegovo mjesto, da čeka što će biti.

Dodje Grga, pijan kao obično, pograbi Blaška, i izvuče ga van, da će ga upregnuti u svoja kolica. Kolica su — kako vam pokazuje slika, bila nakrcana kupusom i drugim povrćem.

Kad oni van, zgrabi Braško Grgu i upregnu njega, a sâm, obučen kao magarac, sjedne na bok, pa udri po Grgi, neka vuče. I Grga sav u strahu mora da vuče. Ljudi zinuli od čuda gledajući, gdje gazda mora da vuče kolica, a magarac kao pravi kočijaš lupa po njemu. A još su se većma začudili, kad su vidjeli, kako taj isti magarac uokolo prodaje povrće i sprema novce. Grga se od straha tako opio, da je na mjestu zaspao, a

kad se probudio i vidio upregnuta svoga staroga magarca, pomisli, da je sve ono snivao. Ali je odmah potrčao k magarcu, zagrlio ga, i obećao, da će od sada s njime postupati, što bude bolje i ljepše mogao.

❖❖❖❖

Car i kućica

Neki car sagradi sebi dvorac i ispred njega zasadi veliki vrt. Ali baš pri ulazu u vrt, stajala je jedna kućica, u kojoj je živio neki siromah čovjek. Car namisli da je sruši, da ne bi ružila njegov lijepi vrt, i pošalje onom siromahu svoga dvoranina, da od njega kupi kućicu.

Dvoranin ode siromahu i reče:

— Ti si srećan čovjek: car želi da otkupi tvoju kuću. U stvari ona ne vrijedi ni pedeset lira, ali ti on daje za nju pet stotina.

Ali siromah odgovori:

— Ne, ne ću da je prodam za pet stotina..

— Onda car će ti dati hiljadu.

— Ni za hiljadu, ni za pet hiljada ne bih je prodao. U ovoj kući su živjeli i umrli moj djed i moj otac: u njoj sam se i ja rodio, tu odrastao i evo već ostario, i ako Bog bude htio u njoj ću i umrijeti.

Dvoranin se vrati caru i reče:

— Onaj siromašak je vrlo tvrdoglav. Nikako ne će da se riješi da proda kućicu. Bolje bi bilo, care, da mu ne daš ništa i da narediš da obore kućicu.

Car odgovori:

— Ne, to ne bih mogao da uradim.

Ali, zar tako da ostane? Zar može da pored dvorca stoji polusrušena kućica? Ko pogleda dvorac reći će: krasan dvorac, ali ga kućica mnogo ruži. Izgleda, da car nema para, da je kupi.

— Ne, ko pogleda dvorac, reći će: Izgleda, da je taj car bio mnogo bogat, te je sagradio ovakav prekrasan dvorac. A ko pogleda kućicu, reći će: taj car je bio vrlo pravedan čovjek. — Ostavite kućicu, neka stoji.

❖❖❖❖

Kamen

Siromašak jedan dodje bogatašu u stan i moljaše ga, da mu što udijeli.

Bogataš mu ne samo ništa ne dade, nego ga s grdnjom otjera:

— Vuci se odatle! — viknu mu on.

No siromašak se ne pomače.

Tada se bogataš rasrdi i, kako je bio u dvorištu, dohvati jedan kamen i baci ga na siromaška.

Ovaj podiže kamen sa zemlje i metnu ga pod pazuho.

— Neka, reče, neka! Ja ću ovaj kamen nositi kod sebe, dok ne dodje vrijeme, da ga mogu ja na tebe baciti.

I to je vrijeme došlo.

Bogataš je učinio nekakovo zločinstvo, zbog čega su mu oduzeli cijelo imanje i bacili ga u tamnicu.

Sazna i siromah za ovo i dodje osudjenome, da ga vidi. Kad mu se približi, zamahnu rukom, u kojoj je bio kamen. Ali stade. Siromah se zamisli. Lagano spusti ruku i baci kamen na zemlju.

Zaludu sam tako dugo nosio taj kamen. Kada je on bio bogat i moćan, ja sam ga se bojao... a sada, kada je nemoćan, meni ga je žao. L. Tolstoj.

❖❖❖❖

Pametan savjet

Vozila se dva seljaka — jedan u grad, a drugi iz grada. Zapeli kolima jedan za drugog. Jedan reče:

— Idi mi s puta! Ja se žurim u grad.

A drugi viče:

— Ti se meni ukloni! Ja treba što prije kući da stignem.

Tako su se dugo derali. Opazi ih treći seljak, pa će im reći:

— Koji se žuri, neka potjera malo u natrag.

Lav Tolstoj.

❖❖❖❖

Jurić i Ivić

Učitelj je govorio u školi: — Svaki je čovjek dužan da poštuje tudje stvari, da ih ne otimlje, jer tko krade, čini nepošteno djelo. — Svaki je takav čovjek tat i lupež, za njega nema mjesta u nijednom poštenom društvu, a i Bog će ga kazniti. Reci ti meni, obrati se učitelj k Juriću, da ti vidiš tvoga prijatelja Ivića, gdje krade tudje kruške, kako bi ga ti odvratio od toga nepoštenoga čina?

Jurić odgovori:

— Da ja vidim moga prijatelja Ivića, gdje krade tudje kruške, rekao bih mu: — Pazi, Iviću, što radiš! Tamo nedaleko vidim jednu kuću. Mogao bi doći seljak i dobro te isprašiti. Učitelj će na to: — A ti mu nisi ništa govorio o kradji, nepoštenju, o božjoj kazni itd.

Jurić odgovori:

— Poznam ja Ivića. On se boji samo batina.

— E pa dobit će ih, rekao je otac, kome je to učitelj pripovijedio još istoga dana.

❖❖❖❖

Žabe poslije kiše

Što žabe ljeti, poslije kiše, izlaze iz svojih skrovišta, uzrok je taj, što svi vodozemci imaju vlažnu kožu, a da se ne bi ova sasvim osušila oni žive ispod kamenja, u travi i po raznim ruševinama.

Medjutim, kad počne padati kiša i vazduh (zrak) postane dovoljno vlažan, onda žabe napuštaju svoja skrovišta i raduju se, jer vazduh nije više toliko suh, da bi se morale bojati zla.

.....

Mali učitelj

Mali učitelj napisao je danas na pločici riječ: **Glista.**

Perić je tu riječ pročitao: **Ljista.**

Zašto?

Zato, što je u školi naučio, da se italijanska riječ **egli** čita kao **elji,** a riječ **maglia** kao **malja.**

No italijanska riječ **glicerina** čita se baš onako kako je napisana, dakle ne — **ljicerina.**

Tako se i hrvatska riječ **glista** ne čita **ljista,** nego onako kako je napisana: **glista.**

Tako se i riječ — **iglica** — čita kako je napisana, a ne iljica,

Sada neka Perić pročita ove riječi: **Kuglica, okrugli, izbjeglica, glib, glina, u Nugli.**

Evo sada jedne pričice. Nju će lako pročitati i ono dijete, koje još ne pozna nego italijanska slova.

KRUH I VODA.

Jedne godine zemlja nije rodila. Bila je velika glad. Neki mali siromah, imenom Pavao, spustio se s brijega u grad, da moli milostinju.

Pred jednim lijepim dvorom sjedio Petar, sin bogatih roditelja. Imao je u ruci velik komad kruha. Nekoliko vremena gledao ga je mali Pavao, kako slasno jede, a onda ga zamoli, da mu malo dade, jer da je vrlo gladan.

Petar odgovori:

— Idi — ja nemam kruha za tebe!

Siromah Pavao ode.

Nekoliko mjeseci zatim Petar se pope na brijeg,gdje je Pavao pasao ovce. Sunce je jako peklo, nigdje nije bilo vode.

— Ah, da mi je malo vode, uzdisao je Petar i gledao na sve strane, ali vode nema i nema.

Uto opazi maloga Pavla. Petar ga stade moliti:

— Molim te, daj mi malo vode!

— Idi, ja nemam vode za tebe! — odgovori Pavao.

Petar se sada sjeti, kako je ono i on odbio siromaha Pavla. Stane plakati i moliti ga, da mu oprosti.

Pavao mu oprosti i dade mu vode, koliko je sam htio.

Barba Šime.

❖❖❖❖

Mala priča

Neki mlad čovjek toliko se napio, da već nikome nije dao mira. Tako prodje pored jednog star[illegible]pa će ga zaplečući jezikom zapitati:

— A... a, m... molim, stari gospodine, kakva je razlika izmedju jednog mudraca i b... budale?

— Razlika je, kao što vidim, samo u nekoliko litara vina. Reče starac, i produži svoju šetnju.

.....

Turko psina i Mrkodin vučina

Gorom šeće stari Turko psina,
Susretne ga Mrkodin vučina.
Turko vuku tiho progovori:
— Čuješ, brate, vi ste vuci nori,[1])
Van ne smete iz gore zelene,
Tu kukate, tu vam mladost vene.
Iz kože vas goni svako pseto,
Mršavi ste, kako gladno leto.
A ja lepo prebivam u selu,
Svi mi ljudi počast kažu velu[2].
Kad gospodar za stolom blaguje,
Što ostane, meni namenjuje.
A kad pridu[3] gospoda i gosti,
Onda brate svega imam dosti.
Uprav sad mi meštar[4] kuću zida,
Moć ću spavat od vida do vida. —
Vuk se s pasom odputi u selo,
Jer bi mu se bolje živit htelo,
Al kad bliže približi se bratu,
Zapazi mu kolobar na vratu:
— — Što ti j' ovo preko vrata kolo? —
— Tu me svežu, da ne grem[5] okolo. —
— — A ja borme, Turko pobratime,
Ja ne bim htel u nijedno ime
Zgubit ovu slobodu u gori,
Mar[6] da svaka nevolja me mori. — —
Gre Mrkodin, gdje je bio prije,
Bit će sam svoj, barem vezan nije.

Zapameti ovu basnu, puče,
Gledaj svoj bit, kako mrki vuče.

Dr. **M. Laginja.**

[1] nor = lud.
[2] veliku, [3] dodju, [4] zidar, [5] idem, [6] makar = mâ.

❖❖❖❖

Leptir i dijete

Po zelenoj livadici, punoj cvijeća, trčao je za leptirom maleni dječarac. A u hladu, pod drvećem, stara dadilja slatko je drijemala.

Odjednom mali pojuri dadilji, poče da je drma i trza.

Nano! Nano! — mucalo je uzbudjeno dijete. — Nano! prišij leptiru krila, nehotice sam ih otkinuo.

— Bog s tobom! šta govoriš? Zar se krilca mogu prišiti? Ti, mazo!

Ali mali nije mogao da se umiri, i ponavljao je plačući:

— Nano, prišij, prišij mu krilca! Meni je žao, nano! Meni je žao!

.....

Iz moje torbice

Jedan dečko, dobar i pametan, vraćao se iz grada plačući. Onuda prolazio jedan gospodin pa će mu:

— Zašto plačeš, dijete moje?

— Imao sam u džepu deset centezima, a sadą ih više nemam.

Onaj gospodin turi ruku u džep onoga dječaka, i vidi, da je u džepu rupa.

— Novac ti je zacijelo ispao kroz ovu rupu, reče gospodin; evo ti jedne lire, i ne plači.

Dječak zahvali, uze liru i ode u svoje selo pripovijedajući, što mu se dogodilo.

Čuje to Jurić, te on odmah probuši iglom džep i ode niz put plačući i govoreći da je izgubio jednu liru.

Prodje onuda opet onaj gospodin, i Jurić mu kaza, da je izgubio liru.

— Evo, reče, u džepu mi je rupa, reče Jurić. Onaj gospodin odmah rukom u Juraćev džep, nasmija se i reče:

— Ova je rupa tako malena, da kroza nju ne bi moglo ni zrno pšenice, a kamo li jedna lira.

I Jurić ostade duga nosa.

Jurić je kod objeda prevalio posudu, u kojoj se drži sô. Otac, da ga kazni, metnu mu na jezik nekoliko zrna soli.

Sjutradan Jurić prevali posudu, u kojoj se drži cukar, misleći dakako, da će mu otac ovog puta metnuti na jezik šećer. No prevari se, bolan, jer mjesto šećera, dobi nekoliko batina.

— Zapamti, Juriću, na svijetu niko ne dobiva ništa za ništa.

— Ja ipak dobivam nešto za — ništa.

— A što to?

— Batine — odgovori Jurić.

Teta Luce.

Zagonetka: O! Pa ti jašeš? (U ovoj rečenici krije se ime jednoga grada).

Odgonetka: Zagonetke u 12. br. «Ml. Istranina»: Muha — buha.

Vlasnik i urednik: Ivan Stari. Tiskara: „Edinost“ u Trstu.

Prilog „Istrske Riječi“ broj 29 Conto corrente con la Posta.

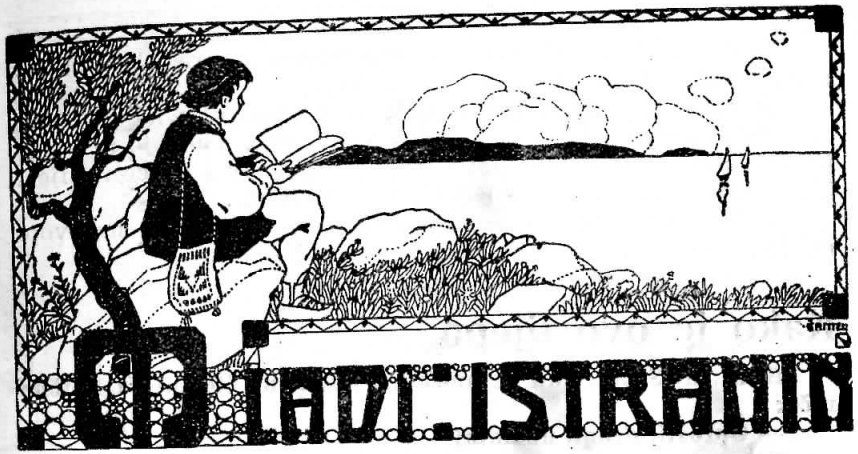

Broj 14. | U Trstu, 12. augusta 1926 | God. V.

Sirotica Stana

Sirotica Stana
Večericu kuha
I još brata malog
Njeguje i čuva.

Šuti, brate, šuti,
Sad će tata stići,
Pak će te poljubit
I na ruke dići.

I on će ti tepat',
Ko i nama što je:
— Sokole, golube,
Drago čedo moje!

Umrla nam mama
Pozvao je Bog,
Al' imamo, brate,
Dobrog oca svog.

Muči se i radi
Za nas sirotane,
Mi smo mu spomenak
Od pokojne mame.

Danica.

Slovo „N“

Rusija je velika država. Najveća na svijetu. Rusi su Slaveni. Ima ih preko jedne stotine milijuna. Silan narod!

Danas je Rusija republika, no prije desetak godina bila je — carevina. U Petrogradu, u dvorima sjajnim, sjedio je na prijestolju Car, kome su bili podložni svi Rusi. I nesamo Rusi, već i mnogi drugi narodi.

God. 1812. vladao je u Rusiji car Aleksandar I. Te iste godine navalio je u Rusiju francuski car Napoleon s ogromnom vojskom. Jednoga dana uhvatiše francuski vojnici jednog ruskog seljaka i dovedoše ga pred svoje oficire. Oficiri počeše ga nagovarati, neka im pokaže put u neki bližnji grad. Seljak nije htio, da to učini. Nije htio da bude izdajica svoga naroda.

Dok se on tako natezao s Francuzima, približi mu se neki Francuz i napisa mu na ruci nekoliko puta slovo «N.» Seljak upita, što ima da znači ono slovo. I rekoše mu:

— To znači, da od sada nisi više podanik cara Aleksandra, nego da si podanik Napoleonov.

Kada to seljak ču, zgrabi sjekiru, metne ruku na panj, pa je jednim mahom odsječe i baci pred oficire. Time je htio pokazati, da se on svome caru iznevjeriti ne će i da će radije i život svoj žrtvovati, nego li biti tudji podanik.

Kad je Napoleon to doznao, veoma se je naljutio na svoje oficire, a uvelike je hvalio vjernost onoga seljaka.

❖❖❖❖

Kako je ovo lijepo

Hrvat ili Srbin, kad ne može prosjaku, da štogod dâ, obično reče:

— Oprosti, dragi, nemam!
Ili:
— Oprosti, dat ću ti drugi put!

Ono «oprosti» ne čuje prosjak ni od koga drugoga. Samo od Hrvata i Srbina. — Krasna je to crta pitomosti i nježnosti naroda našega. I kamo sreće, da se taj divni cvijet duše naše još većma njeguje!

❖❖❖❖

Tri lukava kradljivca

Vodio seljak jednog magarca i jednog jarca na sajam, da ih proda. To vidješe tri prepredena tata, pa jedan reče:

— Ja ću mu ukrasti jarca, a da i ne će opaziti.

Drugi reče:

— A ja ću mu onda ukrasti magarca.

Treći reče, da to nije ništa teško i nadoda:

— Ja ću mu ukrasti sve odijelo, što je na njemu.

Prvi kradljivac došulja se polako do jarca, skide mu zvonce s vrata, pa ga odvede sa sobom.

Malo podalje opazi seljak, da nema više jarca. Okrene se i učini nekoliko koraka natrag, da ga potraži. Ali ga zadrži drugi kradljivac i upita ga, šta traži.

Seljak mu odgovori, da mu je neko ukrao jarca. A kradljivac mu reče:

— Ja sam malo prije vidio tvoga jarca. Vodio ga je jedan čovjek kroz šumu; ako se požuriš, moći ćeš ga još stići.

Seljak zamoli kradljivca, da mu za čas pričuva magarca, te onda podje, da potraži jarca.

Kradljivac pobjegne s magarcem, kaošto je onaj pobjegao s jarcem.

Kad se seljak vrati — a to nema više ni magarca ni čuvara. Onda poče plakati.

Podje dalje, pored nekog jezera. Tu srete čovjeka, koji je takodjer plakao. I seljak ga upita šta mu je.

Sad mu ovaj treći kradljivac ispriča, kako je u grad nosio punu kesu dukata. I još reče:

— Bio sam vrlo umoran, pa sam legao da spavam tu pokraj jezera. Kad se probudih, skočih, i kako sam skočio, otkotrlja mi se kesa u jezero.

— Pa zašto nisi ugazio u vodu, da novac potražiš? Voda je ovdje plitka... reče seljak.

Kradljivac odgovori:

— Ja se bojim vode. Jednom sam se već utapljao, pa od toga doba ne smijem ni do koljena u vodu. Ali ko bi mi kesu našao, dao bih mu rado deset dukata.

Seljak se sada veoma radovao: — Bog hoće, da mi naknadi štetu, što sam izgubio magarca i jarca, mišljaše on u sebi. Za deset dukata kupit ću sebi magarca i jarca i još će mi ostati koji novčić, da ga odnesem ženi svojoj.

U to stigoše do vode. Seljak se svuče, ugazi u vodu i stade tražiti kesu.

Dok je on kesu tražio, treći kradljivac, pobježe s njegovim odijelom.

Dobro je, da se znadu ovakve lopovštine, da se čovjek može od njih lakše čuvati.

Lav Tolstoj.

❖❖❖❖

Plug

Sam u polju leži mirno,
Kao da se tu odmara;
Dan svoj čeka, pada opet
Ralom plodnu zemlju para.

Blago sunce letnje zore
Prvo šumske tice budi,
A tice će zapevati:
«Dižite se vredni ljudi».

...Dan osvaja; sunce zlatom
Bujnu travu, cveće šara;
...Stari plug će do jeseni
Da se mirno tu odmara.

Stevo P. Bešević.

❖❖❖❖

Žabe

Jedne jače zime zamrzne se neki veliki ribnjak. U ribnjaku je bilo dosta žaba, pa kako na taj način ostadoše pod ledom, to nisu mogle više ni kreketati ni skakutati po niskoj obali okolo ribnjaka.

— Ah, uzdisahu žabe, kao u nekom polusnu, kada bismo se samo mogle nekamo izvući iz ove baretine, mi bismo tada pjevale tako lijepo, kao slavuji i još ljepše.

Kada je naposljetku došlo i proljeće, i led se sasvim otopio, a tada žabe ponosno isplivaše na obalu ribnjaka, tamo posjedoše sve sretne u jedan krug i kreketahu baš tako isto, kao što su i prije kreketale.

Opet nešto o majstoru Lisjaku i kuneliću Fliku

Jednoga dana sastali se majstor Lisjak i kunelić Flik.

— Kako vama, majstore? — upita Flik.

— Zlo, glad me mori! A vama, kume kuniću?

— Još gore! Želudac prazan, i nigdje ništa ni za zub.

Tužeći se tako jedan drugome gledali su niza cestu, po kojoj je išao neki čovjek.

Ono je čovjek, gospodin čovjek, reče Flik.

Pogleda bolje i vidi, da gospodin čovjek nosi ispod pazuha velik komad mesa.

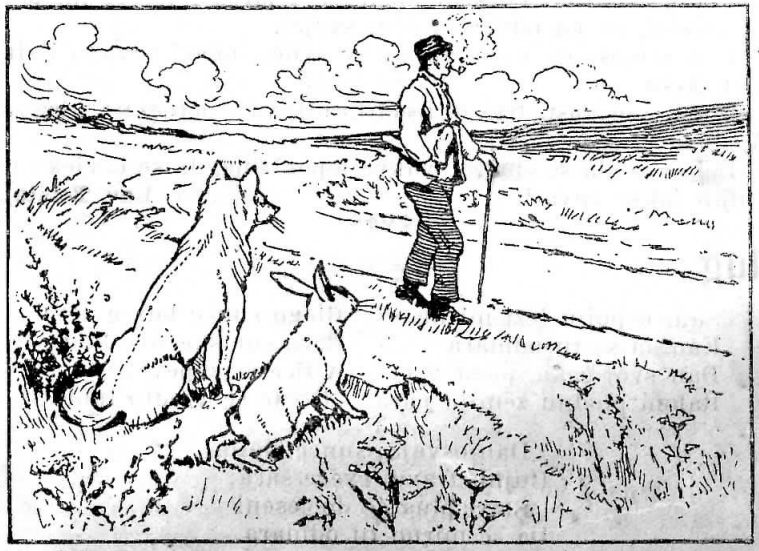

— Da mi ga je okusiti malo! — zamljaska majstor Lisjak.

— Ih! — pucne Flik jezikom. Alaj mora da je slasno! Da se pomamiš! Gospodin se čovjek bliža i bliža, a Lisjak i Flik sve gledaju i gledaju. Oči im se sjaju, a zazubice rastu. Nato će kum Flik:

— Majstore, hoću da idem gospodinu čovjeku bliže. Vi idite za mnom, ali onako iz podaljega.

Medjutim kum Flik sve nešto njuška u zraku. Gospodin ga čovjek upita, da li se je možda prehladio. Kunić odgovori, da nije, ali da u zraku miriše na nešto, što nije cvijeće. Najednom začepi sebi nos pa će:

— Kuku meni, gospodine čovječe! Ta to je vaše meso! Puu! Gdje ste ga našli?

Gospodin se čovjek zastidi, položi meso na zidac i upita kunića, što će da učini?

Kunić odgovori:

— Još dok sam bio dijete, govorili su mi, da se meso nigdje ne uzdrži tako svježe kao u prašini. Zato bi najbolje bilo, da ga vučete sa sobom.

— A čime da ga privežem? — upita gospodin čovjek.

— Strpite se časak, reče Flik i odleti u šikaru. Malo se iza toga vrati s dugačkim konopom, što ga je spleo od lika.

— Taj je konopac vrlo dug — reče gospodin čovjek.

— Tako i treba, reče kunić. Bolje je, da vjetar prolazi izmedju vas i mesa.

Gospodin čovjek uze onaj konopac, priveže meso i stade ga vući sa sobom. Kum Flik otkine s bližnjega stabla grančicu i reče:

— Ja ću ostati otraga i tjerati muhe, što će se kupiti oko mesa. I tako podjoše naprijed. Pogledajte sliku i vidjet ćete, kako gospodin čovjek vuče, i kako kum Flik tjera muhe.

Što se dalje dogodilo, pričat ću vam drugi put.

Veljko.

❖❖❖❖

Vrabac i guska

Vrabac gladan gledaše gusku, kako je gazdarica kljuka kukuruzom, pa pomisli: — Zašto nisam ja guska? I u toj želji zapita gusku, ne bili se s njime htjela mjenjati? Guska, sita i nakljukana, odgovori ponosito i kratko: — «Ne»!

Sutra dan dodje gazdarica sa dugačkim kuhinjskim nožem po istu gusku da je uhvati i zakolje. Tu se desi i jučerašnji

vrabac, gladan kao i uvijek. Sad guska, videći šta joj se sprema, zapita vrapca:

— «Vrapče, da li bi se mijenjao sa mnom?» Ali on odgovori sada, kao ono guska juče:

— «Ne»!

M. M. Milutinović.

❖❖❖❖

Mali učitelj

Evo jedno štivo, koje će vrlo lako moći da pročitaju i ona djeca, koja nisu učila hrvatsku «Početnicu». Mali učitelj neka samo pazi na slova **č, š, ž** i **ć.**

SLATKA KAŠA.

Bila jednom majka i imala malu kćer, Milenu. Bile su jako siromašne. Više puta nisu imale ni kruha.

Jednog dana podje mala Milena u šumu. Tu nadje jednu staru ženu. Vlasi na glavi one starice bili su svi bijeli. Ta stara žena znala je, da je mala Milena jako siromašna, pa joj je dala jedan lončić i rekla joj je:

— Kad rečeš: — Kuhaj, kuhaj, lončić mali! — iskuhat će se u njemu slatka kaša. A kada kažeš: — Stani, stani, lončić mali! — u njemu ne će više ništa vrijeti.

Dijete ponese lončić doma i dade ga majci. Od toga dana one nisu više trpjele gladi, jer su do mile volje jele kašu, što im ju je davao lončić mali.

Milena ode jednog dana u neko drugo selo, a majka reče:

— Kuhaj, kuhaj, lončić mali! Kaša se iskuha i ona se najede. Ali ona nije znala, što bi imala reći, da lončić više ne vrije. Ona muči, a lončić vri i sve više kipi. Kaša se digne, razlije se po ognjištu, po kuhinji, vani na ulici, po cijelom selu. Baš kao da bi htjela nahraniti cijeli svijet. Ljudi se prestrašili — ne znaju, što će.

Kaša je poplavila i posljednju kolibicu. No uto se mala Milena vrati kući. Ona odmah reče: — Stani, stani, lončić mali! Lončić posluša: niti kipi niti vrije. No ko je htio, da dodje u selu, morao je, da se do sita najede i da ide kroz kašu.

Barba Šime.

❖❖❖❖

Orao i pčela

Orao reče pčeli:

«Ne zavidim ti na sudbini; — uvijek radiš, a niko te ne zna, jer nad jednim saćem radite vas hiljade. Ko će da pozna šta si baš ti učinila?»

— A zašto da se moj rad i primjeti? — odgovori pčela. — Šta je s tim, što se za mene ne zna? Ali poznat je i voljen naš med, i ja sam sretna, što je u saću i moja kap meda.

«No, uporedi tvoju sudbinu s mojom — reče orao. — Tek što se ukažem u visinama, pod nebom, spaze me svi na zemlji; a ptice i zvijeri pritaje se i ne skidaju očiju sa mene. I pastir kod stada, na paši, uznemiri se i zavidi mi. Eto, kako me zna sve, malo i veliko.»

— Plaše se, pa zato te i znaju — reče pčela. — Samo što ja nikako ne želim, da san na taj način poznata.

❖❖❖❖

Lisica i tetrijeb

Trčala lisica po šumi, pa kad stigla na kraj šume, odakle se vidjela cesta, spazi na grani velikog i lijepog tetrijeba. Zape joj oko o masan zalogaj; obliznu krišom njuškicu, pa će umiljato:

— Tetrijebe, tetrijebiću. A ja sam bila u gradu.

— Bu-bu-bu. — Bila, pa bila! Podrugnu joj se tetrijeb.

— Tetrijebe, tetrijebiću, ja sam počast dobila!

— Bu-bu-bu—. Neka si dobila!

— A što vi, tetrijebiću, ne sidjete malo i dolje, već sve tako po tim granama.

— Bu-bu-bu—. Dobro nama na granama.

— Tetrijebe, tetrijebiću, ko to tamo, ide cestom?

— Seljak tjera taljige.

— A ko mu trči za taljigama?

— Ždrjebence, malo ždrjebence?

— Eh, onda oprosti, tetrijebe. Žuri mi se mnogo. Kod kuće me moji čekaju, reče lukavica, pa skok! u grmlje, jer se je dosjetila, da je za kolima bio pas.

❖❖❖❖

Jurić

Stara je riječ: Bez muke nema nauke! Oh, da vam je znati, koliko su imali muke s Jurićem, dok su ga bilo čemu naučili! jednom je pitao oca:

— Tata, zašto je danas vruće?

— Jer smo u ljetu — odgovori otac.

— A zašto smo u ljetu?

— Evo zašto: Godina se dijeli na četiri doba: na zimu, proljeće, ljeto i jesen. Kako je već prošla zima i proljeće, to je evo za njima nastalo ljeto. Razumiješ li sada?

— Da, reče Jurić. Sad znam, da ljeto dolazi poslije zime i proljeća, ali ja bih htio znati još nešto?

— Što?

— Htio bih znati, zašto pak dolaze zima i proljeće prije ljeta?

— Zato, odgovori otac, što si ti mali mag.....

Ajde, pogodite, što mu je ono rekao otac.

❖❖❖❖

Iz moje torbice

Jurić plače, da ga je čuti čak u drugo selo.

— Što ti je, da plačeš? — upita ga Lolić, koji je onuda prolazio.

— Zub me boli... Joj! Joj! Joj! — uzdisaše Jurić.

— Da je taj zub moj, ja bih ga izvadio, reče Lolić.

— I ja bih izvadio, da je tvoj — joj! joj! joj!

——«o»——

Ima ljudi, koji će svaku pa i najsitniju malenkost tako napuhnuti, da će iz toga najzada izići čitavo čudo. Takovim ljudima kaže se, da će napraviti od buhe — vola.

Jednog dana dodje k Jurićevima u posjete neka gospodja. Jurić uhvati buhu, pa je pruži onoj gospodji govoreći:

— Molim vas, gospodjo, učinite mi od ove buhe jednoga vola. — Šta ti na um pada? — reći će gospodja gledajući ga u čudu. — A Jurić će sasvim mirno:

— Pa naš tata uvijek kaže, da vi uvijek od buhe pravite vola.

——«o»——

Jurić bi htio sve da zna, i uvijek pita: Što je ovo? Što je ono? — i sve tako. Jednog dana udje u vrt susjeda Martina i tu nasrijed puta naidje na velik kamen, na kome je bilo napisano:

— **Okreni me na drugu stranu, pa da vidiš čudo!**

Jurić se je mnogo mučio i znojio, dok je okrenuo onaj kamen. Pa evo što je našao napisano na drugoj strani:

— **Sad me opet okreni, kako sam i prije bio. Možda će se još naći kakav glupan, s kojim hoću da se našalim.**

Odnekuda odjeknu smijeh. Jurić se okrenu. Bio je susjed Martin, koji se od svega srca smijao, što se Jurić onako nasamario.

——«c»——

Jurić je malo prije bio na pošti. Predao je poštaru pismo, no ovaj reče, da je pismo preteško, da treba još jednu marku. — Kako — u čudu će Jurić. Ta ako prilijepimo još jednu marku, pismo će biti teže nego li je sada...

Teta Luce.

* * *

Da mi je imati jednog krokodila! — rekao je nekom zgodom Jurić.

— A zašto? — upita ga drugi.

— Rad bih vidjeti, je li istina, da krokodili žive tisuću godina.

——«o»——

Zagonetka: Sa «b» mi sestra veli,
Bez «b» niko si ne želi.

Odgonetka zagonetke u 13. broju «Mladog Istranina»: rep — eva — panj.

Vlasnik i odgovorni urednik: Ivan Stari. Tiskara: „Edinost“ u Trstu.

Prilog „Istarske Riječi“ broj 31 Conto corrente con la Posta.

Broj 15. | U Trstu, 2. septembra 1926 | God. V.

Sveti Franjo i ptice

Prije šest godina živio je u gradu Asizi jedan veliki Svetac. Zvao se Franjo. On nije samo propovijedao o dobroti i o milosti, on je i sâm bio neizmjerno dobar i neizmjerno milostiv. On je bio veliki ugodnik Božji, pa je Bog, još dok je Franjo živio, pokazao više puta, kako ga voli. O tome ima mnogo lijepih priča.

Lijepa je ova, što je evo ovdje donosimo:

U srcu je ljeta. Sunce pripiče. Tvrdom i zapuštenom cestom idu tri samostanca. Jedan je sveti Franjo, a jedan od one dvojice otac Andjeo.

I rekao je otac Andjeo:

— Kako li je nesnosna ova vrućina! Da mi je čime ugasiti žedju! Ha! eno brijesta! Eno izvora! Franjo — stanimo malo, stanimo!

— Otpočini! — odgovori mu Svetac. Ja idem medjuto u polje. Gle, koliko se tamo okupilo ptica. Idem, da im navještam dobru, Božiju riječ.

Otac se Andjeo nasmija:

— Pticama hoćeš da propovijedaš! Ne ćeš, brate, učiniti ni tri koraka, i sve će se ptice razbježati.

Svetac se uputi i reče:

— Vidiš, već im se bližam. Bježi li koja?

Otac se Andjeo začudi.

— Što je to? One te slušaju, brate. I slušaju i sve poskakuju... I gle! svaka je od njih prestala pjevati, i svaka je sklopila krila i nagnula k zemlji glavu, da ti se ljepše pokloni.

Zapjevale ptice:

— Mi dolazimo k tebi, Franjo! Dok nam srce u prsima lagano dršće, na tvojim ramenima, na tvojim prema nama pruženim rukama, na tvojoj nagnutoj glavi — hoćemo, Sveče, da otpočinemo mi, nebeske ptice, maleni Božji rod.

Onda mu se ptice jedna za drugom prikažu:

— Ja sam ševa. Odijelo mi je sivo kao u tebe.

— Ja sam vrabac.

— Evo mene slavuja.

— Ja sam sjenica.

— Ja — zeba.

— A ja maleni palčić. Najsitnija ptičica. Hoćeš li i mene primiti? Ja sam ovdje iza lista. Bojao sam se, da ćeš me otpraviti.

Zacvrkutale ptice:

— Molimo te, Franjo, daj nam propovijedaj...

Svetac započe:

— Dobre ptičice, što više ne pjevate, a mene primiste kao prijatelja — recite: niste li vi veoma zahvalne Bogu, vašem gospodaru? On vam daje gusto, pernato ruho, daje vam uzduh, da se možete vinuti u vis, a nekoč vas je primio u Noahovu korablju, samo da vam ne izgine rod. Vi ne sijete i ne žanjete, ali Bog vas blagosivlje, daje vam bistre vode i slasnoga zrnja, daje vam brda, da njima vladate, i drveće, da na njemu gradite gnijezda. I vjetrove tjera i uklanja strijele, koje bi vas pogubiti mogle. Budite harne na tolikoj ljubavi i čuvajte se, ptice, prijateljice moje, nezahvalnosti, teškoga grijeha, što su ga već mnogi počinili ljudi.

Ptice zapjevaše opet:

— Evo nas kod tebe, Franjo! Dok nam srce u prsima lako dršće, na tvojim ramenima, na tvojim prema nama ispruženim rukama, na tvojoj nagnutoj glavi, hoćemo, Sveče, da slavimo tebe, mi, nebeske ptice, maleni Božiji rod...

I reče njima Svetac:

— A sada podjite! Nad dolinama i šumama pjevajte ljubavi pjesmu! Poletite pravcem križa, što mi ga ruka čini nad krilima vašim! Jedne poletite prema Zapadu, druge pak prema Jugu, neke nek idu na Sjever, a posljednje na Istok. Svojim milim i nježnim glasovima hvalite Boga! Hvalite ga glasovima milijim i sladjim nego što su naši! S Bogom, sestrice!

Na to odlete ptice na četiri strane pjevajući:

— Franjo! Franjo! Franjo!

❖❖❖❖

Lav i lisica

Sazove jednom lav sve svoje podanike, da mu kažu, dali u njegovoj spilji smrdi.

Prvi je morao da odgovori vuk. On reče: — Gospodaru, ne samo što u tvojoj spilji ne smrdi, već naprotiv sve lijepo miriše.

Lav se silno naljuti na vuka, što je kazao neistinu i za kazan ga razdere i pojede.

Sad dodje red na medvjeda. On reče: — Gospodaru, ja pak velim, da u tvojoj spilji smrdi. Lav razdere i pojede i njega i to za to, što je kazao istinu.

Posljednja dodje na red lisica. — No, što veliš ti? — upita je lav.

Lisica odgovori:

— Ja, dragi gospodaru, ne mogu ništa da kažem, jer sam prehladjena.

❖❖❖❖

Kako sestra pjeva, kad maloga brata ziblje

Zipko moja — nina nana — Nek se ljulja, nek se njija,
Uspavaj mi Radovana. Nek se krijepi i razvija.

Ljuljaj mi ga, zipko laka, Ljuljaj mi ga, zipko meka.
Moga brata, mog junaka. Dok donese majka mlijeka.

Ljuljaj mi ga jače, jače, Dok donese otac hljeba,
Da se junak ne zaplače. I kraj hljeba još što treba.

Svi će onda sjesti amo —
Da zajedno večeramo.

Po **Čika — Jovi.**

❖❖❖❖

Najveće bogatstvo

Neki mladić žalio se na svoju sudbinu:

— Drugima je Bog poslao bogatstvo, a meni nije ništa dao. Šta će mi i život, kada nemam ni ono, što mi je potrebno?

Ovo je čuo neki mudar starac i reče:

— Zar si ti baš tako siromah, kao što misliš? Da li si dobio od Boga mladost i zdravlje?

— Da, to mi je dao. Sa snagom i zdravljem mogu da se pohvalim.

Tada starac uze mladića za desnu ruku i upita ga:

— Da li bi odsekao ovu za hiljadu dinara?

— Ne, ne bih je odsekao.

— A lijevu?

— Ni lijevu.

— A bi li pristao za deset hiljada da oslijepiš?

— Bože sačuvaj! Ni za koje novce ne bih dao oči.

— Evo vidiš — reče starac — koliko si dobio od Boga dragocjenosti, i ti se još žališ.

Još nešto o majstoru Lisjaku i kuneliću Fliku

Posljednji put vidjeli ste, kako je gospodin čovjek vukao za sobom onaj komad mesa, i kako je otraga kum Flik tjerao muhe, da ne bi na nj polegle.

Dugo ih nije tjerao. Gospodin je čovjek išao naprijed nekako zamišljen, pa nije nijedamput okrenuo glave, da vidi, što ono radi naš lukavi kum Flik. A evo što je taj obješenjak uradio: Oprezno je razvezao konop, izvadio meso, a na njegovo mjesto privezao jedan kamen i pustio gospodina čovjeka, da onaj kamen naprijed vuče.

U to dodje i majstor Lisjak. Brže bolje pograbe meso i odnesu ga u šumu. Majstor reče:

— Ajde, da ga malo okusimo, da vidimo, kakvo je!

Kum Flik privoli i majstor zagrize. Zagrize i Flik, stisne oči, zamljaska, pucne jezikom i reče:

— Ah, da mi je malo svježe vode!

Zaleti se u šikarje i malo se zatim vrati i sav zadovoljan otire sebi usta.

Sad je majstor Lisjak htio, da se napije svježe vode.

— Kume Fliče, kažite mi, gdje je izvor vode?

— Na drugoj strani ceste, na podanku brežuljka, nad dubokim ponorom.

Pogledajte sliku i vidjet ćete, kako majstor Lisjak ide, da traži vode. A znate li, što će medjutim onaj obješenjak Flik da uradi? Utećí će s onim mesom još dublje u šumu i kad dospije u jedno sakriveno mjestance omastit će on sebi brkove, kaošto nije već to dugo učinio.

A majstor Lisjak ostat će, kad se vrati, duga, duga nosa...

Veljko.

Jurić i ćutila

Čovjek ima oči da vidi, uši, da sluša, nos da njuši, jezik, da kuša a prste i cijelo tijelo, da pipa, dali je što tvrdo, hrapavo ili meko.

Prema tome mi imamo pet ćutila: Vid — sluh — njuh — okus i — opip.

Pošto je učitelj dugo govorio o tim ćutilima, rekao je učenicima, neka napišu, čemu nam ta ćutila trebaju. Jurić je to izradio ovako:

V i d : Neki dječak dodje pod stablo, i vidi, kako na njemu visi mnogo lijepih krušaka. Pogleda uokolo i ne vidi nikoga, pa odluči, da će ubrati nekoliko onih krušaka.

N j u h : Pope se na drvo, pomiriše kruške i reče: — Ove kruške mirišu upravo preugodno.

O k u s : I zazubice su mu za njima rasle. Ubere ih nekoliko i zagrize. Joj, kako su slatke! Upravo izvrsne!

S l u h : U to mu pod nogama zalaja pas. U isto vrijeme začuje i nečije korake. Bio to neki čovjek, koji je vikao: — Aha! sad si u mojim rukama, tatiću jedan!

O p i p : Ono je bio vrtlar. Dječak se brzo spusti niza stablo, pokuša da će utećí, ali ga vrtlar stiže i dobro ga ispraši.

Dobro srce

Jedna je žena bila vrlo bolesna. Htjela je da ide do liječnika, ali nije imala nego samo jednu liru. Najzada se ipak riješi i podje k liječniku. Liječnik je pregleda i propiše joj lijek, a ona sa strahom spusti na stô onu liru. Već se spremala da ode, kad li je liječnik zovne svojim tvrdim i oporim glasom:

— Gospodjo!...

Nesretnica se okrene. Bila je teškom mukom prištedila onu liru, a evo, sad će liječnik zacijelo zatražiti štogod više.

— Što to znači? — oštro će liječnik. Dali ste mi stotinu lira, i ne ćete da počekate, da vam ostatak vratim.

I ne čekajući odgovora dobri liječnik — naš čovjek — turi joj u ruku osamdeset lira. Ona je htjela, da nešto kaže, ali joj liječnik ne da do riječi, već je otpravi i zalupi za njom vrata.

Ko brzo sudi, brzo se i kaje.

Zlo dobra donijeti ne će.

Oholica paun

U dvorištu pred lijepom gospodskom kućom šepire se koke, jordami se pijevac, a pauni se paun. U to dvorištem prodjoše sluge i nose veliko zrcalo u kuću. Začas ga ostave u dvorištu. Paun se našao u taj par ispred zrcala, pa zaviri u veliku staklenu ploču. Kad opazi u ploči drugog pauna gdje se pauni kao i on, otrese se na neznanog deliju:

— Alaj, kakav si. Pravi naduvenko! Misliš, da ti nema para na svijetu. Pogledajte ga koke: glupan i oholica!

Vrabac, koji se nahodio u dvorištu, da čvrkne štogod, a koji je prošao sedam sela i krajina, pa je znao, što je to zrcalo, nasmije se i reče paunu:

— Vidiš, paune pauniću, onaj naduvenko, glupan i oholica: to je tvoja slika i prilika u zrcalu. **Barba Rike.**

❖❖❖❖

Mali učitelj

Hvala Bogu! Naš Perić već čita dobro hrvatski. Hvala Bogu! Jest, Perić čita hrvatski, ali eto nevolje: Ne razumije svaku. Juče se je potužio malome Učitelju:

— Ja ne znam, kako je to? Kad čitam u «Istarskoj Riječi» Franinu i Jurinu — razumijem sve. To što oni govore, ide mi lako u glavu, ali ono drugo — ne. Zašto to?

Mali Učitelj odgovori:

— Franina i Jurina govore onako, kaošto se govori u nekoliko naših sela. A ono drugo u «Istarskoj Riječi» i u «Mladom Istraninu» napisano je onako, kako govori nekoliko milijuna naših ljudi. Mi ovuda govorimo: **facol, jaketa, karoca, šterna, karta, pipa, bareta, kunfin,** a to nisu naše riječi, nego tudje. I ko takove tudje riječi miješa u svoj govor, ne govori i ne piše čisto, a ko ne piše čisto, ne valja mu posao. Ni Talijani ne pišu knjige onako, kaošto govore Rovinjezi ili Vodnjanci, već ih pišu onako, kako se govori u jednom kraju Italije: oko Firenze. Tako se i hrvatske knjige ne pišu onako, kaošto se govori u Buzetu ili na Cresu, već onako, kaošto se naš jezik govori u nekim krajevima Bosne, Hercegovine i Dalmacije. Ono je naš najljepši i najčišći jezik. Njime danas govore i pišu svi Jugosloveni. Tamo se na priliku ne kaže: **Ča ćeš ili — ča te oni?** — već — **što ćeš?** ili pak — **što će oni?** Tamo se ne kaže kao kod nas: — **ja sam rekal, ti si molil, on je pisal** — nego se kaže — **ja sam rekao, ti si molio, on je pisao.**

Perić: Je li dobro ovako: **ja sam kupio jednu kuću?**

Mali Učitelj: Posve dobro! Kako si ti sada govorio, govore i oni u Hrvatskoj i u Bosni i u Srbiji.

Perić: A ovo? — **Ivan je danas bio na brege?**

Mali Učitelj: Tu si malo pogriješio. Ne kaže se — **na brege,** već — **na brijegu.** Kaži sada, kako treba reći!

Perić: Ivan je danas bio na brijegu.

Mali Učitelj: Tako je. Kako vidiš — nema tu mnogo razlike.

Perić: Što je to — razlika?

Mali Učitelj: Ono, što se italijanski kaže — diferenza. A sad pazi, Periću! Ja ću govoriti onako, kako mi ovuda govorimo, a ti ćeš onda to izreći onako, kako treba. Da vidimo!

— Ča si to našal?

Perić: **Što si to našao?**

Mali Učitelj: **Ja sam ga zval, a on me ni poznal.**

Perić: **Ja sam ga zvao, a on me nije poznao.**

Mali Učitelj: **Kade si bil?**

Perić: **Kade si bio?**

Mali Učitelj: Mjesto — **kade** — reci lijepo — gdje. Pazi: Sad mi odgovori čisto hrvatski na ova pitanja: — Gdje si to čuo?

Perić: Ja sam to čuo na ceste.

Mali Učitelj: Ne kaže se — **na ceste** nego — **na cesti.** S kime si govorio na cesti?

Perić: Ja sam govorio na cesti s našim susjedom.

Mali Učitelj: Što si mu najprije rekao?

Perić: Najprije sam ga lijepo pozdravio:

Mali Učitelj: Kako si ga pozdravio?

Perić: Rekao sam mu: **dobar dan!**

Mali Učitelj: A kako bi ga ti pozdravio u jutro?

Perić: Rekao bih mu: **dobro jutro!**

Mali Učitelj: A u veče?

Perić: U veče bih mu rekao: **dobar veče!**

Mali Učitelj: A što bi mu ti kazao, da ga vidiš, kad ide spavati?

Perić: Da ga vidim, da ide spavati, rekao bih mu: **Laka noć!**

Mali Učitelj: No evo, Periću! Već mi govoriš, kaao da si se rodio usrijed bijela Sarajeva. Samo naprijed tako, pa da vidiš čuda! **Barba Šime.**

❖❖❖❖

Žaba i miš

Jedan miš htio je da predje na drugu stranu nekog širokog i razlivenog potoka, ali kako nije umio plivati, to zamoli žabu za savjet i pomoć.

— Pa to je laka stvar, moj lijepi mišiću — reče prepredena žaba — priveži ti samo svoju prednju nožicu za moj stražnji krak, a ja ću zaplivati i tako te prevesti preko vode.

Dobričina miš posluša, ali kada udjoše u vodu žaba se zagnjuri i htjede miša da utopi. Dok se jadni mišić otimao i grcao, doleti odnekuda čaplja, dočepa miša, ali s njime povuče na površinu i žabu, te ih obadvoje slasno proguta.

Iz moje torbice

— Što mi znaš, Juriću, reći o Evropi? Nabroji mi njezine gradove!

Jurić šuti.

— Zašto ne govoriš? Zar možda ne znaš lekcije?

— Gospodine učitelju, nisam htio da se mučim badava. Moj tata govorio je sinoć stricu, da će Evropu brzo odnijeti vrag.

——«o»——

U školi. Učitelj će reći učenicima svojim:

— Protumačite s kakvim zgodnim primjerom poslovicu: — **Da nema sirota, ne bi ni sunce sjalo!»**

Jurić je to napisao ovako:

«Bio je jedan dječak i dobio od majke dvadeset centezima. I rekla mu je majka: — Ovdje ti je dvadeset centezima, a sada podji i porazdijeli ih medju siromahe.

I onaj dječak je rekao: — Hoću, mamice!

I onda je dječak izišao na ulicu i tu vidi jednog siromaha, koji je molio milostinju. Dječak turi ruku u džep, da će onome siromahu dati dvadeset centezifma, ali se sjeti poslovice i ne dade mu ništa.

I rekao je onaj dječak:

— Da ja dadem onome siromahu ovih dvadeset centezima, on ne bi više bio siromah, a da nema siromaha, ne bi više ni sunce sjalo. A da sunce ne sije, bila bi zima.

Zato ću ja radije kupiti slatkiša...»

——«o»——

Neki čovjek stao pred Jurićevom kućom. — Što radite ovdje? — upita ga Jurić. — Čekam tvoga oca — imam nešto da govorim s njime.

— Ne koristi vam čekati, moj se otac ne će danas povratiti, — reče Jurić. — A zašto ne? — upita onaj čovjek. — Pa zato, što uopće nije ni izišao, odgovori pametni Jurić.

——«o»——

Dodje Jurić kući plačući:

— Što ti je? — upita ga mati.

— Neko mi je ukrao rubac — zaplaka još jače Jurić.

— Je li ti rubac bio u džepu?

— Pa bio je-e-e-e...

— No zar nisi očutio, da ti neko kopa rukom u džepu?

— Očutio sam, ali sam mislio, da je ono bila moja ruka-a-a, deraše se još svedjer naš umni Jurić. **Teta Luce.**

——«o»——

Zagonetka: Sa «n» u čovjeka,
Sa «k» ptica neka.

Odgonetka zagonetke u 14. broju «Mladog Istranina»: brat — rat.

Vlasnik i odgovorni urednik: Ivan Stari. Tiskara: „Edinost“ u Trstu.

Broj 16. | U Trstu, 23. septembra 1926 | God. V.

Sveti Juraj

Roditelji Svetoga Jurja živjeli su u zemlji Grčkoj. Bio je jedinac. Otac mu je rano umro. Bio je Juraj vrlo poslušan, a u školi učio se dobro i lijepo se je vladao (ponašao).

Kad postade mladić, ode u vojsku. I tu je slušao starije i za kratko vrijeme postao najbolji vojnik. I car ga je mnogo volio i učinio ga vojvodom.

U ono vrijeme mnogi su se ljudi klanjali krivim bogovima. Bili su neznabošci ili pogani. I car, kod koga je služio Sveti Juraj, bio je neznabožac i mrzio je sve ljude, koji su bili kršćani.

A Juraj je već onda bio kršćanin, pa kad jednom car naredi svojim vojnicima, da hvataju kršćane i da ih ubijaju, Juraj ostavi službu, jer nije htio da hvata i ubija kršćane. I više je učinio Juraj: on je otvoreno, pred ljudima govorio protiv cara i protiv svih onih, koji su mučili kršćane.

Kada to car čuje, zapovjedi, da ga uhvate i da ga muče, dok god ne obeća, da ne će biti više kršćanin.

I Jurja su mučili raznim mukama. Najposlije, kad su mu dodijale muke, reče vojnicima:

— Pustite me, bit ću neznabožac i poklonit ću se vašim bogovima.

Oni se tome vrlo obraduju i odvedu ga u polje, gdje su bili njihovi bogovi. Izišao je i car i carica i mnogi ljudi, da vide, kako će se Juraj poklonit onim bogovima od kamena. Ali Juraj, kad stupi pred one bogove, uze štit i sve ih polupa i polomi.

Kada to vidje car, zapovjedi, da Jurja odmah ubiju. Vojnici poslušaše zapovijed i odsjeku Juriu glavu.

Dan, u koji je pogubljen sveti Juraj, slavimo. Taj se dan zove Jurjevdan. Jurjevdan slavimo 23. aprila.

Za svetoga se Jurja priča, da je kopljem ubio nekoga strašnoga zmaja, koji je gutao ljude. Zato se i sveti Juraj i slika kao junak na konju, kako kopljem ubija ljutoga zmaja. A stara naša pjesma pjeva:

Jurjev danak
Junački sastanak.

❖❖❖❖

Molitva

Bog je dao svima ljudima da rade jedan posao: da vole jedan drugoga. Taj se posao mora učiti, kao i svaki drugi. A da bismo mogli učiti taj posao,treba

prvo: ne dopuštati sebi čak ni da mislimo ružno ni o kom;
drugo: ne govoriti ružno ni o kom; i
treće: ne činiti nikome ono, što sebi ne želimo.

Ko to nauči, taj će voljeti sve ljude, ma kakvi da su, i upoznat će najveću radost na svijetu: — radost ljubavi.

Ja ću dakle svom snagom to učiti. Lav Tolstoj.

❖❖❖❖

Mačica i pletiće igle

Bila neka uboga ženica i jednog dana otišla u šumu po drva. Kad se je vraćala, naišla je putem na nekakvu jadnu, bolesnu mačicu, koja je pod niskim grmom žalosno mijaukala. Ženici se ona životinjica ražali, te je ponese sa sobom kući.

Kad dodje kući, položi je na nekakvu staru haljinu i dade joj piti mlijeka. Mačici je bilo baš meko i toplo.

Malo iza toga mačica ozdravi. Nekoga dne ode i više se ne vrati.

Nekoliko nedjelja zatim ode ženica opet u šumu. Kad se vrati kući, gle čuda! Na onom mjestu, gdje je prije ležala mačka, sad je sjedjela jedna prelijepa gospodja. Gospodja joj učini znak prstom, da pristupi bliže. I vrže joj u krilo pet pletićih igala. Ženica nije znala, bi li joj za takav malen dar zahvalila ili ne. Ipak uze igle i položi ih na stô.

Kad sjutradan ustane, ima šta i vidjeti. Na stolu ležale su čisto nove čarape. Uveče položi opet one igle na stô, i sjutradan dobi opet nove čarape. Tako bijaše svaki dan: i igle su naplele toliko čarapa, da ih je ženica prodavala i od novaca, što ih je za njih primala lijepo je i dobro živjela.

Poslije njezine smrti pohlepni su ljudi posvuda tražili one čudotvorne igle, ali ih nigdje nisu našli.

Prvi polet

U gnijezdu je bilo
Puno malih ptica,
Ali su im bila
Još slabašna krilca.

Gledali ga drugi,
Kako leti blizu, —
Gledali su, ali
Zavidjeli nisu.

Tihi vjetrić dunu,
Zaljulja se drvo, —
Jedno ptiče malo
Izletjelo prvo.

Jer im rekla majka:
«Za dva za tri dana
I vaša će krila
Biti ojačana.»

Čika Jova.

❖❖❖❖

Umjerenost

Nekom arapskom knezu pošlje perzijski car jednog učenog i iskusnog ljekara, da se tamošnjem narodu nadje u pomoći, ako je kad zatrebaju. Ljekar dodje i tu probavi neko vrijeme, ali on naposljetku vidi, da njega i njegove pomoći niko ne traži i ne treba. Zato ode knezu i požali se, da ga do sada ni jednom bolesniku nisu pozvali.

«Vjerujem, vjerujem,» — reče mu knez — «jer moji ljudi ne jedu nikada, ako nisu gladni, a jelo i piće uvijek ostavljaju prije nego što se najedu, — oni su umjereni u svemu.»

«Onda sam ja u ovoj zemlji sasvim suvišan.» — prihvati ljekar i otputova još sjutradan u svoju otadžbinu.

❖❖❖❖

Pametan seljak

Na trgu u jednoj varoši ležaše grdan veliki kamen. Taj kamen zauzimaše mnogo mjesta i smetao je i kolima i pješacima.

Dozvaše inžinjere i zapitaše ih kako da uklone taj kamen i šta će koštati.

Jedan inženjer reče da kamen treba razdrobiti na komade dinamitom, pa ga poslije komad po komad odnijeti, i da će to koštati 800 lira. Drugi reče, da pod kamen treba dovesti veliku polugu i valjak, pa pomoću njih odnijeti kamen, i da će to koštati 6000 lira.

A jedan seljak reče: «A ja ću skloniti taj kamen i uzet ću vam za to 100 lira.

Zapitaše ga, kako će to učiniti, a on reče: — Ja ću iskopati odmah do kamena veliku rupu, zemlju ću iz rupe razbacati po trgu, svalit ću kamen u jamu, pa ću posle sve zaravnati zemljom.

Seljak tako i učini, i dadoše mu 100 lira, a osim toga još 100 lira i za to, što se tako pametno dosjetio.

Kum Flik i Jurićeve lutke

Jurić je imao jedno malo kazalište. Bilo je vrlo maleno, pa u njemu nisu mogli stajati ljudi. Mjesto ljudi micale su se u njemu lutke ili kako biste rekli: **pupice.**

I Jurić kao Jurić — jednoga se dana naljuti te pobaca napolje sve one lutke.

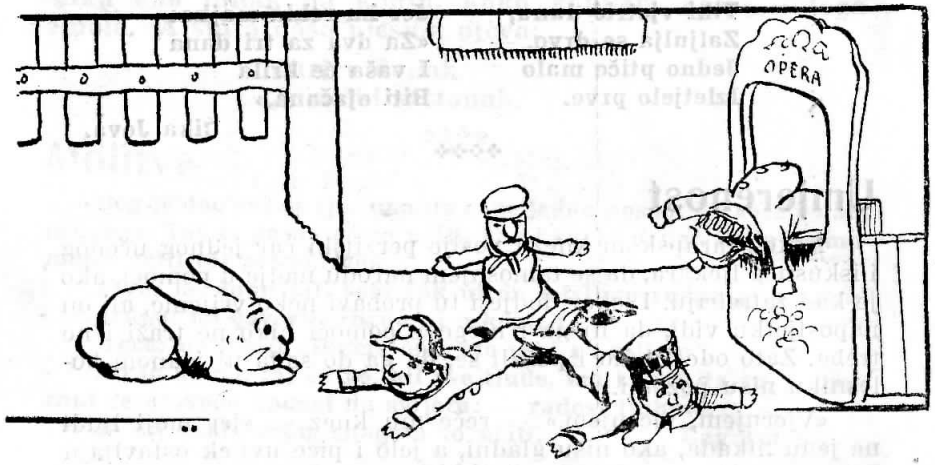

Tako su one lutke ležale neko vrijeme na zemlji. Nego iznenada pojavi se odnekuda naš kum Flik. Gleda kum Flik one lutke i gleda pa reče:

— Gle, gle — i oružnik je medju njima!

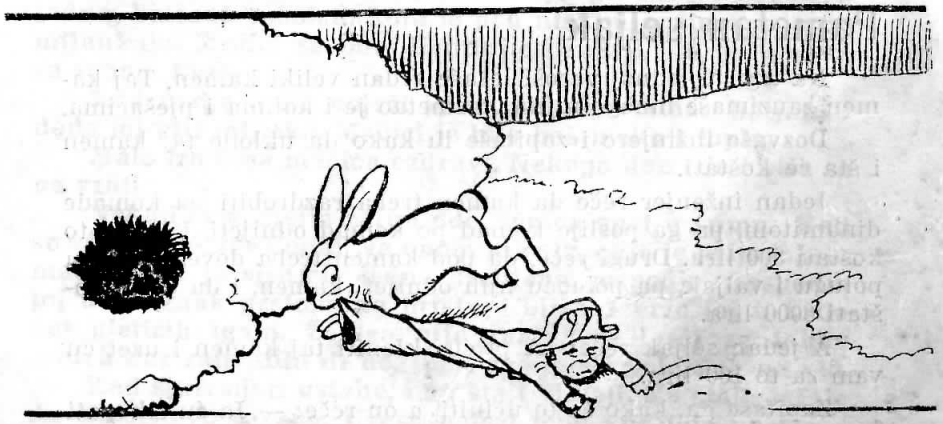

I zaista pogledajte prvu sliku i vidjet ćete, kako medju onim lutkama, što leže na zemlji, ima i jedan oružnik.

Što će sada naš kum? Nešto mu je čudno palo u pamet, te on ni pet ni šest! — već našega stražara medju zube — i frk!

s njime u svoju rupu. Pogledajte drugu sliku i vidjet ćete, kako ga Flik vuče za nogu.

Toga istoga dana uhvatio je Jurić u šumi jednu malu, živu lasicu. I gle, upravo uto, čuje on lugarev glas. Jurić se preplaši, jer je znao, da je u onoj šumi zabranjeno loviti. Što će? Što ne

će? Okreni se ovamo, okreni se onamo — najzada opazi onu Flikovu rupu, pa će:

— Zatvorit ću lasicu u rupu, dok se lugar udalji. Pobrza, što je življe mogao i — — no pogledajte četvrtu sliku i vidjet ćete, što se dogodilo.

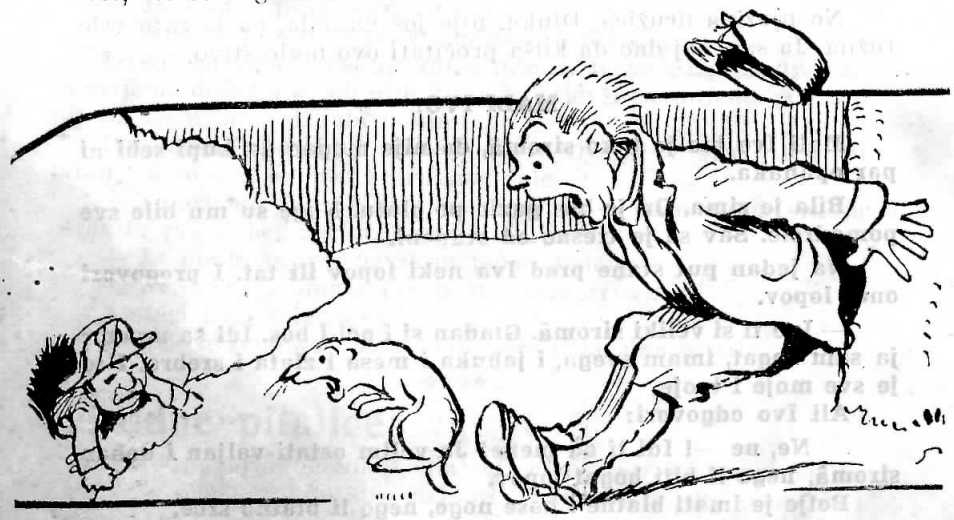

A što se to dogodilo? Kazat ću vam: Kum Flik, mali, nestašni ugursuz, čim je čuo, da mu se bliža Jurić, potisnuo je šapicama stražara, da ga Jurić vidi, pa da se preplaši.

I zaista — Juriću je na onaj pogled ispala kapa s glave, kosa mu se naježila, i prije nego što je mogao da se razabere — lasica mu ispade iz ruku i Jurić je više nije vidio.

I ostade s — nosom.

❖❖❖❖

Mali učitelj

Mala ljubica navršila prvi razred i već umije čitati talijanski.

Danas mi se je pohvalila, da umije čitati i hrvatski. Pitao sam je, ko ju je naučio. Ona mi odgovori: Mali Učitelj.

— A u koliko si vremena naučila čitati hrvatski?

— U tri dana — odgovori mi ona.

Prvi sam dan naučila, da se hrvatski **c** čita uvijek kao **c. Cer, cic, otac, oca, ocu, ocem, oci, Marica, Milica, Ljubica.** Drugi sam dan naučila kako se čitaju slova: **č, š, ž** i **ć. Jurić, Milić, čast, ručati, čudo, čovjek, mač, mača, maču.** Pa: **ruža, čaša, šalata, šara, koš, koša, košu. Raša, Raši, Rašu, žaba, žukva, Učka, puška, živo, žir, žena.** Treći dan kazao mi je mali učitelj, da se hrvatski **h** čita, a ne ispušta se kao u talijanskim knjigama. I tako ja umijem da čitam i ove riječi: **kruh, gluh, uho, muha, suhe, njihovi.** A naučila sam i da se **s** čita uvijek kao **s**, a ne kao talijanski kadgod **s**, a kadgod **z. Soliti, ostati, postati, nasititi.**

Eto tako je mala Ljubica naučila u tri dana, da čita hrvatski.

No njezina družica, Dinka, nije još naučila, pa je zato vrlo tužna. Ja sam joj dao da kuša pročitati ovo malo štivo.

MALI IVO.

Mali Ivo bio je tako siromâ, da nije mogao da kupi sebi ni par opanaka.

Bila je zima. On je bos gazio po blatu. Noge su mu bile sve pomodrele. Sav se je tresao od studeni.

Na jedan put stane pred Iva neki lopov ili tat. I progovori onaj lopov.

— Ivo ti si veliki siromâ. Gladan si i gol i bos. Idi sa mnom: ja sam bogat, imam svega, i jabuka i mesa i zlata i srebra. I to je sve moje i tvoje.

Ali Ivo odgovori:

Ne, ne —! Idi ti od mene! Ja volim ostati valjan i dobar siromâ, nego li biti bogat lopov.

Bolje je imati blatne i bose noge, nego li blatno srce.

Dinka je ovo malo štivo pročitala bez ikakve muke i bila je neizmjerno vesela. Neka to pokušaju i druga djeca!

Barba Šime.

Oče naš

Kad je jedan kralj otpuštao svoga učitelja, zamoli ga u zadnji čas, da mu dâ svoj posljednji savjet, po kome bi se vladao.

Odgovori mu učitelj:

— Kadgod se rasrdiš, nemoj ništa ni činiti ni zapovijedati, dok ne izmoliš «Oče naš».

— Lijepo, ali dok ga ja izmolim, mene će proći srditost, reče kralj.

— Pa ja to i hoću, odgovori učitelj.

Kralj je vidio, da je ovo pametan savjet, pa se po njemu i upravljao.

❖❖❖❖

Lisica i lisičići

Stari lisac dozva svoja dva sina, dva lisičića, i otpravi ih u lov na kokoši. Lisičići su vrebali pred kokošinjakom jednoga seljaka i očekivali ne će li se uskoro pojaviti koja koka. Nisu dugo vrebali: šarnorepi pijetao, šepureći se, iskoči na prag i podje prema dvorištu. U tome času oba lisičića priskočiše kokotu: jedan ga pograbi zubima za šiju, a drugi za rep i žurno izmakoše u jaguru.

Kad tamo stigoše izrodi se medju njima svadja: ko je od njih pijetla ulovio.

— Ja sam u pravu, veli jedan.

— Nisi ti, ja sam u pravu, odgovara drugi...

Izrodi se velika svadja: kome pijetao treba da pripadne. Za to vrijeme došulja se do njih kuna i vidjevši zavadjene, pograbi pijetla i s njim se izgubi u šumi.

Pokunjenih nosova i oborene glave vratiše se oba lišičića u jamu, da se ocu jedan na drugoga žale.

— Tako vam i treba, veli im stari lisac. Vaša glupa svadja ostavila vas je bez ručka. Koristio se treći.

— Ja imam pravo, uzviknu jedan lisičić.

— Ne, nego ja imam pravo, uzviknu drugi.

A stari lisac odgovara:

— Nije glavno ko ima pravo, nego li ko ima pijetla.

❖❖❖❖

Narodne pitalice

Pitao magarac učenika: «Pa šta ćeš postati, kad neprestano učiš?» — «Ne znâm šta ću biti, samo znam, da ne ću biti magarac.»

Pitali momci i djevojke seoskoga kneza: «Šta je najskuplje na ovom svijetu?» — «Obraz, tko ga znade cijeniti.»

Pitali lupeža: «Gdje si naučio krasti?» — «Ondje, gdje sam naučio i lagati.»

Iz moje torbice

— Što se ljutiš, Juriću?

— Ljutim se na one ljude tamo. Malo prije neko pao i lupio nosom o zemlju, i oni se stali svi smijati. Samo ja se nisam smijao.

— A zašto ne?

— Zato što sam ja bio onaj, koji je pao...

Majka je kazivala Juriću, kako se zovu pojedini prsti na ruci.

— Evo, ovaj krupni zove se **palac,** ovaj do njega — **kažiprst,** pa **srednji** i **prstenik** i **mali.**

Jurić malo razmisli pa upita:

— A kako se zove onaj prst, što se meće u nos?

U školi. Učitelj:

— Ti znaš, Juriću, da je naša zemlja okrugla!

Jurić: Znam, gospodine učitelju.

Učitelj: A kako si to doznao?

Jurić: Pa vi ste mi to rekli.

Učitelj: A kako sam pak ja doznao to?

Jurić:: Pa bit će da je i vama to neko kazao.

Otac: Da znaš, Juriću, koliko me novaca stoje tvoje nauke!

— Koliko?

— Vrlo mnogo.

— E, ako je tako, reče Jurić, ja ću od sada nastojati da učim još manje.

— A zašto?

— Da te ove moje nauke stoje manje.

Jelica: Čuješ, Juriću, jesi li pitao mamicu, da ti dopusti da pojedeš tu jabuku?

Jurić: Jesam.

Jelica: Pa što ti je rekla?

Jurić: Rekla mi je, neka je ne pojedem. **Teta Luce.**

* * *

Zagonetka:

Sa «p» ga ima svaka ruka,
sa «k» je spas od vječnih muka.

Odgonetka zagonetke u 15. br. Ml. Istranina: nos — kos.

Vlasnik i odgovorni urednik: Ivan Stari. Tiskara: „Edinost“ u Trstu.

Broj 17. | U Trstu, 7. oktobra 1926 | God. V.

Mile su nas tice ostavile

Odletjele su naše mile tice, otišle su naše krasne i vjerne prijateljice. I već su umukle gore i doline, šume i livade, gajevi i luzi. Ni po danu ni po noći ne će nas više sladiti njihova slatka i skladna pjesma.

I tako će potrajati, dok bude trajala i zima. Da nema vrabaca, kosova, po koja strnadica, ševa i vrana — sve bi uokolo bilo pusto.

A kud su otišle ostale tice? Odletjele su u toplije krajeve. S njima je otišla i ona lastavica mala, što je prošlog proljeća na krovu vaše kuće savila gnijezdo svoje. Ljetos je ona meni pričala, kako je ono bilo lani u jeseni. Evo što mi je pričala lastica mala:

— Jednog dana dunuo s planine vjetar i kazao mi: Bježi! No ja sam htjela ostati tu, jer mi je milo i ugodno gnijezdo, u kome sam se rodila. Ali je vjetar dolazio svakoga dana sve žešći i oštriji, i opominjao me, da bježim. I u meni je nešto govorilo, neka bježim — i eto: posluhnula sam. Nekoga žalosnoga dana oprostila sam se sa svojim rodjenim gnijezdom i odletjela visoko, visoko, daleko, daleko, i stigla u tudju zemlju, u stari i topli Egipat.

Toplo mi je bilo tamo, na obalama velike egipatske rijeke Nila. Od paome do paome, od datulje do datulje letjela sam po cijele bogovetne dane. Nema u onoj zemlji ledenih vjetrova, nema ni snijega — kud pogledaš sve samo cvijeće, sve sama

sjajna i bujna zelen. Divna je ona zemlja, u njoj ima sva sila kukaca, a voće je tako slatko, da sladjeg nema nigdje na svijetu.

No došao dan, kad sam se ne znam ni sama kako, sjetila svoga gnijezda u ovom kraju. I silno sam ga se zaželjela. Da mi ga je opet vidjeti! Da mi je opet pozdraviti daleki kraj, u kome sam se rodila! I neki tajni glas, visoko u zraku šapnuo mi je onoga dne:

— Lastice mala! Tvome se je rodjenom kraju vratilo proljeće! Vrati se, lastice, onamo i ti, vrati se!

I ja sam poslušala onaj glas. Visoko sam se zaletjela uvis i poletjela ovamo, k sjeveru milom. Za mnom išle su i druge tice, a medju njima i slavuj, pa kad smo ugledali rodjena gnijezda svoja, onda smo sve u zboru zapjevale ovu pjesmu:

— Nema na svijetu dragocijenije, ljepše i milije zemlje, negoli je ona, koja nas rodi! Ljubimo djeco, ovaj naš mili i lijepi zavičaj!

B. Š.

❖❖❖❖

Ponos

Pred gospodskim dvorcem stali prosjaci: sirota žena i otrcano čedo. Zazvoniše. Vlasnik dvorca otvori vrata, pa se prodere na jadnicu:

— Tornjaj se s tim nesrećnikom! Hajde na rad!

— Slaba sam, gospodine, molila sam radnje... odbiše me. Udijelite, Bog vam platio!

— Tornjaj se! zaviče gospodin kao bijesan i udari ženu...

Nekoliko dana poslije sreo je isti gospodin ono siromašno čedo samo, naslonjeno o ćošku velike palače. Sjetio se onoga dana, pa se zasramio i valjda, da popravi svoje bahato postupanje, pridje dječaku, pa mu htjede udijeliti nekoliko novčića. Dječak ga pogleda prezirno i reče:

— Ne ću iz vaše ruke.

Neki gospodin, koji se ondje desio, upita mališa:

— Zašto ne ćeš iz njegove ruke, a gladan si?

— Ne ću dara iz ruke, koja se digla protiv moje rodjene majke, odvrati otrcano čedo.

R. Katalinić Jeretov.

❖❖❖❖

Mudre riječi starih filozofa

U jednom društvu, gdje je bio i Sokrat, zapodjene se pitanje: ko se može nazvati bogatim? — Na to su jedni odgovarali ovako, a drugi onako. Napokon zapitaše i Sokrata. Evo šta je od odgovorio: «Bogat je onaj, kome ne treba više nego što ima, — dakle onaj, ko je zadovoljan.»

* * *

Slavni grčki mudrac Platon cijeloga svoga života klonio se od laskavaca, jer je užasno mrzio laskanje. Mnogi, koji su se s njime upoznali, želeći da se s njime sprijatelje, pitali su ga, čime mu mogu najveću ljubav i uslugu ukazati. On je svakom odgovorio: «Najveću ljubav i uslugu učinit ćeš mi, ako me opomeneš kad vidiš da griješim.»

❖❖❖❖

Još jedna priča o malome Drvenku

Mali Drvenko i naš Jurić bili su dobri prijatelji. Jednoga dana izidje Drvenko da potraži Jurića i nadje ga, gdje se sakrio iza zida.

— Šta radiš tu? — upita ga Drvenko i približi mu se.

— Čekam ponoć, da mogu otputovati nekamo daleko, daleko, daleko...

— A kamo? — upita Drvenko.

— U jednu zemlju, koja je najljepša na svijetu — pravi zemaljski raj, a zove se «Zemlja igračaka». Pa dodji i ti sa mnom, nagovarao ga Jurić.

— Ja? Nikako — odgovori Drvenko.

A Jurić njemu: — Ne dodješ li, kajat ćeš se! Promisli: u onoj blaženoj zemlji nema škole ni učitelja ni knjiga ni zadaća. Ondje se nikada ne uči. Ondje je svaki dan četvrtak i jedna nedjelja, to će reći, da si tamo uvijek slobodan. Od jutra do mraka ne činiš drugo, nego se igraš i zabavljaš. Ima nas preko stotine djece, koja idemo u «Zemlju igračaka». Hoćeš li i ti s nama?

Drvenko malo razmisli, pa kad ga je Jurić opet počeo da uvjerava, kako se u onoj blaženoj zemlji ne treba nikada učiti, privoli i krene s Jurićem onamo. Kad stigoše, Jurić nije mogao

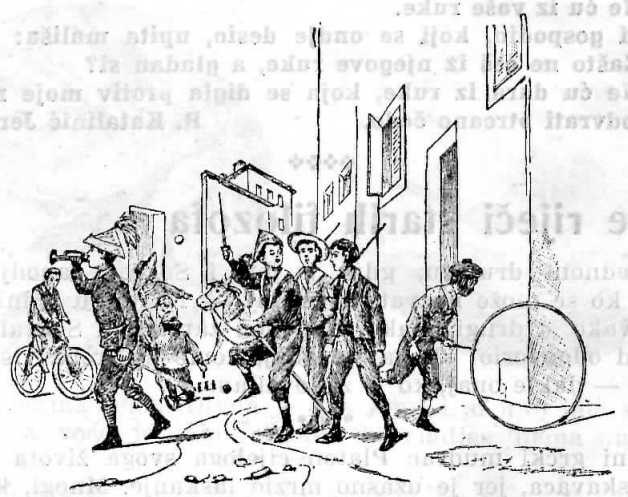

da se dosta načudi. Zaista divna zemlja! Nigdje ne možeš naći slične. U njoj živu sve sama djeca, najstarijima ima 14 a najmladjima tek osam godina. Kuda pogledaš, ne vidiš no sve same rpe dječaka: nekoga s loptom, nekoga s dvokolicama, nekoga na drvenom konju i tako dalje. Ovdje se igraju slijepoga miša, ondje trče jedni za drugima, neko pjeva, neko skače, neko ide četveronošce i sve tako. Bilo ih je, koji su tjerali obruč, trubili u trubljicu... Jedni se smijali, drugi urlikali, treći dozivali, pljeskali rukama, žviždali, oponašali razne životinjske glasove, a ma, brate, buka i halabuka, da ti prsne glava.

Ko sretniji i zadovoljniji od Jurića i Drvenka? U zabavama i neprestanim šalama i lakrdijama prolazili im dani i mjeseci kao vjetar. Prolazilo vrijeme, a da Drvenko nije vidio ni knjige ni škole.

Nego kad se Drvenko jednog jutra probudi, počesa se po glavi i poćuti... da su mu uši narasle za čitav jedan pedalj.

Pogleda se u ogledalo i vidje, što ne bi nikada dio htio vidjeti. Vidio je naime glavu svoju ukrašenu dvjema magarećim ušima. Što će sada jadan Drvenko? Stane plakati, kriještati, udarati glavom o zid. I gle jada! što je većma bijesnio, to su mu uši sve više i više rasle, rasle i rasle.

I njemu se prečini, da čuje glas, koji mu govori:

— Pisano je, da će sva djeca, koja bježe od knjige i učitelja, a lete samo za zabavom i igrama, prije ili kasnije postati magarci.

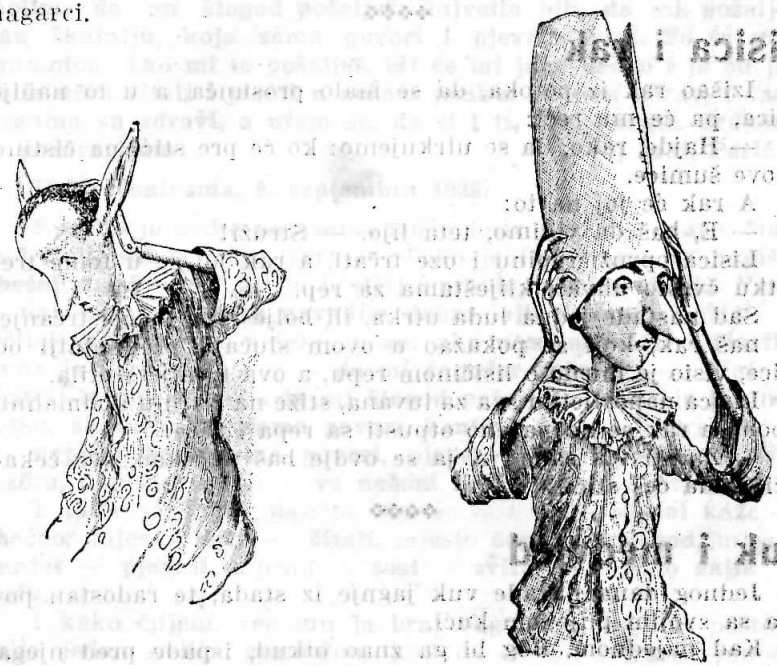

— Svemu je kriv Jurić — uzdisaše nevoljni Drvenko. Hoću da ga potražim i da mu ih nadrobim svakojakih.

Htio je izići, ali se na vratima sjeti, da ima magareće uši. Bilo ga je stid stupiti medju ljude, pa je na glavu natakao nekakvu platnenu kapu. Navukao ju je preko ušiju, da ih sakrije. Onda izidje, da potraži Jurića. Našao ga je u njegovu stanu. Kako li se začudi Drvenko, kad opazi, da ima i Jurić na glavi onakvu visoku, platnenu kapu, navučenu do samoga nosa.

Kad skinuše kape, prasnuše obojica u smijeh i počeše jedan drugome, da se rugaju. Savijali se od smijeha i činilo se, kao da će puknuti. Kad najednom Jurić utihne, promijeni boju, zatetura i reče prijatelju:

— U pomoć, Drvenko, u pomoć!
— Što ti je?
— Joj! Ne mogu se više držati na nogama!
— Ni ja — vikne Drvenko njišući se i plačući.

Dok tako govorahu, saviše se i padoše na tle — na ruke i na noge: četveronoške. I odmah oćutiše, kako im se produljila glava i izrastao rep. Htjeli su da zaplaču, a to se umjesto plača čulo samo: i-a! i-a! i-a!

Drvenko i Jurić postadoše pravi pravcati magarci.

Veljko.

❖❖❖❖

Lisica i rak

Izišao rak iz potoka, da se malo prosunča, a u to naidje lisica, pa će mu reći:

— Hajde, rako, da se utrkujemo: ko će pre stići na čistinu iz ove šumice.

A rak će joj na to:

— E, baš da vidimo, teta lijo. — Struži!

Lisica opruži repinu i uze trčati, a rak joj se u tome trenutku čvrsto uhvati kliještama za rep.

Sad nastade jedna luda utrka, ili bolje reći, lisičje trčanje, jer naš rak, koji se pokazao u ovom slučaju prepredniji od lisice, visio je mirno o lisičinom repu, a ova to nije slutila.

Lisica naposljetku sva zaduvana, stiže na čistinu i odmahnu repom, a rak se neopaženo otpusti sa repa i reče:

— Zar ti tek sada? A ja se ovdje baš načekao, sve čekajući, kada ćeš stići.

❖❖❖❖

Vuk i medvjed

Jednog dana ukrade vuk jagnje iz stada, te radostan potrča sa svojim plijenom kući.

Kad najednom, Bog bi ga znao otkud, ispade pred njega medvjed. I ote medvjed vuku jagnješće.

Vuk se nadje uvrijedjen, — i ode u stranu i zakuka poluglasno:

«Sramota je da jači vrijedja slabijega!»

❖❖❖❖

Starac i jabuke

Sadio starac jabuke. Neko mu reče:

— A što će tebi te jabuke? — Na njihov plod treba mnogo čekati, i ti ne ćeš sa njih pojesti nijedne jabuke.

A starac reče:

— Ako ne pojedem ja, pojest će drugi, pa će mi reći: hvala!

Pa nastavi dalje presadjivati jabuke.

Mali učitelj

Mali Perić ima brata u Americi. Htio bi, da mu napiše list, ali se boji, da ne bi umio. Otišao je k Malome Učitelju, da mu pomogne. I Mali mu je Učitelj pomagao. Evo pisma:

Dragi brate,

obećao si mi, da ćeš mi poslati jedan lijepi dar, ako naučim dobro čitati i pisati hrvatski. Sad vidiš, da sam naučio, pak te molim, da mi štogod pošalješ. Najvolio bih, da mi pošalješ onu škatulju, koja sama govori i pjeva i svira. To se zove gramofon. Ako mi to pošalješ, bit će mi jako drago i ja ću još bolje učiti čitati i pisati u našem jeziku. Ja sam zdrav, i ćaća i mama su zdravi, a ufam se, da si i ti, dragi brate. Srdačno te pozdravljam **Tvoj brat, Perić**

U Mošćenicama, 6. septembra 1926.

Sve što je ovdje napisano, izišlo je iz Perićeve glave. Mali je Učitelj samo nešto ispravio. Tako je Perić htio da napiše: **obećal si mi** — a Mali je Učitelj ispravio: **obećao si mi...** Perić je napisao: — **ako se navadim dobro lejit i pisat...** a Mali je Učitelj kazao: — Ne, tako, nego: **ako naučim čitati i pisati...** Onda je Perić napisao: — **da mi čagoder pošaješ** — a Mali je Učitelj to ispravio: — **da mi štogod pošalješ...** Perič je bio napisao: **škatulju, ka sama govori, kanta i sope** — a trebalo je na napiše: **koja sama govori, pjeva i svira.** Mjesto **u našem jeziku,** napisao je bio — **va našem zajike...** a to ne valja!

I tako je Perić naučio, da se mjesto — **obećal** kaže — **obećao,** mjesto **lejit** — **čitati,** mjesto **čagod** — **štogod,** mjesto **kantat** — **pjevati**, mjesto — **sost** — **svirati** i mjesto **zajik** — **jezik.**

I kako čujem, već mu je brat odgovorio, da mu poštom šalje jedan veliki gramofon, koji da će mu svirati i mnoge naše lijepe pjesmice.

Ko sretniji od maloga Perića! **Barba Šime.**

❖❖❖❖

Bršljan i majčina dušica

Na podnožju jednog hrasta cvijetaše kitica majčine dušice. Bršljan koji se obavljaše oko drveta, posmatraše je iz svoje visine sa sažaljenjem.

— Ti bijedni stvore, jedva te čovjek vidi, — reče on malome cvijetku — a ja se eto dižem sa viteškim hrastom do nebeskih visina.

— Ali ja sama sebe držim i nosim sve ovako mala, — doviknu mu majčina dušica, a ti bi, da ti nije tudje milosti, morao gmizati i puziti po zemlji.

Iz moje torbice

Jurić je otišao s ocem u trgovinu igračaka. Trgovac im pokaže jednoga prekrasnoga drvenoga konja i reče:

— Uzmite ovog konja. Dat ću vam ga za samu stotinu lira.

Šta? — začudjeno će otac. Stotinu lira! Ta cijeli Jurić ne vrijedi tolik novac!

——«o»——

Jurić je u školi, i kao obično — spava. Učitelj tumači ostaloj djeci, kako se stvara rosa. Pošto je sve lijepo objasnio i kazao, da se u noći vedeni mjehurići, kad padnu na travu i na lišće pretvore u male kapljice, zovne Jurića pa će mu:

— Kaži nam sada, Juriću, kako se stvara rosa?

Jurić, koji se baš uto probudio, misli i misli, pa počne da priča:

— Rosa nastaje... rosa nastaje evo ovako: Zemlja leti strahovitom brzinom oko sunca. Leteći tako ona se silno znoji i onaj njezin znoj zove se rosa.

Pametan je naš Jurić!

——«o»——

Jurić je kod objeda dokazivao, da naš liječnik ne razumije i ne zna ništa.

— Kako to? — upitasmo ga, a on odgovori:

— Juče je kazao našem ocu, da će Mate Špolarić, ako bude još pio, umrijeti od sušice, a kad tamo, njega je danas pregazio automobil i on je mjesto od sušice umro od automobila.

——«o»——

Majka se je Jurićeva danas uvelike jadala. — Ma zašto moram baš ja da imam ovakoga glupoga sina!

— Pa nisam ja, mamice, tako glup, kako ti misliš! Kad ja, na primjer, u školi samo malo otvorim usta, već svi počnu da se smiju.

——«o»——

Jurić plače. — Što ti je, da plačeš? — upita ga neko.

— Izgubio sam mnogo novaaaaaa — deraše se Jurić.

— A gdje si ih izgubio?

— Na lutriiiii. Igrao sam i nisam dobio tisuću liraaaaa.

Teta Luce.

——«o»——

Zagonetka: Jao, pa ti! Poredajte, kako treba ova slova, i dobit ćete ime jednoga grada.

Odgonetka zagonetke u br. 16. «Mlad. Istranina: prst — krst.

Vlasnik i odgovorni urednik: Ivan Stari. Tiskara: „Edinost" u Trstu.

Prilog „Istrske Riječi" broj 37 Conto corrente con la Posta.

Broj 18. | U Trstu, 21. oktobra 1926 | God. V.

Dušni dan

Lijepo je i Bogu ugodno moliti se za mrtve. I kadgod na njih pomislimo, oni kao da opet ožive. Ožive u nama, u našim srcima.

Ima jedan dan u godini, kad nam se čini, kao da su svi naši mili pokojnici iskrsnuli. Taj dan zove se dan mrtvih ili dušni dan. Već dan prije, na Sve Svete, polazimo svi na groblje i nosimo našim mrtvima cvijeće i svijeće, što ih onda palimo u njihov spomen. I dok klečimo na njihovim grobovima, nekako nam same od sebe dolaze na usne mile riječi, što smo ih naučili od našega pjesnika, dobroga Barba Rike:

Mirujte mrtvi... eto vam živi
Donose danas suze i cvijeće,
Mole se za vas tiho i bolno,
Pale vam svijeće.

Spavajte mrtvi... putnici svi smo
Sinovi smrtni zemskoga kraja,[1])
Duša nam željna mira je vječna,
Mira i raja.

Ali eno — ima tamo jedan grob, na kome nema ni cvijeća ni svijeće. I niko ne zna, ko je pod njime zakopan. Ko bio da bio, mi recimo:

— Bog te pomiluj!

A što je ono bijelo, što je sada najednom zalepršalo nad onim neznanim i zapuštenim grobom?

[1]) Zemski kraj = zemaljski kraj — ovaj naš svijet.

Leptir[2]) je — nekakav bijeli, nekakav čudni. Otkuda sada najednom leptir taj i što će nad onim grobom? Neki ga je dobri andjeo poslao, da utješi pokojnika. Mi ne znamo, dali je pod onim grobom starac kakvi ili dijete, ali andjeo zna, i zato je poslao onamo onoga leptirića bijeloga.

Oblijeće leptir i kao da veli:

— I ja sam negda puzao po ovoj zemlji: bio sam gusjenica. Onda se oko mene učinila nekakva tvrda kora i ja sam se udubio u zemlju, i ondje dugo ležao nemoćan i nepomičan, kao i ti, moj prvi prijatelju. Ali evo — došao dan, i ja sam opet uskrsnuo, dobio krila,, što se evo sjaju kao Božje sunašce milo. Tako ćeš jednom i ti, moj pokojniče, uskrsnuti na bolji i ljepši život.

I mali je bijeli leptir oblijetao oko groba i pjevajući tješio neznanog pokojnika — starca ili dijete — ko zna?

I mi imamo naše mrtve. Njihov dan je blizu. Mislimo na njih i molimo se za njih, jer je lijepo i Bogu ugodno.

Barba Šime.

[2]) leptir = metulj.

❖❖❖❖

Tri sirote

Sirote su, jer im je umrla mati. Umrla je mati, evo je u grob nose. A tri mala sirotana, jer više ne vide majke, neprestano plaču — od jutra do mraka. Otac je rekao: — Ko će sada da mi redi kuću? Teško kući, koju ženske ne rede ruke?

To je rekao otac i jednoga im je dana doveo u kuću ženu, koja da će im biti mjesto majke.

Uboga dječica! Ona zločesta žena uvijek ih tuče. Maćuha — nemati! Da ih ne mori glad, pokojna im je mati ostavila hljeba, u konobi žita, u kamenu ulja za svjećicu noćnu. Još im je ostavila tri koljevke[1]) meke, rukama im je svojim satkala tri plahte[2]) i tri jastuka[3]) lijepa, da im zimi griju nožice smrzle.

Ali kruta je maćuha uzela žito za sebe i pustila dječicu, da ginu od gladi. Odnijela im svijeću, pustila ih same, da u tamnoj noći trepeću od straha. Otela im plahte, jastučiće lijepe, a dječica mala spavaju na slami, dršću od zime, umiru od gladi i od žedje, neprestano plaču.

Jednoga dana reče najmladji:

— Gladan sam!

Ali ga zločesta maćuha odrine i on pade na zemljicu tvrdu. Stariji ga digne i reče:

— Čujte, braćo! Majčica nam ode. I mi podjima za njom. Ja znam, kuda je otišla. Onamo pod kamen... Podjimo na groblje,[4]) tamo ćemo je naći i pitati kruha...

Držeći se za ruke sirotani krenu.

Kad su bili na pô puta, pred očima im se javi Isus Bog. Sav je bijel. Lijepe dugačke kose i sjajna brada zaokružuju mu obraze svijetle. Isus se nasmiješi i raširenih ruku prilazi djeci:

— Recite, veli, kud idete tako sami i maleni, moji andjelci dragi? Govorite, Bog vas sluša!

— Idemo da tražimo majku, tamo dolje na — groblje.

— Dobro, djeco! A sad se vratite kući, ja ću vam je poslati tamo.

Oni se vrate, i niko ne plače više, jer znadu, da će vidjeti majku. Oh, kako su sretni i zadovoljni, sirotani mali!

U to je na groblju osvanuo Isus i rekao:

— Diži se, Marijo, i podji nahraniti djecu! U ovaj čas čuo sam najmladjega, gdje plače.

— Ali ja se, Gospode, ne mogu dići, a moja dječica gladuju.

— Podji i potraži ih. Dajem ti sedam godina jakosti i života.

Mati se diže začudjena, udivljena. Ona nadje svoju veselu dječicu, plačući im osuši suze na očima, ispraši im odijela, ispere lica, sve jednome po jednome, već prema njihovoj dobi pa reče starijemu, čim se okrijepio:

— Podji i zovi oca!

A kad dodje otac, ona mu reče:

— Evo me, napokon! Znaš li, zašto sam opet ovamo došla? Tvoje konobe sve su pune žita, što sam ga ja ostavila, a moja djeca gladuju. U noći pak drščući plaču, sami u tmici, i njihov me vapaj zove. Gdje li je svijeća, što sam im je ostavila? Znam, ti ćeš mi na to odgovoriti lažju. Ali moja su djeca smrzla, a koljevke, plahte, jastučići — jao! — od svega toga nemaju ništa. I moji jadnici plaču i čine, da se, mrtva, ponovo k njima vratim. A sada odlazi i tvoja žena neka otide s tobom. Vratite nam kuću!

Muž ne odgovara, jer zna, da ona govori pravo.

Više ih nije vidio niko: ni njega ni njegove zločeste žene. A u veče kraj svoje dječice pjeva mati. Mališi spavaju u plahtama, što ih je ona satkala za njih, a i svijeća im gori i lijepi ih jastučići griju.

Ide vrijeme — prošlo evo i onih sedam godina.

— Zašto plačete, majčice?

— Ostaviti vas moram.

— Ne, majko! Ovako bit će ljepše. — Mi ćemo sve troje otići s vama. Jedan će nositi luč, drugi kadionicu zlatnu, kakovu andjeli nose, a treći divnu knjigu, iz koje se čitaju naše lijepe crkvene pjesme i mi ćemo svi zajedno odletjeti u nebeske vedrine, k milome Bogu, koji nas čeka.

Po J. Aicardu.

[1]) koljevka = zibelica. [2]) plahta = lancun. [3]) jastuk = kušin. [4]) groblje = pokopališće, cimiter.

Mudra glavica

I zaista je pametna glavica ovaj naš mali Dinko. Pogledajte ga samo, kako ono pomno i ozbiljno gleda u knjigu! Ali znate

li što traži u njoj? Hoće da zna, kako je napravljen onaj stroj, što je pred njim na stolu. Dinko zna sve na vlas, kako se ona mala mašina pokreće, ali on hoće da upozna sve njezine dijelove, kako su složeni, jer — da vam pravo kažem — on je odlučio, da sam izradi jednu onakvu mašinu, ali mnogo veću. Hoće naš, Dinko, hoće! Ta pogledajte ga samo, kako se mudro drži!

A sada da vam kažem još jednu tajnu. Dinko ima strica u Americi. Taj je stric prilično bogat, pa hoće da našemu Dinku pokloni nešto. Mali Dinko još ne zna, što će dobiti iz Amerike, ali ja već znam, pa hoću da vam kažem.

Dinko će — ali to ne kažite nikome — dobiti od strica jednu neveliku škatulju sa pet električnih lampica (žarulja). Na škatulji izvana dvije su kazaljke, koje će Dinko moći da pomiče po volji, na desno ili na lijevo. Nad škatuljom bit će kao jedan mali kolovrat, a oko njega sve sama žica. I kad bude u veče, Dinko će postaviti na glavu nekakvu slušalicu, malo drukčiju nego li je ona od telefona, povući će jedno puce, pomaknuti malo one dvije kazaljke i čut će najednom — muziku. Posluhnut će i doznat će da to sviraju u Beču. Pomaknut će još malo one dvije kazaljke i čut će pjevanje. Onda će se neko javiti i kazati, da to pjevaju u Rimu ili u Zagrebu ili u Berlinu, Londonu, u Americi i Bog bi ga sâm znao gdje li. Ta čudesna sprava, što će je dobiti naš Dinko, zove se: Radio.

Blago ti ga našemu Dinku!

❖❖❖❖

Posljednja žalost dobre starice

Nikog nema ostarjela majka,
Nema sina, kćeri ni unuka:
Jedna tica sva je radost bila
Majci staroj, bolnoj i nevoljnoj.
Hladna soba tici dodijala,
Pa pomisli: na polju je bolje.
Prodrla je okno od artije,[1])
Izletjela da sunašca traži.
Stara luta[2]) od podne do mraka,
Zove ticu, sve svoje na svijetu —
Tice nema, niti će je biti,
Tica leži smrznuta u snijegu.

Zima ljuta — stanac kamen puca,
Bose noge klecaju umorne...
Vrat' se doma, stara, dobra dušo,
Danas, sjutra svi će t' jadi proći
Kao da ih nikad nije bilo!

Po češkom.

[1]) Okno od artije: artija = papir. Prodrla je, poderala papir, što je na prozorima bio mjesto stakala. [2]) luta = ide ne znajući kuda.

Mali učitelj

Mali Učitelj mi piše:

Dragi barba,

molim Vas, tiskajte u «Mladom Istraninu» «Oče naš». Djeca, koja već poznaju italijanska slova, lako će ga pročitati, jer ga već znadu na pamet. Tako će oni lako naučiti i druga naša slova.

Neka bude, kako želi naš Mali Učitelj. Evo našeg lijepog «Oče naša»:

«Oče naš, koji jesi na nebesima, sveti se ime Tvoje, dodji kraljevstvo Tvoje, budi volja Tvoja, kako na nebu tako i na zemlji. Kruh naš svagdašnji daj nam danas i otpusti nam duge naše, kako i mi otpuštamo dužnikom našim, i ne uvedi nas u napast, da izbavi nas oda zla. Amen!»

Osim **c, ć** i **f** u «Oče našu» — sva su naša slova.

A ona tri slova, koja nisu u «Oče našu», naći će učenici našega Maloga Učitelja u ovoj pjesmici:

Franić baci udicu,
I tu tanku mrežicu,
Da ulovi ribicu,
Za maloga Ivicu.

Jao maloj ribici,
U tananoj mrežici!
Blago našem Ivici,
i njegovoj sestrici!

Ribica se smijala,
Udici se rugala,
S mrežicom se igrala,
Dok nije doigrala,

Zove Franić Ivicu,
Pa mu daje ribicu.
Zove Ive sestricu,
Da spreme večericu.

Vrlo laka pjesmica. Neka ju mali učenici najprije nauče na pamet, a onda neka je sami napišu. Bit će pogrješaka, ja to znam unaprijed. Poznam dečka koji će mjesto **ribicu** napisati **ribizzu,** ali Mali će Učitelj sve popraviti, i bit će sve u redu.

Barba Šime.

❖❖❖❖

Prosjak i gospodin

Bio krasan dan. Neki gospodin odjeven u bogato odijelo izišao da se malo prošeta. Bio je vrlo zadovoljan, jer je malo prije saznao, da je na nekom poslu zaradio nekoliko tisuća lira.

Šetajući tako prodje mimo jednog prosjaka, koji pruži prema njemu ruku moleći: — Udijelite mi štogod, jadnom siromahu!

Gospodin ga ni ne pogleda, već reče: — Nemam ništa...

Nato će mu prosjak zajedljivo: — Nemate ništa? E pa kad nemate, a vi podjite raditi, a nemojte se šetati...

❖❖❖❖

Nos i noge

Jednom se nos stade pred nogama oholo razmetati i hvalisati. On bijaše od onih povećih, sjajio se kao zrela rajčica[1]) i bijaše sav zarastao u nekim štetinjama (brcima).

— Šta ste mi vi? — otrese se on na noge.

Za moj visoki položaj i ugled uvreda je već samo i kad me pogledate. A vi tamo našle još i nekakvu vezu medju nama kao da smo mi nekakav rod. Ni riječi više o tom!...

Ali najedared... O, šta se ono desi,[2]) blagi Bože! Skliznuše noge u neku baru,[3]) a naš nos — pljus u blato...

S. T.

[1]) rajčica = pomidor. [2]) što se ono desi? = što se ono dogodi? [3]) bara = lokva.

❖❖❖❖

Prijateljstvo vuka i lisice

Dosta ima priča o debelome prijateljsku vuka i lisice. Vuk je stric, a lija teta. Ako i jesu najbliži rodjaci, ako ih i basne prikazuju kao prijesne prijatelje, ipak su oni najveći dušmani.[1]) Vuk ne mari, što mu je lija teta, pa je goni i skida joj kožu, gdje samo može. Da nema šikara, jazbina i rupa, vukovi bi, gdje ih ima, poubijali lisice, jer su jači i bolji trkači.

Ako i jest vuk najbliži rodjak lisici i psu, on im je najveći dušmanin.

U pričama prikazuje se vuk kao najveći glupan,[2]) a lisica kao prevejanka. Poznata je bajka, kako je bolestan vuk nosio na ledjima zdravu lisicu i kako ga je ona uputila, da je mjesec u vodi — sirac, pa je vuk lokao vodu, da dodje do sirca, i tako se naduo i pukao, a lija mu se zlorado smijala.

Ali niti je lija tolika mudrica, ni vuk toliki glupan i tupan, kako to kazuju bajke,[3]) što ih je čovjek već u davnini izmislio o njima.

Davorin Trstenjak.

[1]) dušman = neprijatelj. [2]) glupan = bedak, trubilo. [3]) bajka = priča.

❖❖❖❖

Naš koledar Jurina i Franina

Već se može dobiti naš koledar «Jurina i Franina» za godinu 1927. Baš je lijep. Nije pisan samo za velike, već i za vas malene. Naći ćete i vi u njemu i zabave i pouke, a i nekoliko upravo lijepih slika. Ko hoće da ga ima, neka ga odmah naruči kod naše «Istarske Riječi» u Trstu, jer će se mnogima dogoditi kao i lani: tražili su ga, kad ga više nije bilo. Najbolje jugoslavenske novine pisale su da je «Jurina i Franina» najljepši jugoslavenski koledar. Pa i jest tako!

Iz moje torbice

Poslala majka Jurića u dućan, da joj kupi jednu razglednicu. Malo iza toga vrati se Jurić, ali bez razglednice. Mati ga upita:

— A gdje je razglednica?

— Bacio sam je na poštu, da mi ne treba izlaziti dva puta...

——«o»——

Tužila sam se za stolom, kako ima danas mnogo djece, koja su vrlo neodgojena. — Zamislite, rekla sam, danas sam se vozila u tramvaju. Voz je bio pun djece, i svi su sjedili, samo sam ja stajala na nogama. I da bi se jedno jedino dijete diglo i ponudilo mi da sjednem. Evo, takova su ova današnja djeca.

— Meni se to ne može reći, oglasi se Jurić. Kad ja sjedim u tramvaju, ne mogu nikako da gledam gospodje, gdje stoje na nogama.

— Pa im lijepo ponudiš mjesto, zar ne?

— Ja im ne ponudim ništa, odgovori Jurić, ali odmah zatvorim oči, da ih ne vidim.

——«o»——

— Tatice, doleti jednog dana Jurić k ocu — noćas sam snivao, da si ti meni poklonio 10 lira a mama pet.

Otac se malo ispod brka nasmije pa će:

— Ti znaš, Juriću, da se ljudima obično dogadja sve protivno od onoga, što sniju.

— E pa dobro, reče Jurić, ako se već dogadja protivno, daj ti meni pet lira, a mama neka mi ih dade deset.

——«o»——

Jurić je trčao, pao i ranio se u nogu. Podje liječniku a liječnik ga upita: — No, a sada reci ti meni, gdje si se ranio?

— Na trgu, pred crkvom, gospodine doktore.

——«o»——

Jurić nije htio da zaspi. Mati nije znala, što da započne s njime, pa će mu: — Ako zaspiš, sjutra ću te povesti u kino.

Jurić zaspi, ali sjutradan nije se više ni sjećao obećanja, što mu ga je zadala mati. Sjetio ga se je tek poslije tri dana. Odmah potraži majku pa će joj:

— Mamice, je li već danas ono — sjutra?

Teta Luce.

——«o»——

Zagonetka: **Ivo kori Maru.** (U ovoj rečenici krije se ime jednoga grada.)

Odgonetka zagonetke u 17. broju «Mladog Istranina»: Opatija.

Vlasnik i odgovorni urednik: Ivan Stari. Tiskara: „Edinost“ u Trstu.

Prilog „Istrske Riječi“ broj 39 Conto corrente con la Posta.

Broj 19. | U Trstu, 1. novembra 1926 | God. V.

Oče nebesni . . .

Oče nebesni!
Ti, koji sjediš vrh zvijezda gore,
Andjeli koga besmrtni dvore,
Kome se klanja svijet čudesni!

Nebo se topi u rajskoj pjesni,
Blagost Ti poju zemlja i more,
O Tvojoj slavi sve tvari zbore,
I mravak slabi kô i lav bijesni!

Riječ gdje Tvoja božanska vlada,
U Tebe jednog sve živo s' nada.
Tvoju i meni daj milost steći:
Na sinjem moru, u noći tamnoj,
Vihoru bijesnom, buri pomamnoj,
Ne klonut duhom tebe slaveći!

Jovan Ilić.

✣✣✣

O našem materinjem jeziku

Prije nekoliko godina živio je u Hrvatskoj jedan veliki biskup. Zvao se je Josip Juraj Strosmajer. Bio je vrlo učen i uman, a svoj narod ljubio je svim srcem svojim. Bio je vrlo bogat, ali je sve svoje razdao svome narodu. Hrvati i svi Jugoslaveni imadu njemu mnogo da zahvale.

U februaru godine 1861. postao je biskup i veliki župan virovitički. Tom zgodom izrekao je govor, u kome je on o našem hrvatskom jeziku kazao ovo:

«Ah, slatki moj materinji glase! Što su mi te više neznalice i pridošlice prezirale, to si mi većma srcu omilio. Medju gospodom zanemaren, našao si srećom utočište u njedrima priprostoga naroda našega, koji te je kao čedo jedinče njegovao, pak si mi tako lijep, da je samo Bog ljepši, koji te je stvorio: samo narod krasniji, koji te je izumio i sačuvao. Mili jeziče moj, da ništa drugo o tebi pisano nije do naših narodnih pjesama i poslovica, zaslužio bi, da te svi sinovi i kćeri ljube kao oči u glavi, zaslužio bi, da se u tebi sve znanosti i sav javni život odijeva, kaošto se na sunčanim zrakama rana zora rumeni i bijeli dan odsijeva.»

❖❖❖❖

Slavenska duša

Bilo je u zimi, prve godine Velikoga Rata. U Galiciji i na Karpatima borili su se Austrijanci s Rusima. Na austrijskoj strani bio je i jedan poručnik (oficir) Slovenac. Jedne noći morao je taj Slovenac sa šest momaka da se približi Rusima, da vidi, što oni tamo rade.

Slovenac ode, ali putem izgubi sve svoje ljude. Nekuda su zašli i on uze da ih traži.

Bila je tamna noć, i on nije mogao nigdje da nadje one svoje ljude. Jašući na konju poručnik se teškom mukom probi kroza šumu. Najednom ugleda nekakvo blijedo i slabo svijetlo. Odmah vidi, da je ono jedna malena crkvica — kapelica. Otvori vrata i udje. Na oltaru, pred slikom Majke Božje, gorjele su dvije svijeće. U kapelici je tiho i tamno. Poručnik skine kapu, prekrsti se i klekne pred Majku Božju. Najednom opazi, da se u kutu kapelice nešto pomiče. Pogleda, a ono su bila tri ruska vojnika. Ustane naglo na noge i uhvati se rukom za samokres. Jedan Rus digne ruku visoko i podje mirno prema njemu. Bio je to visok i stasit čovjek, plave kose. Blagim i milim očima gleda Rus u poručnika pa progovori blago:

— Pošli smo, da vidimo, što se na vašoj strani radi, i onda smo se svratili u ovu kapelicu, da Bogorodicu zamolimo, da nam zaštiti život i da nam kod kuće čuva djecu i sve naše. Kad smo čuli, da neko ide, sakrismo se, ali sada, gospodine poručniče, kad smo se ovdje sastali, ne smijemo da jedan drugoga napadamo. Oltar Majke Božje mi ne smijemo da okaljamo našom krvlju. U ovom svetom mjestu govorit ćemo s Bogom. A tamo vani bit ćemo opet neprijatelji.

Te su riječi dolazile iz topla, dobra i blaga srca, i vrlo su dirnule i potresle poručnika, blagog Slovenca, koji nato reče:

— Dobro, samo se molite, a Bogorodica, neka usliši vaše želje!

Tri visoka, stasita, snažna i krasna Rusa skinu svoje kape, pa se mole Bogorodici. Kad svršiše svoju molitvu, digoše se i jedan od njih pristupi k poručniku pa će mu:

— Hvala ti, gosopdine brate!

Sva trojica redom izljubiše se s njime.

— A sad idimo, da budemo i opet neprijatelji, reče onaj visoki.

No poručnik Slovenac prihvati tešku njegovu ruku i reče:

— Ne, brate, mi ne ćemo biti neprijatelji, pa ako već imamo da umremo, a mi umrimo zajedno, za jednu misao: za misao istine i pravde.

I podje s njima u ruski tabor, da se zajedno s Rusima bori za istinu i pravdu.

❖❖❖❖

Štedljiv seljak

U nekom selu nastade jedne noći veliki oganj. Vjetar je jako duvao, pa se vatra[1]) brzo raširila čitavim selom. Za nekoliko sati izgorjelo je mnogo kuća, a mnogi seljaci postadoše siromasi.

Dva seljaka iz toga sela podju od mjesta do mjesta sakupljati milostinju za siromašne pogorelce.

Jednog jutra dodjoše u dvorište nekog bogatog seljaka. On je upravo korio sluškinju, što je ostavila konop, na kojem se rublje[2]) suši, vani na kiši.

— Ovaj čovjek mora da je vrlo škrt,[3]) pomisliše molitelji, od njega ne ćemo dobiti ništa.

Ipak pristupe k njemu i kažu mu, zašto su došli.

Seljak ih prijazno uvede u kuću, dade im pedeset lira i obeća, da će pogoriocima poslati još i drva i drugih stvari za gradnju novih kuća.

Molitelji su bili iznenadjeni njegovom darežljivošću pa mu reknu, što su malo prije o njemu mislili. Seljak im nato reče:

— Upravo zato, što čuvam svoje stvari i što štedim,[4]) dao mi je Bog svega dosta, pa mogu i siromasima pomagati. Da ne pazim na svoje stvari i da ne štedim, ne bih evo mogao ni vama ništa dati.

Seljaci mu lijepo zahvale i veselo odoše dalje.

---

[1]) **vatra** — što i oganj. [2]) **rublje** = košulje, ubrusi i tako dalje. [3]) **škrt** = avar, [4]) **štedjeti** = šparati.

❖❖❖❖

Nezadovoljivi Jurić

Jurić je cijelu godinu nezadovoljan. U proljeću, kad je najljepše, mora da je u jutro i poslije podne u školi. Ljeti ga mori silna vrućina i dosadjuju mu muhe.

U jeseni mora opet u školu, a zimi, dok vani bura najžešće duva, on mora da se umiva mrzlom vodom. Pa da nije to strašno!

I Jurić uzdiše:

— Blago onoj djeci u sjevernim krajevima, gdje ima mnogo leda i snijega!

Eno slike, na kojoj se vidi, kako se oni sretnici lijepo zabavljaju. Uokolo sve je puno snijega, a oni sjeli u saonice, pa

se spustili niza strminu i lete, lete, lete, brate, da je divota! Pogledajte im oči, usta! Samo se smiju i raduju. — Sretni su oni! A s njima se veseli i pas Turko. — Pogledajte ga, kako skače, laje i poigrava!

A kad im dosade saonice, već ih čeka drugo uživanje. Pogledajte drugu sliku! To vam je nekakva čudna ladjica na jedro. Ona ne puzi po vodi, nego po ledu, jer ono što je oko nje, nije voda, nego led. I kad malo zadune vjetar, i kad se jedro

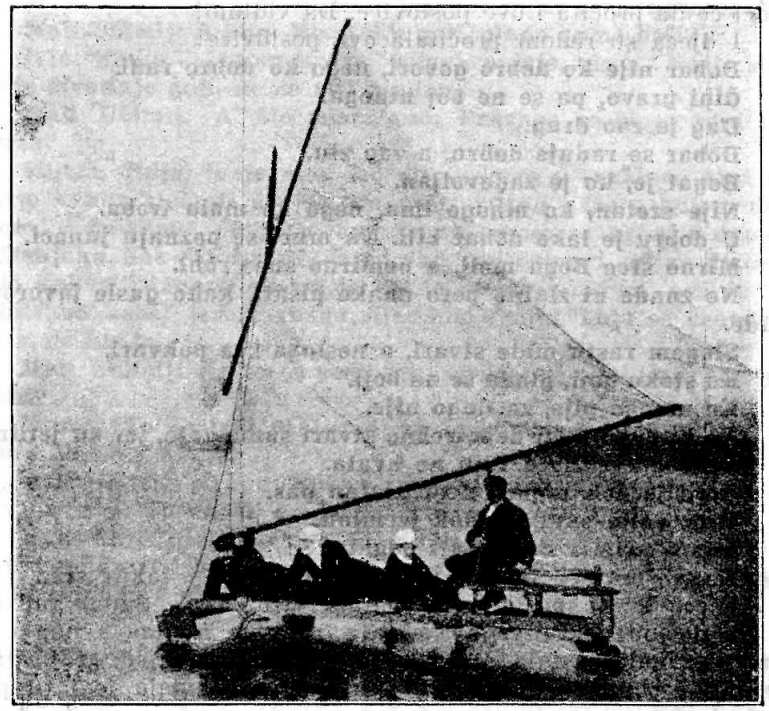

malo nadme, eno ti ladjice, gdje leti po ledu kô lastavica. Leti, leti, leti, brate, da je divota!

— Joj, majčice moja, kako mora da je to lijepo! — uzdiše Jurić i sve se jada i tuži, što se nije i on rodio u onim sjevernim, sniježanim i ledenim krajevima.

Jest, ali Jurić zaboravlja, da ona djeca u ledenim krajevima moraju sebi umivati lice i ruke u vodi sasvim ledenoj. Štaviše, i u onim krajevima živi takodjer jedan mali Jurić, koji često uzdiše:

— Ah, da mi je biti u Istri, gdje ima mora i laganih ladjica i gdje se djeca ne umivaju u ovako ledenoj vodi kao mi što se umivamo!...

Kako vidite, djeco, nezadovoljnih Jurića ima i na sjeveru kao i na jugu. A bit će ih zacijelo i na istoku kao i na zapadu.

Veljko.

❖❖❖❖

Mali učitelj

Danas je kod Malog Učitelja bilo nekoliko djece, koja umiju čitati italijanski. On uze pločicu i napisa na njoj nekoliko naših narodnih poslovica. I reče: — Ko umije čitati italijanski, moći će da pročita i ove poslovice. Da vidimo!

I djeca su redom pročitala ove poslovice:

Dobar nije ko dobro govori, nego ko dobro radi.
Čini pravo, pa se ne boj nikoga.
Dug je zao drug.
Dobar se raduje dobru, a zao zlu.
Bogat je, ko je zadovoljan.
Nije sretan, ko mnogo ima, nego ko malo treba.
U dobru je lako dobar biti. Na muci se poznaju junaci.
Mirno srce Boga moli, a nemirno suze roni.
Ne znade ni zlatno pero onako pisati, kako gusle javorove gude.
Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari.
Ko stoku goji, glada se ne boji.
Ko mnogo pije, za dugo nije.
Ne kupuj nikad nepotrebne stvari samo zato, jer su jeftine.
Pravoga se zlata rdja ne hvata.
Bolji je dobar glas, nego zlatan pas.
Prut valja savijati, dok je mlad.
Sunce grije i sirotinju i bogata.
Kakvo drvo — takava klin; kakav otac — takav sin.

Djeca su te poslovice pročitala vrlo lako. Samo kad su došli do one: **«Pravoga se zlata rdja ne hvata»** — mala je Darinka malo zastala. Malo joj je smetala ona riječ: **«rdja»**, **ali** uz malu pomoć jedne njezine drugarice svladala je i tu poteškoću.

Pošto su djeca one poslovice lijepo i glatko pročitala, Mali im je Učitelj jednu po jednu protumačio. I pošto im je sve lijepo protumačio, počeo je jednoga po jednoga da pita da vidi, koliko su zapamtili. Da vidite, kako je on pitao i kako su djeca odgovarala:

Mali Učitelj: Jeli dosta reći: treba da slušamo roditelje, valja da pomažemo siromahe i da poštujemo starije ako hćemo da budemo dobri?

Ivić: To nije dosta. Mi moramo da slušamo roditelje, kad nam što zapovijede, mi moramo da dademo štogod siromahu, kad nas pita, i mi moramo svaki put da pokažemo starijima, da ih poštujemo, jer dobar nije onaj, koji samo dobro govori, nego i dobro radi.

Mali Učitelj: A što znači ono: U dobru je lako dobar biti?

Milica: To znači: dok čovjeku ide dobro, svak mu je prijatelj, a kad mu zlo ide, niko ne će ni da zna za njega.

Mali Učitelj: Ne znade ni zlatno pero onako pisati, kako gusle javorove gude. Što pak to znači?

Darinka: Evo, što je to: mi Jugoslaveni imamo mnogo narodnih pjesama. Te se pjesme obično pjevaju uz gusle. One su tako lijepe i tako idu k srcu, da nema na svijetu pera, koje bi nešto ljepše moglo da napiše.

Mali Učitelj: A što je pak ono: Ko mnogo pije, nije za dugo?

Matić: To će reći, da nijedan pijanac ne će živjeti puno.

Mali Učitelj: A ono: Ko stoku goji, glada se ne boji?

Ivić: Stoka — to su krave, volovi, svinje, ovce... Ko te domaće životinje goji, ne će biti gladan.

Mali Učitelj: A što znači ono: Pravoga se zlata rdja ne hvata?

Milica: Rdja, to je ono, što mi kažemo — ruzina. Ako se nadje kakav zločesti čovjek, pa nešto ružno kaže o kojem dobrom i čestitom čovjeku, ono se ružno ne će primiti onoga poštenjaka, kao ni rdja zlata. A i ako koji dobar i valjan dječak čuje kakvu ružnu riječ, on je ne će primiti ni reći, već će je odbiti od sebe, jer je ružna riječ kao i rdja, koja se pravoga zlata ne hvata.

Mali Učitelj: A što će reći ono: Prut valja savijati dok je mlad?

Milica: To će reći, da se djeca moraju popravljati i učiti dobru, dok su mlada.

Mali Učitelj: A ono: Sunce grije i sirotinju i bogata?

Darinka: To znači, da se dobri Bog brine za sve ljude.

Mali Učitelj: Znajte, da je u tim poslovicama mnogo pameti i mudrosti, što su nam je ostavili naši stariji. Zato treba, da ih naučite i nikada ne zaboravite. **Barba Šime.**

❖❖❖❖

Štedi novce

Nekakav bogati trgovac doživio svojih šezdeset godina i odluči, da više ne će da radi. Sve svoje imanje podijeli svojim sinovima, a sebi ostavi dvjesta tisuća lira govoreći:

— Mogu još najviše deset godina živjeti, i ja ću svake godine trošiti po dvadeset tisuća lira, pa ovo malo života, što mi još preostaje, proživjet ću kao sretan čovjek.

Tako je kazao onaj čovjek, a pritom nije rekao: ako Bog dâ!

Prolazile godine. Navrši se i deseta, a on potroši sve i ostade bez igdje ičega na ovome svijetu. On se obrati sinovima, ali i oni osiromašili, i ostali bez ikakva zanata[1]) i posla, a u svakoga od njih kuća puna djece gole i bose. Ovaj nesretni čovjek šta da radi? Uzme štap u ruke i torbicu o rame pa podje od kuće do kuće da prosi. Poslije njegove smrti našao se kraj njega listić papira, na kojem je on svojom rukom napisao:

— Teško je onome, ko ne štedi novce do smrti i ko na sinovlje ruke bez igdje ičega padne.

[1]) **Zanat** što i — art. Govorimo: postolarski, kovački zanat. A ima još i drugih zanata.

Iz moje torbice

Jurić došao iz škole kući, pa se pohvalio majci, kako je nalemao Lolića.

Mati ga ukorila, ali se Jurić opravdao, da je Lolić prvi njega udario.

— Ništa zato, reče mati. Nisam li ti toliko puta kazala: Ako te ko udari po jednom obrazu, a ti mu pruži drugi.

— Jest, majko, ali je mene Jurić udario posred nosa!

——«o»——

Otac se vratio iz grada vrlo umoran. Poslije objeda ode u svoju sobu, legne i odmah zaspi. Ne potraje dugo, i on se naglo trgne. Probudila ga nekakva strašna buka. Skoči s kreveta, otvori vrata sobe, pogleda i vidi Jurića, gdje trči uokolo kao lud i nekakvim debelim drvom lupa, gdje stiže.

— Šta radiš, nesretniče? — ljutito će otac.

— Ovdje se je negdje sakrio jedan mali miš i ja hoću da ga ubijem, da možeš ti mirnije da spavaš...

——«o»——

Danas je učitelj kazao Juraćevoj majci: Žao mi je, ali sam vam sina premjestio opet u posljednju klupu. Tako je strašno nemiran! Majka, čim dodje kući, navali na Jurića govoreći: — Ali što je to s tobom, Juriću? Sad si opet u posljednjoj klupi. Stid te bilo!

Bolje ovako, mamice. Znaš, sad će ubrzo navaliti zima, a upravo tik do posljednje klupe nalazi se velika peć...

——«o»——

Učitelj: Prije osam dana, rekao sam vam, neka svaki od vas nastoji, da barem za jedan dan usreći bilo koga od roda ili susjedstva. Juriću, jesi li ti usrećio koga?

Jesam, gospodine. Molio sam moju babicu, da me pozove na objed, a kad sam bio za stolom, jeo sam vrlo mnogo, jer sam znao, da je ona vrlo sretna, kad ja puno jedem.

——«o»——

Jurić Loliću: Ti si glupan!

Lolić Juriću: Ti si magarac!

Onuda je prolazio jedan gospodin. Jurić se obrati k njemu i upita:

— Gospodine, ja sam njemu kazao glupan, a on meni — magarac. Ko ima od nas pravo?

— Obojica — odgovori onaj gospodin i nastavi svoj put.

——«o»——

Zagonetka:

Bregove vam sa «v» derem,
a posude sa «s» perem.

Odgonetka zagonetke u 18. broju «Mladog Istranina»: Opatija.

Vlasnik i odgovorni urednik: Ivan Stari. Tiskara: „Edinost“ u Trstu.

Prilog „Istarske Riječi“ broj 43 Conto corrente con la Posta.

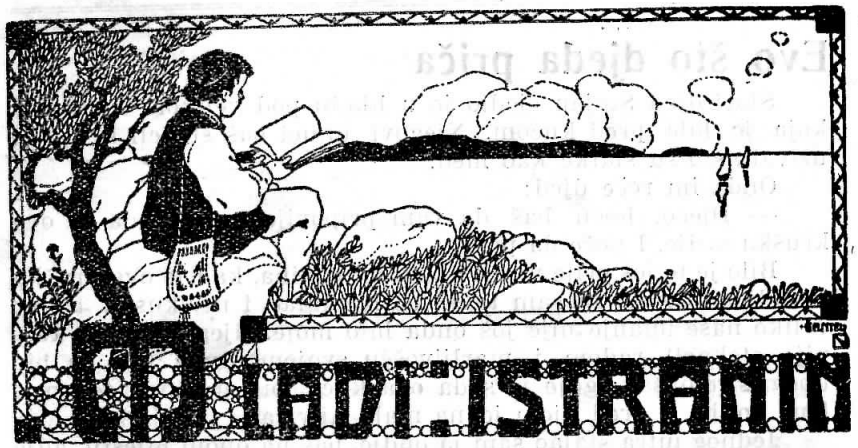

Broj 21. | U Trstu, 2. decembra 1926 | God. V.

Dobri sveti Mikula

Sjutra je sveti Nikola. Sva su djeca vesela. Na prozor će večeras metnuti cipelice i kad se sjutradan probude, naći će u njima svakojakog Božjeg blagoslova.

Već je sunce zapalo. Djeca kliču: još malo! još malo! I u sebi sve nagadjaju, što će im Svetac donijeti.

Samo mala Zorica ne misli toliko na sebe. Kad je bilo kod večere, reći će ona materi:

— Mamice, svi smo danas veseli, samo nije Milovan. Zla mu se djeca rugaju, da ne će dobiti darova od dobrog svetog Mikule. Tek šibu da će dobiti, tanku šibu drenovu. Dobar je, mamo, Milovan, i vrijedan i poslušan. Ne će on dobiti šibice, ali ne će niti darova.

— A zašto ne? — upita mati u čudu.

— Jer siromah nema cipela, da ih metne na prozor. I kad Svetac prodje onuda i ne vidi na oknu cipela, otići će naprijeda i malome siromahu ostavit ne će ništa. I ja te molim, mamice: naš Milan ima cipela tri ili četiri para. Daj nam jedne, da ih Milovanu ponesemo i postavimo na prozor. Majka se milo nasmiješi, poljubi svoju Zoricu pa joj blago odvrati:

— Vi ćete, djeco, u postelju, sama ću ponijet cipele i metnuti ih na prozorak, da ih vidi sveti Nikola, siromahu darak da ostavi.

Djeca je poljubiše, od srca joj zahvališe i podjoše da spavaju.

Sjutradan kad sunce ograne, Milovan se probudi, srce mu živo zakuca, oči od milja prosuze, jer su na prozoru vidjele par novih, svijetlih cipela, a u njima svakog dara Božjega.

Dobar je sveti Mikula!

Barba Šime.

Evo što djeda priča

Stari djed Stojan sjedio je u hladu pod velikom kruškom, koja je bila pred kućom. Njegovi unuci baš su jeli kruške i uživali, što su slatke kao med.

Onda im reče djed:

— Djeco, hoću baš da vam pripovijedim, otkuda je ova kruška ovdje. I poče da priča:

Bilo je to još prije više od pedeset godina, kad je ova kruška posadjena ovdje. Ja sam tada još bio mlad i neiskusan, a ovo veliko naše imanje nije još onda bilo moje. Njega sam ja kasnije stekao[1]) radom i marljivošću svojom. Onda sam ja bio ubogi siromašak: gdje je sada ova kuća, bila je onda tek malena koliba, a pred njom jedna mala njivica.

Jednog jutra stajao sam ja ondje, baš na onom mjestu, gdje je sad ova velika kruška. Onda na tom mjestu nije bilo ničega. S one strane ograde stajao je pred svojom kućom moj bogati susjed, i ja sam mu se tužio na svoju sirotinju.

— Kad bih — rekao sam — mogao odnekuda dobiti samo stotinu talira, da kupim volove, težačko orudje i još komad zemlje, pa bih se poslije svojim radom i marljivošću već lako oporavio. Ovako, vidim, ne će biti nikada ništa od mene. Sirotinja će me udaviti, pa više ni rad me ne veseli, kako bi trebalo.

Tako završih ja svoju tužbu.

Moj susjed bio mudar čovjek pa će mi reći:

— Toliko, naime tih stotinu talira, ti bi, sinko, mogao lako dobiti, samo kad bi umio. Eto, na primjer, baš tu gdje sad stojiš, nalazi se sakriveno u zemlji više od sto talira. Da si dosta vrijedan, ti bi ih mogao lako izvući iz zemlje.

U ono vrijeme ja još nisam bio dosta razuman, pa sam one susjedove riječi uzeo za istinu, a da nisam ni razmišljao, što je onime susjed htio da kaže. I već iduće noći stadoh kopati jamu, na mjestu, gdje mi je bio rekao susjed. Kopao sam duboko i duboko, ali novaca nisam našao.

Kad sjutradan vidi moj susjed, što sam uradio, nasmija se iz svega glasa, a kad se sit nasmija, stade mi govoriti:

— Ala si mi pametan, sine! Ta nisam ti ja kazao da kopaš srebro ni zlato. Ali najposlije, kad si već iskopao toliku jamu, darovat ću ti jednu lijepu, mladu krušćicu, već cijepljenu, da je posadiš na to mjesto, i vidjet ćeš, kako će poslije tri, četiri godine početi taliri da izlaze iz zemlje — istina, ne najedanput, kaošto bi ti želio, — već onako malo po malo.

Ja nagrnuh onu jamu iskopanom zemljom i usadih u nju krušćicu, što mi je susjed dade. Ona je dobro napredovala u onoj dubokoj, prekopanoj zemlji i brzo je stala nositi plod. I to je, djeco, ova krasna kruška ovdje. Za njezine slatke i medene

[1]) steći = dobiti. On je stekao mnogo novaca. Dobio je, zaslužio, zaradio mnogo novaca.

plodove dobio sam ja dosada mnogo više negoli sto talira, i još smo svi u kući imali čime da zasladimo usta. Ona je za mene i danas lijepa glavnica, koja mi svake godine nosi lijepe kamate.

Ali ova kruška nije za mene značila samo onu korist, što sam vam je malo prije napomenuo. Ona me je naučila, da se marljivim radom može svak da izvuče iz svoje sirotinje, nesamo, nego da može postat i bogat.

Po K. Šmidu

❖❖❖❖

Jedan dan iz života maloga Ivića

Mali bi se Ivić svako jutro, čim bi ustao, pomolio Bogu. Tako je to bivalo uvijek do sada, ali jednoga jutra dodje mu jedna čudnovata misao u glavu .

— Danas se baš ne ću moliti Bogu, — hoću da vidim, dali to što vrijedi, i hoće li mi se dogoditi kakva nesreća za to, što se nisam pomolio Bogu.

I nije se pomolio Bogu, a cijeli dan pazio, hoće li ga kakvo zlo snaći.

Prodje dan, a on niti je sebi slomio ruku ni nogu, nije ga ni pčela ubola, a kamo li da bi ga ugrizlo pseto ili zmija. Nije ga niko ni izgrdio, a nekmoli istukao.

On je o tome razmišljao, kad je uveče legao da spava. Mislio je: — Eto, to baš nije ni potrebno moliti se Bogu.

Razne su mu misli dolazile u glavu, sve ružnije, sve nemirnije, i on dugo nije mogao da zaspi. Već je i ponoć prošla, a san nikako ne će na njegove cči. Bilo mu je, kao da ga nešto žuli, bode, kao da leži na trnju — neprestano se prevrtao s jedne strane na drugu.

To je čula i njegova mati. Zapali svijeću i sjede pored Ivića na postelju. Pitala ga je, šta mu je, zašto je tako nemiran, zašto je danas cijeli dan bio tako blijed, tako uzrujan, te je jednako krio oči kao neki zločinac. Ivić briznu u plač, pa ispovijedi svojoj materi sve, šta je jutros hotimice propustio i kako je o tome neprestano mislio, pa ga te misli i sada muče. Mati ga pogleda blago ali ozbiljno:

— Pa kud će ti veće nesreće, nego kad ti savjest ne da spavati! Da, ali ti možda i ne znaš, što je to — savjest! O tome ću ti sjutra govoriti. A sad poslušaj majku svoju, kaošto si je do sada uvijek slušao. Prekriži se i toplo se moli Bogu, moli ga, da ti taj grijeh oprosti!

Mati ugasi svijeću i ode. Ivić se prekriži. Toplo se pomoli Bogu, dušom punom pokajanja. A čim je molitvu dovršio, bilo mu je, kao da mu jedan vrlo težak kamen sa srca spao, osjeti neku svetu mirnoću u grudima svojim i on zaspi kao nevino jagnješce.

Tek se u zoru probudio. Čim se umio, prvi mu je posao bio, da se pomoli Bogu.

Mala Zorka i mačići

Gledaj Zorku
Kako li se smije,
I pod travu
Male prste krije!
Crno-bijelo
To nestašno mače
Željno igre
Ruci joj priskače.
Drugi mačić,
Mili mačić bijeli,
Nešto misli
I u sebi veli:
«Mala Zorka
Veselo se smije,
A još pjesme
Naučila nije.»

Vl. Brajković.

Bog nikom dužan ne ostaje

Jedan putnik nadje drugoga, gdje se muči s kolima, da ih izvuče iz blata.

— Pomozi mi, brate, reče onaj bolnim glasom, već se od jutros uzalud mučim na ovome mjestu. Pomozi, pa će i tebi Bog pomoći.

— Samo ako mogu — reče ovaj smiješeći se i ne znajući pravo što bi. Eno — nastavi on, već je blizu noć, a onaj crni oblak tamo gore pokazuje da će biti oluja. Selo mi je još daleko, i ja se bojim, da ne zakasnim.

No ipak se smilova i pomogne onom, te izvuku kola.

Ali zakasni. Kad je stigao u šumu, spusti se tamna noć, navali zlo vrijeme, poče blijeskati, grmjeti, pljuštiti, te onaj čovjek ne znajući što bi, stisne se u šupljinu neke debele bukve. Onako zgrbljen ljutito je razmišljao o riječima onoga drugoga putnika, koji mu je bio rekao: — Pomozi, pa će i tebi Bog pomoći! I proklinjaše svoje meko srce.

Dok je on tako mudrovao, prestane kiša, umiri se vjetar i grmljavina. Već je bilo u zoru, te on se izvuče iz one šupljine i krene u svoje selo. Brzo stigne onamo i opazi, da mu kuća dimi. U strahu pregleda sve i vidi, kako je grom pukao baš nad njegovim krevetom,[1]) i kako bi zacijelo[2]) bio poginuo, da je prošlu noć proveo kod kuće.

Sad poče na novo dizati kuću, i u jednoj rupi nadje mnogo novaca, što ih je onamo u nekim teškim vremenima bio sakrio njegov pokojni otac. Sad je on blagosivljao trenutak, kad je onom nevoljnom putniku pomogao i u isti mah molio je da mu oprosti Onaj, u čiju dobrotu bio je one noći posumnjao.

[1]) Krevet = postelja. [2]) zacijelo = sigurno.

Grbavac *)

Bio je jedan miran i pošten krojač, koji je mnogo radio, samo da može s porodicom svojom pošteno živjeti. Jednom sjedio on za svojim stolom i nešto krpio, a preko puta opazi jednog grbavog čovjeka, koji je svirao u frulu, a svirao je tako lijepo, da se krojaču srce razigralo.

[1]) grbavac = gobo. [2]) gurnuti = rinuti. [3]) stepenica = škalin. [4]) ljestve = stube, škale. [5]) vješala = sohi. [6]) nevin = nedužan. [7]) stradati = trpjeti.

— Čuješ li, prijane doviknu mu krojač — nemam novaca, da ti platim, ali dodji svejedno ovamo k meni, da te barem malo počastim.

Grbavac bio je gladan, pa se tome pozivu veoma obradovao. Sjedoše da ručaju. Domaćica im donese krasnu pečenu ribu. Riba im je prijala, ali je onome grbavome čovjeku presjela. Jeo je naglo, a uz to je i nešto pričao, te on najednom proguta veliku kost od ribe. Jadnik poče da se davi, sav pomodri, i dok domaćin sa domaćicom pritekoše da mu pomognu, vidješe, da im je gost već mrtav.

Možete misliti, kako se onaj krojač uplašio. Šta sad da radi? Ako mrtvaca nadju u njegovu stanu, reći će se, da ga je on udavio, jer je čovjek sasvim zdrav ušao k njemu. Muž se i žena dugo savjetovali, kako da se izvuku iz te nevolje, pa kad je uveče pao mrak, uze krojač mrtvoga čovjeka na ledja i odnese ga do kuće jednog liječnika. Tu pozvoni na vratima, našto izidje sluga, a krojač mu reče, neka brzo pozove gospodina liječnika, jer da je doveo teško bolesna čovjeka, koji više ne može ni da korača.

Dok se sluga penjao na prvi kat, krojač unese mrtvaca u kuću i prisloni ga gore uza stepenice, a potom pobjegne on i žena mu.

Malo zatim sadje liječnik dolje, pa kako je bilo tamno, stade pipati oko stepenica i tako nabasa na mrtvoga, nehotice ga gurne[2]) i ovaj se svali niza stepenice[3]).

— Šta je to bilo? Ko je to bio? — povika liječnik i zaiska svijeću. Kad mu sluga donese svijeću, vidje liječnik na zemlji mrtva čovjeka. Sad se i on uplaši i pomisli, da bi kogod mogao reći da je on kriv smrti onoga čovjeka, pak se stade sa svojom ženom dogovarati, gdje bi pokojnika sahranili.

U blizini stanovao je jedan trgovac, i oni se dogovoriše, da će onog mrtvog grbavca prenijeti u njegovu kuću, ali tiho, da niko ne vidi. Tako i učiniše. Liječnik uprti mrtvaca, a žena mu ponese ljestve,[4]) te oni tako proguraše mrtvaca kroz prozor u trgovčevu sobu.

Trgovac je već ležao u postelji, pa kad ču, da mu je neko kroz prozor skočio u sobu, pograbi batinu, pa udri nezvana gosta po ledjima. Sad se tek trgovac uplaši misleći da je on čovjeka ubio.

I on uprti grbavca na ledja, da ga ostavi gdjegod na ulici, ali čim je izišao na ulicu, opaze ga dva žandara, pa ga odvedoše na sud. A sud osudi, da ga obješe.

Kad su jadnog trgovca poveli pod vješala,[5]) dotrči liječnik vičući: — Pustite nevina[6]) čovjeka! Nije on ubio čovjeka, nego evo ja!

Kad su to čuli suci, odmah su naredili, da se trgovac pusti, a liječnik da se objesi.

Sad povedoše i liječnika, da ga obješe. Ali eno krojača, gdje trči kao bez duše: — Ne činite zla nevinom liječniku! Ako se

već neko mora vješati evo mene! Ja sam donio mrtvog grbavca u njegovu kuću.

Suci se nadjoše u čudu, pa pošto nisu ni oni htjeli da neko nevin strada,[7]) počeše da ispituju krojača, koji im ispriča, kako je onaj grbavac kod njega ručao, kako je progutao kost od ribe i tako se udavio.

Ko će sada pogodi, koliko ima u ovome istine, a koliko laži!

Dok su se suci dogovarali, začu se iz kuta neko kašljanje i kihanje. Grbavac, koga su svi držali mrtvim, skoči na noge, pa izvadi iz usta veliku ribju kost.

Sad se tek uvjeriše, da tu nema nikakve krivice niti zločina — samo jedan neugodan slučaj. Suci pustiše i krojača i liječnika i trgovca kao sasvim nevine i povedoše grbavca sebi na ručak, ali ovaj put bez ribe.

Tako vam je to bilo. A ovaj dogadjaj nas uči, kako može čovjek ni kriv ni dužan doći u nepriliku i pod sumnju. Ali onda ne treba praviti od zla gore. Ne valja se izmotavati ni ovako ni onako, nego odmah i po istini kazati šta je bilo i kako je bilo.

❖❖❖❖

Voda dala, voda i uzela

Bila jedna djevojčica i nije imala ni oca ni matere, nego je služila kod neke žene, koja ju je slala u grad, da prodaje mlijeko, i za to ju je hranila i odijevala.

Jednom opazi ova djevojčica, da mnoge njene vršnjakinje nose šešir,[1]) stoga ga i ona zaželi. Ali nije imala novaca. Misleći kako bi sebi nabavila šešir, dosjeti se, te poče ljevati vodu u mlijeko, a novce, što ih je dobivala za suvišak mlijeka, štedila je.

I jednoga dana kupi sebi šešir. Da ste je vidjeli, kako se radovala! Ali ne dugo!

Jednog dana, dok se šetala pokraj rijeke, dune vjetar i odnese joj šešir u vodu. Ona je plakala, ali niko nije došao, da joj ga izvadi iz rijeke, već su se svi smijali i govorili: Kako došlo, tako prošlo. Voda dala, voda i uzela!

[1]) šešir = klobuk.

❖❖❖❖

Engleska kraljica Viktorija i zakon

Baba današnjega engleskoga kralja, kraljica Viktorija, vladala je mnogo godina. O njoj se pričaju razne lijepe stvari, pa evo i ova: Kad joj se rodio najstariji sin, ona zaboravi da to prijavi općinskom uredu, kako bi to morala da učini. U općinama engleskim ima naime po jedna velika knjiga, u kojoj se popisuju sva novorodjena djeca.

Kad su u općini opazili, da je kraljica zaboravila prijaviti svoga malogu princa, poslaše joj opomenu, da plati globu, od

sedam šilinga, to je u ono vrijeme bilo od prilike osam lira. Kraljica nije se nimalo protivila, već je odmah platila globu znajući da zakon stoji nad svima, dakle i nad njom.

❖❖❖❖

Iz moje torbice

Jurić čeka nestrpivo, da mu se majka vrati. Svaki čas pogleda kroz prozor, da vidi, dolazi li. Napokon čuje na ulici korake. Pogleda: jest, to je ona. Hvala Bogu!

Poleti joj u susret i čim je opazi, reče joj:

— Mamice, jesi li mi donijela one slatkiše od čokolade, što si mi ih obećala?

— Gle, zaboravila sam. Baš mi je žao...

Jurić udari u plač:

— A što ću ja sada? Cijelo poslije podne bio sam dobar, i sve badava...

* * *

Došla iz grada neka gospodja, koja nije već odavna bila kod Juraćevih roditelja. Pošto se sa svima pozdravila, nije mogla da se nadivi Juriću, kako je odrastao.

— Ali Bože moj mili, čudila se gospodja. Ovaj Jurić pravi je otac. Kao da mu je iz nosa ispao! Ko ga samo malo bolje pogleda, vidjet će, da mu je čelo očevo, usta očeva, oči očeve i...

— I hlače očeve — nadoda brzo Jurić.

* * *

Juraćeva pamet.

Susjed Martin pozvao je k sebi nekoliko djece i svakome spremio po jednu šalicu izvrsne čokolade. Jurić je jedva malo srknuo i već ga neko pozove, da podje za čas u bližnju sobu. Prije nego li će otići, uze komad papira i napisa na njemu:

— Da znate, ja sam u ovu čokoladu — pljunuo.

Pošto se vrati, pogleda na papir, i sav se zgrozi, kad opazi, da je neko pod njegovo — «ja sam u ovu čokoladu pljunuo» — napisao: — I ja takodjer...

* * *

Ove godine slikala su se sva djeca, koja su u trećem razredu. S njima se slikao, dakako, i Jurić, koji je već evo treću godinu u trećem razredu. Kad su se sva djeca svrstala u red, pokaže im fotograf jedan kutić i reče:

— Svi gledajte onamo, u onaj kutić!

Javi se Jurić: — Ali gospodine fotografe, zar ne vidite, da je onaj kutić premalen za tolike oči!...

Teta Luce.

* * *

Zagonetka: Po cesti stranac ide. U ovoj rečenici krije se ime jedne zemlje.

Odgonetka zagonetke u 20. br. «Ml. Istranina»: Cipar.

Vlasnik i odgovorni urednik: Ivan Stari. Tiskara: „Edinost" u Trstu.

Prilog „Istarske Riječi" broj 50 Conto corrente con la Posta

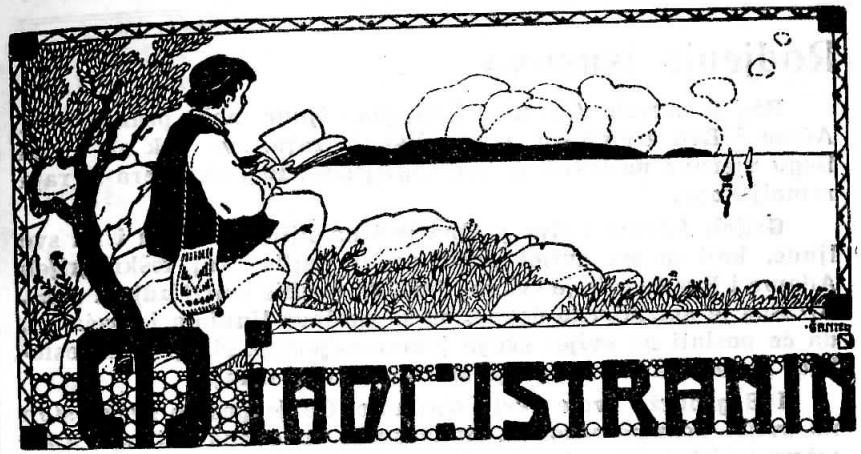

Broj 22. | U Trstu, 16. decembra 1926 | God. V.

Svak veselo, evo Božića!

Granu sunce iza brda,
Veselo, veselo!
Nije sunce, nego Božić,
Koledo, koledo![1])
Nosi igru za pojasom,
Veselo, veselo!
Mahnu igrom za pojasom,
Koledo, koledo!
Junaci se razigraše,
Veselo, veselo!

Granu sunce iza brda,
Veselo, veselo!
Nije sunce nego Božić,
Koledo, koledo!
Nosi igru za pojasom,
Veselo, veselo!
Mahnu igrom na dječicu,
Koledo, koledo!
Dječica se razigraše,
Veselo, veselo!

Svi u kolo, veselo, veselo!
Hajd u kolo, koledo, koledo!

[1]) Prije je bila navada, da su mladi ljudi išli o Božiću od kuće do kuće i pjevali pjesme od **koleda.** U nas, u Istri, zvali su te mlade ljude — **koledvači.**

❖❖❖❖

Rodjenje Isusovo

Bog je stvorio Adama i Evu, prve ljude, naše praroditelje. Adam i Eva živjeli su u zemaljskom raju, sve dok su ostali Bogu vjerni i poslušni. A kad sagriješiše, Bog ih otjera iz raja zemaljskoga.

Grijeh Adama i Eve prešao je i na njihovu djecu i na sve ljude, koji su na svijet došli poslije njih. Taj teški grijeh Adama i Eve branio je svakoj duši, da poslije smrti udje u nebo. Ali Bog je neizmjerno dobar: on se smilova ljudima i obeća im, da će poslati na svijet svoga jedinorodjenoga sina, da ih oslobodi grijeha, koji im poslije smrti nije dao u raj.

I Bog održa svoje sveto obećanje. On je poslao svoga sina na svijet nesamo zato, da ljude spasi od onoga teškoga Adamova grijeha, nego i zato, da narode pouči, kako moraju da žive, ako hoće uljesti u carstvo Božje. Zato je on svoga sina poslao na svijet upravo u vrijeme, kad su ljudi postali vrlo zli; mnogi medju njima nisu već ni znali za pravoga Boga, niti su mu se molili ovako, kaošto mu se mi danas molimo. U taj vrlo žalosni čas Bog se smilova ljudima i posla im svoga sina, da ih pouči, kako moraju medju sobom da žive: kao braća, u slozi i miru, i da nikakva zla ne čine, već da jedan drugoga pomažu.

A sada da vam pričam, kako je sin Božji došao na svijet:

Rimski cesar, koji je zapovijedao i zemljom, gdje je živjela jedna prečista Djevica, imenom Marija, htio je da sazna, koliko ima ljudi i u toj njegovoj zemlji. Zato naredi, da svaki mora otići u ono mjesto, gdje su življeli njegovi stariji i da se tu prijavi i upiše.

Sveta Djeva Marija živjela je u malome gradiću Nazaretu, ali su njezini stariji bili iz Betlehema. Ona je bila zaručena s jednim pravednim čovjekom Josipom. Da ne putuje sama, podje i on s njom do Betlehema. Kad su došli u Betlehem, bila je već noć, i oni nisu imali gdje da se zaklone. Tražeći tako naidju na nekakvu štalicu, u kojoj su pastiri čuvali blago. Josip i Marija zamole pastire, pa ih puste unutra. Pastiri ih prime i dadu im svoju štalicu, da u njoj prenoće. Oni su pak ostali vani sa svojim stadom, sjedjeli pokraj ognja i grijali se.

Kad je bilo oko ponoći, štalica se sva zasja, i sveta Djeva Marija rodi Božjeg sina — Isusa Krsta. Majka ga povije u pelene i metne ga na slamu u jasle.

U času, kad se Isus rodio, andjeli su pjevali na nebu:

— Slava Bogu na visini, a mir na zemlji ljudima dobre volje.

Medjuto sleti jedan andjeo na zemlju i javi pastirima, da se u njihovoj štalici rodio sin Božji.

Sjutradan rano ujutro razidju se pastiri po Betlehemu govoreći ljudima:

— Znale li, što je novo? Rodio se Isus Krst, Božji sin.

A oni odgovarahu:

— Zaista se rodio!

I tako se rodi Božji sin, koga je Bog poslao na zemlju, da spase ljude od grijeha, da ih izmiri i složi. Hvala mu i slava!

❖❖❖❖

Božićne uspomene

I danas je Božić najradosniji dan u mome životu. A kad sam bio dijete, očekivao sam uvijek taj dan s nestrpljenjem i dosadjivao majci pitajući je:

— Kad će doći Božić?

Nekoliko dana prije spremili bi mi roditelji novo odijelo, koje ću obući na Božić. Složili ga u ormar, da tu dočeka onaj veliki dan. Ja ga pipam i mirišem, a odijelo novo i lijepo! I sve miriše nekako osobito, i onaj me miris goni, da ga sve više gledam i gledam. I što ga više gledam, to mi se ljepše čini. Znam, da će i druga djeca imati novo odijelo, ali čini mi se, da ničije ne će biti ovako lijepo kao moje.

Došlo i Badnje veče, veče prije Božića. Na ognjištu gori veliki panj — «badanj» — djed ga zalijeva vinom, a mi djeca pjevamo: «U sej vrime godišća...» Pa večera: leća, bakalar, zelje, uljenaci, orasi i druge slatke stvari. O ponoći zazvoni zvono. I mi svi toplo zaogrnuti u crkvu na ponoćnicu. Vani mrak i zima, a mi hrlimo u crkvu, koja je sva rasvjetljena.

I opet pjevamo: «U sej vrime godišća...»

A onda povratak kući, sve onako po mraku. Opet u krevet, a kad ujutro sva djeca na noge, pa do majke i tate, do djeda i do babe, želeći svima «sretan Božić»! I svi nas privijaju k sebi, grle nas i ljube i govore — Bog dao i vama, djeco!

Uto opet zakuca zvono. Doba je, da se ide na veliku misu. I mati podje do ormara, otvori ga i dade mi novo odijelo, da ga obučem. Ja se topim od radosti. Poljubim majku i još joj jedanput obećam, da ću uvijek biti dobar i poslušan. A sa zvonika zvone zvona. Njihov mili glas prodire i u najmračnija srca i opominje ih na praštanje i na milosrdje, a evo i na dolazak i rodjenje Isusa Krsta, Spasitelja našega.

❖❖❖❖

Dva oca

Bila dva susjeda. Svaki je od njih imao ženu i po nekoliko djece. Jedan od te dvojice bio je uvijek zabrinut i sam je u sebi govorio: — Da umrem ili obolim, što će biti od moje jadne žene i djece?

I ta misao nije ga puštala nikako. Grizla mu je srce kaošto i crv grize jabuku, u koju se uvuče.

Često bi i onaj drugi otac mislio tako, ali bi se opet utješio misleći: —

— Dobri Bog, koji se o svakom stvoru brine, brinut će se i o meni, mojoj ženi i mojoj dječici.

I on bi se onda umirio, dok onaj drugi ne bi uživao nijednog časa odmora ni radosti.

Jednoga dana, kad je sav tužan od straha radio u polju, on je medju grmljem opazio dva gnijezda, jedno pored drugog, i u svakome po nekoliko malih. Bili su to sasvim golišavi tičići, bez perja. Onda se vrati na rad, ali bi svaki čas pogledao na dvije ptice, koje su dolijetale i donosile hranu svojim malima, pa opet odlijetale i opet donosile. Ali u jedan mah, kad se jedna majka vraćala s kljunom punim hrane, zgrabi je jedan kraguj i uzleti s njom uvis. Sirota se je tica uzalud koprcala u njegovim pandžama, nije mogla da se spase.

Onaj čovjek, koji je to vidio, osjeti se još neutješljiviji, mislio je: smrt majke, to je smrt i djece. I uzdisaše:

— Ni mojih ne će biti, kad mene ne bude više.

Cio taj dan bio je tužan, a u noći nije mogao zaspati.

Sjutradan iduć u polje govorio je u sebi: — Idem da vidim tičiće one nesretne majke. Ko zna, dali su još živi?

Kad pridje bliže, vidi, da su svi tičići živ i zdravi. Začudjen, on se sakrije iza jednog stabla, da vidi, hoće li im se što dogoditi. Poslije dugog vremena, on začu lepršanje one druge majke, koja se žurila noseći hranu, što ju je sakupila. Ona podijeli hranu svima pojednako: i svojim malima a i malima onoga drugoga gnijezda. I tako mali siročići nisu bili napušteni u svojoj nevolji. (Iz francuskoga.)

❖❖❖❖

Tiho, mama je bolesna . . .

Mama je bolesna. Leži. Prozori su svi zatvoreni, zastori spušteni. Tamno je u maminoj sobi.

Mali se Božo vratio iz škole. Tiho se približi vratima mamine sobe, lagano ih otvori i reče još tiše:

— Mamice, smijem li unići?

— Udji, drago dijete, odgovori mu majka slabim glasom.

Išao je na prstima, i kad je došao do postelje, milo i nježno zagrli mamu i kaza tiho:

—U školi bio sam dobar: učitelj je bio sa mnom zadovoljan.

Mama, sva sretna, poljubi svoje dobro dijete, a mali se Božo udalji laganim korakom, kako je i došao. Da vam ga je vidjeti, kako ide lagano! A kako ono tiho zatvara vrata, samo da ne čini buke, jer zna, da je bolesnoj mami buka vrlo neugodna!

❖❖❖❖

Narodne poslovice

U radiše[1]) svega biše — u štediše[2]) jošte više.

Lakše je čuvati ovce negoli novce.

[1]) radiša = koji radi, dela. [2]) štediša = koji štedi, špara. Tako i štedionica = šparkasa.

Jurić i jabuka

Prošloga ljeta susjedu su Martinu jabuke dobro urodile. Jedno je stablo uza samu ogradu. Jabuke na njemu kao zlato, — ih! da može Jurić do njih! Sve bi lako išlo, da nema onog zločestog psa Kastora, što valjda pod samim stablom drijema!

Misli Jurić, glavu svoju muči i sve misli, kako bi se najeo onih zlatnih i medenih jabuka. Popeo bi se on na ogradu, pa bi lako dosegao jabuke, ali ograda je visoka, previsoka za nj. Što će dakle Jurić? — E. — nema druge, nego izmisliti nešto, pa što bude da bude.

— Ha, lupi se Jurić po čelu. Gle ondje, onaj dugi prut! Skoči po prut, pa njime evo mlati jabuke, koje jedna za drugom padaju na zemlju, ali ne s ovu, nego s onu stranu ograde.

Što će sada Jurić? Pa ima sreće mali deran! Eno — baš tu sasvim blizu ima na ogradi jedna mala rupica. On će povući kroz onu škuljicu svoju ruku i jednu za drugom povući k sebi sve one jabuke prijeko. I Jurić provuče ruku, zahvati jabuku, hoće je da izvuče, kadli najednom osjeti na ruci silan bol. Vi ste već pogodili, što se dogodilo. Jest, Kastor, koji je samo na jedno oko drijemao, opazio je što se tu radi, pa jadnoga Jurića jednim mahom pograbio za ruku. Jurić poče da plače. Doleti susjed Martin, vikne Kastoru, da pusti Jurićevu ruku. Kastor je pusti, Jurić je izvuče, ali dakako bez jabuke a bogme i krvavu. I tako se sve svrši vrlo žalosno, jer je Jurić dobio još i batina i to od susjeda Martina i od svoga tate. Pravo mu budi!

❖❖❖❖

Lav i lisica

Jedan lav toliko od starosti iznemogao, da nije više mogao ići ni u lov. No, da bi ipak nekako došao do hrane, on smisli lukavost: Načini se tobož bolestan, povuče se sasvim u svoju pećinu i ispruži se tamo na mekanu mahovinu. Drugo, razno šumsko zverinje, ne videći više staroga lava i ne čujući njegovu riku, odlazilo je k njemu u pećinu da ga posjeti, a on je jedno po jedno hvatao i proždirao.

Pošto su već mnogi platili glavom, dodje mu na posljetku i lisica u posjetu, ali ona ne htjede ući, već ostade na ulazu u pećinu i odatle pitaše lava kako se osjeća i je li mu štogod bolje.

«Ah, vrlo mi je rdjavo. — reče lav, stenjući. Pa upita:

— Ali zašto ne udješ malo unutra»?.

A na to će prepredena lisica:

«Zato, što vidim tragove od nogu onih, koji su k tebi ulazili, ali nikako ne vidim tragove onih, koji su opet iz pećine izišli.»

❖❖❖❖

Tvrdjava Tarabun

Pogledajte sliku, što je danas donosimo. Onaj zid ozgô — ono je bedem tvrdjave. Tvrdjava je mjesto, koje neki zovu «fortica». Tu se u vrijeme rata vojnici tvrdo zatvore i teško ti ga onome, ko im se približi. No — kako znate — Jurić se ne boji. On je sabrao četu vojnika. — Pogledajte ih na slici! — malo ih je, ali su hrabri. Dovukao je od nekuda i jedan top — kanun — i stime hoće da udari na tvrdjavu i da je zauzme. Ako dobro pogledate, vidjet ćete na slici i jednu dugu metlu. Donio ju je Jurić, jer drži, da će ona utjerati neprijatelje u takav strah, da će odmah predati tvrdjavu i sve što je u njoj.

Kadli eno — dogodilo se obratno: Neprijatelji u tvrdjavi nisu imali ni metle ni topova, ali su imali jedan kabao pun vode — i taj su kabao — kako vidite — malo nagnuli — i rat se svršio. Jurić je sa svojom pokisnulom četom morao da sklopi mir i da se povuče.

❖❖❖❖

Bura

Svi su povečerali. I svi će sada da posjedaju oko ognjišta, na kome vatra praska, da je milota.

A vani je noć, crna i mrzla. Svaki čas zazviždi nad kućnim krovom bura. Onda se svi oko ognjišta stisnu jedni drugima bliže, valjda da bolje čuju, što ono djed priča.

Svi slušaju starinsku priču, a niko i ne čuje, što ono bura prolazeći mimo prozor govori. Evo što bura prolazeći mimo prozor huče:

— Hu! hu! Djeco slušajte! Kad sam malo prije proletjela kroz vašu susjednu ulicu, vidjela sam na uglu dvije sitne, bijele, bose nožice. Hu! hu! Sama, stisla se ondje jedna blijeda sirotica. Ruke su joj pomodrele od zime, i jedva se drži na nogama, tako je slabašna. Hu! hu! Jest, dječice, ja sam vidjela dvije sitne, bijele, bose nožice, kako se na tvrdom i ledenom pločniku grče i svijaju od muke.

Hu! hu! — zahuka bura i zaletje se dalje u crnu noć.

❖❖❖❖

Mudre riječi starih filozofa

Kad je Anaksagora, prognat iz svoje domovine, ležao na samrti u gradu Lampsaku, upitaše ga prijatelji, da li da ga po smrti odnesu u domovinu, i to u grad Klovomen.

«Nije potrebno,» — odgovori on, — «da me prenosite tamo, jer je i taj grad na zemlji, a sa zemlje je do neba svuda put jedan.»

❖❖❖❖

Male vještine

Ako na jabuci načinite malu rupu, pa uspete unutra malko žive, rupu opet začepite, a jabuku metnete na toplu peć, ona će vam veselo skakutati, baš kao da je živa.

Iz moje torbice

Jednoga dana htio je Jurić, da se sa susjedom Martinom glupo našali. Poveo ga je na jedno mjesto, otkud se lijepo vidio vrh Učke pa će:

— Vidite li vi, gospodine Martine, onaj stup, što se diže na vrhu Učke?

— Moje su oči slabe, reče Martin, a Učka je vrlo daleko. Ne vidim...

— Vi ne vidite, ali ja vidim ne samo onaj stup, nego i jednu muhu, što po malo ide po njemu, reče Jurić i već se u sebi nasmijao, kako je evo prevario susjeda Martina.

Medjutim susjed Martin odgovori sasvim mirno:

— Vidiš, Juriću, ja nemam tako bistre oči kao ti, ali imam zato sluh vanredan. Moje uši čuju i ono, što tvoje ne čuju. Eto, na priliku, ja čujem sasvim lijepo, kako ona tvoja muha polako koraca po onom stupu na vrhu Učke.

Jurić ne reče ništa, jer mu se nato silno nateglo i lice i — nos.

* * *

Odlučilo se, da ćemo sjutradan, bude li lijepo vrijeme, otići svi na Rijeku. Kad je bilo ujutro, Jurić se prvi probudi, podje k prozoru i vidi, da je more vrlo nemirno, a nebo natlačeno crnim oblacima. Što će sada Jurić? Podje u hodnik, poče lupati po vratima soba, u kojima smo spavali i stane kao lud da viče:

— Ej, ne probudite se, jer je vani ružno, i mi ne ćemo moći na Rijeku.

* * *

Jurić uhvati na ulici Ivića pa će mu:

— Slušaj, Iviću! Naš susjed Martin kupio je danas jednog velikog magarca. Podjimo, da ga vidimo!

A Ivić će nato:

— Šta će meni onaj magarac. Ja volim ostati s tobom.

* * *

Jurić je kod objeda i čita nekakve novine. Sestra će mu u neke:

— Ali, Juriću, kako možeš u isto vrijeme jesti i čitati?

— Lako, odgovori Jurić, jednim okom čitam, a drugim — jedem.

Teta Luce.

* * *

Odgonetka zagonetke u 21. broju «Mladog Istranina»: **Istra.**

❖❖❖❖

Svoj našoj istarskoj djeci

želim sretne Božićne blagdane! Do vidjenja u novoj godini 1927., koja neka Vam — da Bog dâ — donese mnogo sreće i blagoslova!

Vlasnik i odgovorni urednik: Ivan Stari. Tiskara: „Edinost“ u Trstu.